صوبائی اسمبلی شمال مغربی سرحدی صوبہ

اسمبلی کا اجلاس، اسمبلی چیمبر پشاور میں بروز جمعۃالمبارک مورخہ 3 اکتوبر 2003ء بمطابق 6 شعبان 1424 ہجری صبح دس بجکر پندرہ منٹ پر منعقد ہوا۔

جناب سپیکر، بخت جہان خان مسند صدارت پر متمکن ہوئے۔

تلاوت کلام پاک اور اس کا ترجمہ

اَعُوذُ بِاللّٰهِ مِنَ الشَّيْطٰنِ الرَّجِيمِ۔ بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ۔

اَلرَّحْمٰنُ 0 عَلَّمَ الْقُرْاٰنَ 0 خَلَقَ الْاِنْسَانَ0عَلَّمَهُ الْبَيَانَ 0 اَلشَّمْسُ وَالْقَمَرُ بِحُسْبَانٍ 0 وَّالنَّجْمُ وَالشَّجَرُ يَسْجُدٰنِ0 وَالسَّمَآءَ رَفَعَهَا وَوَضَعَ الْمِيْزَانَ 0 اَلَّا تَطْغَوْا فِی الْمِيْزَانِ 0 وَاَقِيْمُوا الْوَزْنَ بِالْقِسْطِ وَلَا تُخْسِرُوا الْمِيْزَانَ 0 وَالْاَرْضَ وَضَعَهَا لِلْاَنَامِ 0 فِيْهَا فَاكِهَةٌ وَّالنَّخْلُ ذَاتُ الْاَكْمَامِ۔

(ترجمہ): رحمٰن نے۔اِس قرآن کی تعلیم دی ہے۔اُسی نے انسان کو پیدا کیا۔اور اسے بولنا سکھایا۔سورج اور چاند ایک حساب کے پابند ہیں۔اور تارے اور درخت سب سجدہ ریز ہیں۔آسمان کو اُس نے بلند کیا اور میزان قائم کر دی۔اِس کا تقاضا یہ ہے کہ تم میزان میں خلل نہ ڈالو۔انصاف کے ساتھ ٹھیک ٹھیک تولو اور ترازو میں ڈنڈی نہ مارو۔زمین کو اس نے سب مخلوقات کے لئے بنایا۔اس میں ہر طرح کے بکثرت لذیذ پھل ہیں کھجور کے درخت ہیں جن کے پھل غلافوں میں لپٹے ہوئے ہیں۔وآخِرُالدَعوَانا أَنِ الْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعٰلَمِينَ۔

سید قلب حسن: پوائنٹ آف آرڈر۔
جناب سپیکر: قلب حسن صاحب۔
سید قلب حسن: جناب سپیکر! آپ کی توجہ ایک مسئلے کی طرف، چونکہ رمضان شریف کا مہینہ آرہا ہے LPG gas ہمارے روزمرہ کے استعمال میں آتی ہے اور پاکستان کی گیس کی پیداوار 1100 ٹن ہے۔ اس وقت اس کا ریٹ مارکیٹ میں 360 روپے Per سلینڈر ہے اور میں فلور آف دی ہاؤس پر آپ کو بتانا چاہتا ہوں کہ رمضان شریف میں یہ ریٹ 600 روپے Per سلینڈر تک پہنچے گا۔ اس کی کاسٹ 176 روپے ہے میری گزارش یہ ہے کہ چند بیوروکریٹس جو اسلام آباد میں بیٹھے ہیں، ان کے اوپر کوئی Check and balance نہیں ہے کہ ان کا Rate fix کیا جائے۔ میری گزارش ہے کہ اس چیز کا صوبائی حکومت نوٹس لے ورنہ رمضان شریف میں، سردیوں کا موسم آرہا ہے، اس کا ریٹ 600 روپے ہوگا۔ گزارش یہ ہے کہ ان سے کوئی پوچھنے والا نہیں ہے کہ اگر ایک سیلنڈر آپ کو 176 روپے کا ملتا ہے تو آپ کس حساب سے یہ مارکیٹ میں 400 ,360 روپے کا بیچ رہے ہیں۔ اس کے بارے میں آپ کچھ وضاحت کردیں۔
جناب سپیکر: ملک ظفر اعظم صاحب۔
ملک ظفر اعظم (وزیر قانون): جناب! یہ تو کل TV News میں آیا تھا اور اخبارات میں میں بھی آج اس کے متعلق، جو آپ فرمارہے ہیں، آج میڈیا پر بھی آچکا ہے لیکن یہ سنٹر کا معاملہ ہے-----
جناب سپیکر: تو مطلب یہ ہے کہ آپ ان سے رابطہ کریں اس سلسلے میں۔
وزیر قانون: ہم تو خود بھی، ساری قوم متاثر ہے، یہ بات نہیں ہے کہ قلب حسن صاحب متاثر ہیں، ساری قوم متاثر ہے۔
سید قلب حسن: سر! میری گزارش اس میں یہ ہے کہ چار بیوروکریٹس بیٹھے ہوئے ہیں اسلام آباد میں اور وہ آپس میں ملے ہوئے ہیں ان کمپنیوں والوں کے ساتھ۔ آپ اس کا کیا جواب دیں گے کہ ایک سلنڈر جب ایک مالک کو 176 روپے میں ملتا ہے تو وہ کس حساب سے 360 اور 320 روپے Ex-plant rate یہ دے رہے ہیں؟

وزیر قانون: سنٹرل گورنمنٹ سے مطالبہ کر سکتے ہیں یا قرارداد پاس کر سکتے ہیں ہم توان کے ساتھ متفق ہیں،ان کے Idea کے ساتھ بھی متفق ہیں لیکن یہاں سے تو ہم ایک قرارداد ہی پاس کر کے سنٹر کو بھیج سکتے ہیں۔

سید قلب حسن: میں نے سر،ایک قرارداد اسمبلی میں داخل کی ہے۔یہ بات آج اس لئے پوائنٹ آف آرڈر پر میں نے کی ہے کہ رمضان شریف میں چونکہ اسمبلی کا اجلاس ایک دو دن میں یا آج ختم ہو جائے گا تو۔۔۔۔

جناب سپیکر: یہ کیسے آپ کو پتہ چلا ہے کہ آج ختم ہو جائے گا؟

سید قلب حسن: شاد محمد خان صاحب کہہ رہے ہیں کہ آج ختم ہو جائے گا بہر حال آج ختم ہو یا Next اجلاس ہو گا تو وہ شاید رمضان کے بعد ہو تو یہ بڑا اہم مسئلہ ہے اس پر آپ توجہ دیں سر۔

جناب سپیکر: جناب عبدالاکبر خان صاحب۔

جناب عبدالاکبر خان: جناب سپیکر! میرے خیال میں Tea break میں یہ دونوں بیٹھ کر قرارداد ڈرافٹ کرلیں،اس کے بعد Rules suspend کر کے وہ قرارداد اسمبلی میں پیش کریں۔

جناب سپیکر: بس ٹھیک ہے۔

جناب پیر محمد خان: آج جمعہ کا دن ہے۔۔۔۔

محترمہ نگہت یاسمین اورکزئی: پوائنٹ آف آرڈر، سر۔جناب سپیکر سر،

جناب کاشف اعظم: پوائنٹ آف آرڈر،جناب سپیکر۔

جناب سپیکر: کاشف اعظم صاحب۔

جناب کاشف اعظم: دا یو ډیر لوئے ظلم شوې دے جی، په وزیرستان کښې یو ځل بیا د نام نهاد القاعده په نامه په غریبو مسلمانانو باندې یو آپریشن شوې دے چې په کوم کښې دوئ ګن شپ هیلی کاپټرز هم استعمال کړی دی نو هغوې ته دوئ دهشت وائی۔ زه دا تپوس کوم چې دا اخبار مطابق هغوې سره زنانه هم وے او ماشومان هم وو نو دا څنګه دهشت ګرد دی چې هغوې ځان سره کور والا او بچی هم راولی د دهشتګردئ د پاره؟ مونږه د دې ډیر زیات مذمت کوؤ او مونږ

دا اپیل کوؤ خپل صوبائی حکومت ته هم چې په پرزور الفاظو د دې مذمت اوکړی او مرکزی حکومت ته دا اووائی چې دا قسمه آپریشنې د دوئ بند کړی۔ دې وخت کښې جمالی صاحب امریکې ته تلې دے صرف او صرف خپل آقاګان او خپل باس د خوشحالولو د پاره دوئ داسې آپریشنې کوی او خپل مسلمانان ورونړه دوئ وژنی۔ مونږه د دې پرزور الفاظو سره مذمت کوؤ۔

جناب پیر محمد خان: سپیکر صاحب!

محترمہ نگہت یاسمین اورکزئی: جناب سپیکر سر، پوائنٹ آف آرڈر۔

جناب سپیکر: نگہت اورکزئی صاحبہ۔

محترمہ نگہت یاسمین اورکزئی: تھینک یو جی۔ جناب سپیکر صاحب! میں بات نہیں کروں گی کیونکہ پھر فلور پر وہی بحث و مباحثہ کی بات شروع ہو جاتی ہے لیکن میں صرف اتنا کہنا چاہتی ہوں، میرا پوائنٹ آف آرڈر تو دوسرا ہے۔ کاشف اعظم صاحب کو آپ کی وساطت سے کہ جمالی صاحب اگر امریکہ میں بیٹھے ہوئے ہیں تو آپریشن یہاں صوبہ سرحد میں کیوں کروا رہے ہیں؟ یہ تو صوبہ سرحد کی حکومت کی ذمہ داری ہے کہ وہ اس چیز کا نوٹس لے کہ یہ آپریشن یہاں پر کیوں ہو رہا ہے اور ان کو تسلی دیں۔ بہر حال میرا پوائنٹ آف آرڈر سر، یہ ہے۔۔۔۔۔

وزیر قانون: جناب! میں اس پوائنٹ میں وضاحت کرنا چاہتا ہوں کہ حکومت۔۔۔۔۔

جناب سپیکر: بعد میں آپ وضاحت کریں اس کو تو۔۔۔۔۔

وزیر قانون: نہیں جی، صوبہ سرحد کے ایریا میں جو صوبائی گورنمنٹ کی حدود ہیں، ان میں نہیں ہو رہا۔ میں ان پر صرف یہ واضح کرنا چاہتا ہوں شاید ان کے علم میں نہ ہو۔

محترمہ نگہت یاسمین اورکزئی: ٹھیک ہے جی، میرے علم میں نہیں ہے۔ میں دوسرے پوائنٹ آف آرڈر پر بات کرنا چاہتی تھی۔ جناب سپیکر صاحب! جیسے کہ بعض ممبران صاحبان کہہ رہے ہیں کہ آج اور کل اسمبلی جو ہے، تو ہو سکتا ہے۔۔۔۔۔

جناب سپیکر: یہ Irrelevant ہے۔ یہ Irrelevant ہے۔۔۔۔۔

(شور)

محترمہ نگہت یاسمین اورکزئی: نہیں، نہیں سر، میں ریگی للمہ، سر! میں ریگی للمہ کے بارے میں بات کرنا چاہ رہی ہوں۔

جناب سپیکر: تھوڑا سا ان کو بولنے دیں۔

جناب کاشف اعظم: زما خبره ریکی للمه نه زیاته اهم ده۔ ظفر اعظم صاحب د هم د غه ورکړی۔ دا زما خبره زیاته اهم ده د مسلمانانو خبره ده۔۔۔۔

جناب سپیکر: هغوی خو خبره اوکړه کنه۔

جناب کاشف اعظم: د زیاتئ خبره ده۔ دا خو دوئ اخبار کښې هم ورکړی دی چې دا خو۔۔۔۔

جناب سپیکر: هغوی خبره اوکړه۔

جناب نادر شاه: مونږه د جنوبی وزیرستان په دغه کښې خبره۔۔۔۔

جناب سپیکر: هغوی خبره اوکړه کنه، تاسوئے خبره اونه کړه۔

جناب کاشف اعظم: مونږه وانه وریده جی۔

جناب سپیکر: ملک۔۔۔۔

محترمہ نگہت یاسمین اورکزئی: سر! پہلے وہ وضاحت کر لیں پھر میں اٹھ جاتی ہوں۔

جناب سپیکر: نہیں مطلب یہ ہے کہ اب Question hour ہے نا Question hour ہے۔

محترمہ نگہت یاسمین اورکزئی: سر! ریگی للمہ کے بارے میں کیونکہ یہ بہت اہم سکیم ہے۔ میں دو منٹ میں اس کو ختم کرنا چاہتی ہوں۔ یہاں پر جو 50 سے زائد سوسائٹیوں نے پیسے جمع کروائے ہوئے ہیں، ان میں وکلاء بھی ہیں، صحافی برادران بھی ہیں، ڈاکٹرز بھی ہیں سر۔ اس میں بعض وجوہات کی وجہ سے یہ۔۔۔۔

Mr. Speaker: Order please; order please, order, order.

محترمہ نگہت یاسمین اورکزئی: یہ منصوبہ کافی۔۔۔۔

سردار محمد ادریس (وزیر بلدیات و دیہی ترقی): منصوبے کو کیا ہوا ہے؟

وزیر قانون: منصوبے کا کیا ہوا ہے؟

محترمہ نگہت یاسمین اورکزئی: کافی وجوہات اس میں Involve ہیں جس کی وجہ سے یہ منصوبہ کافی لیٹ ہو چکا ہے۔

وزیر بلدیات و دیہی ترقی: منصوبے میں کوئی وجوہات نہیں ہیں، کوئی منصوبہ لیٹ نہیں ہوا ہے۔

جناب سپیکر: میرے خیال میں۔۔۔۔۔

محترمہ نگہت یاسمین اورکزئی: جناب سپیکر صاحب! اس میں، میں یہ Addition کرنا چاہتی ہوں، متعلقہ محکمے کو آپ کی وساطت سے بتانا چاہتی ہوں کہ اگر اس میں کوئی زمین بچ گئی ہے تو اس پر تین تین مرلے کا پلاٹ غریبوں کے لئے قسطوں پر دے دیا جائے۔ اور اس میں اگر۔۔۔۔۔

جناب امانت شاہ: جناب سپیکر۔

جناب سپیکر: تجویز معقول ہے، حکومت اس پر غور کرے گی۔ امانت شاہ صاحب۔

جناب امانت شاہ: شکریہ، جناب سپیکر صاحب۔ یو ډیره اهمه خبره دے نن "مشرق" اخبار کښې راغلې ده۔ دیکښې ئے لیکلی دی چې "پشاور، مردان، ہری پور اور چارسدہ کے 8 ڈی ایس پیز تبدیل" جناب سپیکر صاحب، دے نه وړاندے۔۔۔۔۔

جناب سپیکر: زه امانت شاه صاحب، ۔۔۔۔۔

جناب امانت شاہ: پوائنټ آف آرډر ځي۔ ما ته۔۔۔۔۔

جناب سپیکر: ته زما۔۔۔۔۔

جناب امانت شاہ: ما ته یقین دهانی راکړے شوې وه۔ د دې نه وړاندے په مردان کښې یو واقعه مخې ته راغلې وه، دغښې واقعے سره جی۔۔۔۔۔

جناب سپیکر: امانت شاه صاحب ته چیئر آورے ؟

جناب امانت شاہ: جی، جی۔

جناب سپیکر: داسې چل دے کنه چې یو خو قاعده قواعد کښې دا شته چې یعنی مطلب دا دے چې ته پرې تحریک التواء راوړه، ته پرې کال اټنشن نوټس راوړه۔۔۔۔۔

جناب امانت شاہ: سپیکر صاحب تاسو لږ ما واورئ په مردان کښې څه موده مخکښې یو واقعه مخې ته راغلې وه، په هغې کښې څه ډی ایس پی گان، یو ډی ایس پی۔ یو اے ایس پی معطل شوې وو۔ وزیر اعلیٰ صاحب د هغې باقاعده احکامات جاری کړل۔ نن په اخبار کښې دا راغلل چې هغه ډی ایس پی پشاور ته راغلې، بل اے ایس پی چارسدې ته لاړ۔ آخر په هغې باندې زمونږ د ایوان د ملگرو باقاعده احتجاج کړے وو، واک آؤټ په هغې باندې شوې وو۔ دوئ ته هم یقین دهانی ورکړے شوه بیا مونږ ته هم یقین دهانی راکړه شوه۔ بیا په اخبارا تو کښې راغلل، په هغې باندې باقاعده احکامات جاری شو خو تر اوسه پورې په هغې باندې عمل درآمد نه دے شوې۔ زمونږ مخکښې هم دغه مطالبه وه چې تر کوم وخته پورې دا کسان معطل شوې نه وی نو زمونږ دا اسمبلئ نه او د سرکاری تمامو تقریباتو نه بائیکاټ دے۔ نن یو وارے بیا هم زه په دې فلور باندې دا خبره کوم چې تر هغه وخته پورې چې تر کوم وخته پورې دا ډی ایس پی گان معطل شوې نه وی، زمونږ دا احتجاج به ان شاء الله العزیز جاری وی۔ زمونږ تمام سرکاری تقریباتو نه او دا اسمبلئ نه مستقل تر هغه پورې بائیکاټ وی۔

(اس مرحلہ پر جناب امانت شاہ، جناب تاج الامین اور جناب اسرار الحق نے ایوان سے واک آؤٹ کیا)

جناب سپیکر: جناب مختیار علی خان صاحب۔۔۔۔

(تالیاں)

جناب نادر شاہ: جناب سپیکر صاحب! مونږه دوئ سره چونکه خبره دا کړے۔۔۔۔

جناب مختیار علی: دا کاشف اعظم صاحب جی چې کوم خبره اوکړله نو واقعی خبره دا ده چې پرون په افغانستان کښې هم دغسې آپریشن کیدو نو د هغې د پاره خو دلته ډیر زیات تحریکونه واویلا وه، نن که زمونږه په دې پختونخواه کښې او په خصوصیت سره د وزیر اعلیٰ صاحب په ضلع کښې او بیا په ډی آئی خان کښې د مفتی محمود صاحب په ضلع کښې دا آپریشن کیږی نو نن زمونږه دا رونړه ډیر خاموش ناست دی او بیا د ملک صاحب Statement دا راغلې دے چې مونږه ئے په اعتماد کښې نه یو اغستې۔۔۔۔

نشانزدہ سوالات اوران کے جوابات

جناب سپیکر: سوال نمبر286جناب عبدالاکبرخان صاحب ۔

* 286 _ جناب عبدالاکبرخان: کیاوزیرزکواۃو عشرازراہ کرم ارشادفرمائیں گے کہ:

(الف) آیایہ درست ہے کہ ضلع مردان کی یونین کونسلوں رستم، بازار، مچھی، چارگلی، پلوڈھیری، جمال گڑھی،اور ساولڈھر میں زکوۃ کمیٹیاں قائم ہیں؛

(ب) آیایہ بھی درست ہے کہ مذکورہ کمیٹیوں سے زکوۃ کی تقسیم ہوئی ہیں؛

(ج) اگر(الف)و(ب)کے جوابات اثبات میں ہوں تو:

(i) مذکورہ کمیٹیوں کی تعداداور ہر کمیٹی سے گزشتہ تین سالوں میں جتنی زکوۃ تقسیم ہوئی ہے کی تفصیل بتائی جائے؛

(ii) مذکورہ ہر کمیٹی سے مختلف مدوں میں کن کن مستحق افراد کوزکوۃادا کی گئ ہے کی تفصیل بتائی جائے؟

حافظ حشمت خان(وزیرزکوۃ وعشر): (الف) جی ہاں، یہ درست ہے کہ مذکورہ یونین کونسلوں میں جو زکوۃ کمیٹیاں قائم ہیں۔ان کے نام یہ ہیں۔

1قمرگئی رستم نمبر5

2قمرگئی رستم نمبر2

3 رستم نمبر3

4چینہ رستم

5بازاررستم

6سرخ ڈھیری رستم

7 مچھی نمبر1

8 مچھی نمبر2

9چارگلی

10خیر آباد

11جمال گڑھی نمبر1

12جمال گڑھی نمبر2

13پلوڈھیری نمبر1

14پلوڈھیری نمبر2

15ساولڈھیر نمبر1

16ساولڈھیر نمبر2

(ب) جی ہاں یہ بھی درست ہے۔ مذکورہ کمیٹیوں کی تعداد سولہ ہے جن کے نام اوپر بیان کئے جاچکے ہیں ان زکوۃ کمیٹیوں میں گزشتہ تین سالوں میں جتنی زکوۃ تقسیم ہوئی ہے۔ ان کی تفصیل (لائبریری میں ملاحظہ فرمائیں)۔

جناب سپیکر: د دې نه وروستو به ان شاء الله۔۔۔۔

جناب عبدالاکبر خان: جناب سپیکر!

جناب سپیکر: سپلیمنٹری۔

جناب عبدالاکبر خان: سپلیمنټری، جناب سپیکر، زه خو حیران یم چې دا ډیپارټمنټ دا جواب ورکوی چې دے باندې دوئ سوچ کوی او که نه کوی؟ تاسو جناب سپیکر، دیکښې دے دوئم جز ته اوګورئ، ما سوال کړے دے چې "مذکورہ ہر کمیٹی سے مختلف مدوں میں کن کن مستحق افراد کو زکواۃ ادا کی گئی ہے، تفصیل بتائی جائے؟ جناب سپیکر، زه خو خیر دے د اپوزیشن ممبر یم کیدې شی چې زه خو دروغ وایم، زه خو په غلطئ باندې یم۔۔۔۔

جناب سپیکر: نه، نه، دا سې خبره نشته دے۔

جناب عبدالاکبر خان: خو جناب سپیکر، دیکښې لیکلی دی که "وسائل کی کمی کی وجہ سے ان فہرستوں کی مطلوبہ تعداد میں نقول تیار کرنا ممکن نہیں تاہم ان فہرستوں کی نقول جناب عبدالاکبر خان معزز رکن صوبائی اسمبلی اور جناب سپیکر صاحب کو فراہم کر دی گئی ہیں" جناب سپیکر، ماله خو چا نه دی راکړی۔۔۔۔

جناب سپیکر: ما سره هم نشته دے۔

جناب عبدالاکبر خان: که تاسو ته چا درکړی وی نو تاسو اووائ۔

جناب سپیکر: ما سره خو نشته دے۔

وزیر زکوٰۃ و عشر: بِسۡمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحۡمَـٰنِ ٱلرَّحِيمِ۔ شکریه، سپیکر صاحب۔ مونږ ډیپارټمنټ له فنانس د طرف نه د فوټو سټیټ د خرڅ د پاره تیره هزار روپۍ مختص دی۔ په هغې کښې آټه هزار روپۍ مونږه ته ملاؤ دی، دا لږ تفصیل تاسو واورئ۔ د عبدالاکبر خان صاحب۔ چې کوم سوال دے، د دې 246کاپۍ دی۔ په دې باندې اکسټه هزار پانچ سو روپۍ راغی۔ د امیر رحمان صاحب چې کوم سوال دے، په دې باندې چار هزار پانچ سو روپۍ راغی۔ د فیصل زمان صاحب چې کوم سوال دے، په دې باندې تیره هزار سات سو پچاس روپۍ راغی۔ د امیرحمان صاحب چې کوم سوالات دی، 72ئے کاپۍ دی اټهاره هزار سات سو بیس راغی۔ د نعیمه اختر صاحبه چې کوم سوال دے،په دې باندې چهبیس هزار روپۍ راغی۔ د میاں نثار گل صاحب چې کوم سوال دے، دا ټوټل ایک لاکھ، اکیس هزار نو سو پچیس روپۍ په دې باندې د ټول اسمبلۍ د پاره خرچ راغی۔ زه یو تجویز پیش کوم۔ څنګه چې عبدالاکبر خان صاحب اووئیل زمونږه قومی امانت دے، که دلته مونږه یو ملټی میډیا باندې،ډسکټ په ذریعه، دا خو یواځې یو ډیپارټمنټ نه دے،د یو Arrangement که اوکړو، قومی اسمبلۍ کښې وائی دا روایت بس مونږ به ورته خپل روایت شروع کړو۔ په دې طریقه باندې به دا اوس د ایک لاکھ اکیس هزار روپۍ چې دغه غریب له ورکړی نو دا بهتر ده۔ پاتې شوه ستاسو د پاره سوالات دلته کښې ډیپارټمنټ موجود دې، په چیمبر کښې به تاسو ته ملاؤ شی۔ خو ظاهره ده د دې ټول اسمبلۍ ته دا سوال، تاسو اوګورئ تاسو ته انصاف ښکاری چې د قوم دا مانت، یو غلط روایت رារوان دے، وائی نه دا روایات دی، نو آیا یو غلط روایات راروان دی، مونږ د ئے برقرار او ساتو؟زه خو وایم په دې باندې Debateاوکړئ، Discussionپرې اوکړئ۔ که واقعی څه Justification د دې تجویز کیدې شی اؤ مناسب تجویز وی نو دے سره اتفاق

اوکړئ چې که هر چا گورنمنټ وی نو په دې طریقه باندې به مونږه په لکهونو روپئ د قوم د خزانے بچ کړو زما تجویز دے تاسو ورسره اختلاف هم کولې شئ۔

جناب حبیب الرحمان: جناب سپیکر صاحب! پوائنٹ آف آرڈر۔

جناب پیر محمد خان: پوائنټ آف آرډر، جناب سپیکر صاحب دیکښې د رولز خلاف ورزی شوې ده۔

جناب سپیکر: جی۔

جناب پیر محمد خان: دا د رولز خلاف ورزی ده۔ مونږ ته ئے په هاؤس کښې چې پیښ کړے دے۔ پکار خو دا ده چې ټولو ته ئے کاپئ ورکړے وے۔ دا دوئ چې کوم اعداد و شمار پیش کړو دا خو زما خیال دے لږ دغه ده زمونږ دغه بجټ دهغه پوره دغه نه ئے هم زیات واړو۔ مونږ ته چې کوم رپورټ راغلې دے، په دې کښې دوئ وائی چې سپیکر صاحب ته کاپی ملاو شوې ده او Moverته ملاو شوې وه عبدالاکبر خان ته، اوس Moverخو وائی ما ته نه وه ملاؤ شوې۔ سپیکر صاحب ما ته نه ده ملاؤ شوې۔ دا د دې نه غټ جرم بل څه کیدې شی چې غلط بیانی دے هاؤس نه راغله چې سپیکر ته کاپی ملاو شوې ده او عبدالاکبر خان ته کاپی ملاؤ شوې ده، هغوې ته نه ده ملاؤ شوې۔ دا استحقاق دے د دې محکمې خلاف، او دا د دې ټول هاؤس استحقاق مجروح شوې دے دا خو کمیټئ ته اولیږئ چې استحقاق مجروح نه شی۔

وزیر زکواۃ و عشر: چیمبر کښې موجود دی۔

Mr. Speaker: I draw the kind attention of the House to rule No. 38. I think so, "written answers to questions not replied orally. If any question placed on the list of question's for answers on any day is not called for answers within the time available for answering of questions on that day, the answer shall be laid on the table by the Minister concerned or the member to whom the question is addressed and no oral answer shall be required for such a question nor shall any supplementary question be asked in respect thereof. Provided that g, the Minister concerned is not ready with the answer to that question, the question shall be put for answer on the next day allotted for that Department".-----یعنی یہ

مولانا محمد عصمت اللہ: جناب سپیکر صاحب! اس سلسلے میں میں ایک عرض کرنا چاہتا ہوں۔ یہ مسئلہ اس طرح نہیں ہے جی۔ میں اس سٹینڈنگ کمیٹی کا چیئر مین ہوں تو اس حوالے سے میں بات کرنا چاہتا ہوں۔ محکمے نے جان بوجھ کر ہاؤس کا کوئی احترام نہ رکھتے ہوئے ایسا نہیں کیا، انہوں نے یہ معذرت ہمارے لئے وہاں ایک سٹیند نگ کمیٹی میں پیش کی تھی جی۔ کہ اگر اس قسم کے اخراجات اٹھانے پڑنے میں ایک ایک Question پر اور ان تمام مستحقین کا اگر ہم نام دے دیں تو وہ ایک بہت بڑا مسئلہ بن جاتا اور ممبران اسمبلی کے لئے اٹھانا بھی مشکل ہو جاتا۔ اور ان کے خرچے کا بھی حق بن جاتا ہے تو انہوں نے یہ تجویز وہاں دی تھی کہ اگر مناسب ہو تو ہم تمام ریکارڈ کسی ایک Available جگہ پر رکھ دیں اور جس ممبر کو جس ضلع میں اگر ضرورت پڑے تو وہ آکر وہاں پر اس کا مطالعہ کرلے تو میرے خیال میں اس میں ایوان اور ممبران کی کوئی توہین کی بھی بات نہیں ہے۔ اور یہ ایک اچھی طرف، مطلب یہ بحث کی طرف جانے کے لئے ایک قدم ہے۔

جناب پیر محمد خان: سپیکر صاحب! اس میں بحث کی بات نہیں ہے۔ اس میں سوال کا غلط جواب دیا گیا ہے۔۔۔۔۔

وزیر زکواۃ وعشر: کوم معزز ممبر، عبدالاکبر صاحب خوک هم چې غواړی۔۔۔۔

جناب سپیکر: آرډر پلیز، منسټر صاحب ولاړ دے نو۔۔۔۔

جناب پیر محمد خان: ٹھیک دہ۔

وزیر زکواۃ وعشر: کوم معزز ممبر چې غواړی په وقفه کښې نن هم ډیپارټمنټ هغه شے Provide کړے دے، په چیمبر کښې پروت دے، ریکارډ موجود دې زمونږ دا یو ریکویسټ دے۔ یو بنه روایات به دغه شي جی، مونږ ته پرې څه دغه نشته، ما خو وئیل چې دے سره تاسو اختلاف بے شکه کولې شئ خو لږ بنه په سړه سینه ئے تاسو واورئ۔ نن یو جدید دور دے، دلته کښې ولې څه ګران کار دے، څه دا نا ممکنه ده خو که بیا هم وائی چې دغه سره اختلاف دے نو چې کوم معزز رکن سوال کړے دی نو هغه Concerned کس ته به Provide کړو۔ په دې طریقه باندې زه درته ثابتوم کنه جی 75پیسې، 50پیسې جی فوټوسټیټ مونږ اچولې دے نو د دې نه ایک لاکھ اکیس ہزار نو سو پچاس روپۓ صرف زما د ډیپارټمنټ د یوے

ورځے Questionنو دا تاسو تقسيم کېږي په 24ډيپارټمنټ باندې نو دے د دا لړ په يخ مائنډ د اپوزيشن په مائنډ ئے هم واورئ نو لړ په ښه طريقه ئے واورئ۔ په دې ذريعه باندې به ډير کافی مونږ بچت اوکړو۔ آو دا تجويز به مونږ قومی اسمبلئ ته هم اوليږو۔

جناب پیر محمد خان: جناب سپيکر صاحب! تاسو پخپله دا سوال ګورئ دا جواب وينئ۔ يه "عبدالاکبر خان معزز رکن صوبائی اسمبلی اور جناب سپیکر صاحب کو فراہم کر دی گئی ہیں" دا ئے فراهم کړی تاسو ته دی او که نه دی چې تاسو ته ئے نه دی فراهم کړی، دا د دې ايوان استحقاق مجروحه شوې دے۔ دا بيله خبره ده چې خرچ زيات راځي يا کم، دا خو چې مونږه دلته Questionsورکوؤ، وزير وئي تاسو راشئ زما دفتر ته، هلته به تاسو ته هغه فلانے شے زه اوښايم، دا خو هډو څه جواب نه دے۔ دا غلط جوابونه ولې دا وزيران راکوی؟

جناب سپیکر: جی عبدالاکبر خان صاحب۔

جناب عبدالاکبر خان: جناب سپيکر! زما د منسټر صاحب Detailسره څه تعلق نشته، زما د خپل سوال سره تعلق دے، ماته جواب کښې دا ويئلې شوې دی چې يو کاپی تاسو ته او يو کاپی ماته، په 246په ځائے باندې په هغې دغه نه دے کړے چې تا 246ولې نه دی راوړی،زه د دوه کاپو خبره کوم چې يو تاسو ئے ياد کړئ جی او يو زه ئے ياد کړے يم چې دا تاسو ته مونږه درکړې ده۔ اوس جناب سپيکر، زما سوال اوس دے او زه به منسټر صاحب سره Tea breakکښې يا د اجلاس نه پس به څمه او زه به جواب ګورم؟ زه وايم ماته چې کوم جواب راکړے شوے دے، دا غلط دے او که نه؟

وزیر زکواۃ و عشر: د اسمبلئ سيکرټريټ ته مونږ رسولې دی، موجود دی دلته کښې، زه بيا وضاحت کوم چې هغه دوه کسان چې ښوک سوال کوی، دهغوې د پاره Availableدی د ټول اسمبلئ د ممرانو د پاره نه دی Availableکه۔۔۔۔

جناب عبدالاکبر خان: ستاسو سيکرټريټ ناست دے، تاسو په دې چيئر باندې پخپله ناست يئ، دا تاسو ګواهان يئ زه خو څه کيدې شی دروغ وايم چې ماله ئے راکړے دے، خو دا تاسو درې کسان خو دلته کښې ناست ئی، سيکرټری صاحب

هم ناست دے او تاسو هم ناست یئ نو چې تاسو ته نه حواله کړے شوې نو ماته څنګه دغه کړو؟

جناب عنایت اللہ (وزیر صحت): زه جی۔ بِسۡمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحۡمَـٰنِ ٱلرَّحِيمِ۔ جناب سپیکر صاحب! زه ګزارش دا کوم چې د دوئ دا موقف هم ډیر زیات بالکل صحیح دے چې دوئ ته نه دے ملاؤ شوے او د دوئ دا هم په خپل ځائے باندې ټهیک دے۔ د دوئ دا په خپل ځائے په دې خبره۔ (قطع کلامیاں) نه جی زه عرض کوم۔ ما Let me complete جی۔

جناب مختیار علی: دوئ د اووائی چې غلطی شوې ده۔

وزیر صحت: نه که اسمبلی سیکرټریټ ته د دوئ دعویٰ دا ده او بالکل دوئ به دا ډیر په دیان کړے وی، تاسو ټول او مونږ ئے پیژنو۔ که دوئ وائی چې اسمبلی سیکرټریټ ته زما د ډیپارټمنټ د طرف نه راغلے وی او ډیپارټمنټ دغه دوه کاپئ رالیږلے دی نو دلته که Misplace شوے وی او دوئ ته نه وی ملاؤ شوے نو بهر حال دا یو د-----

جناب سپیکر: بهر حال د اسمبلئ سیکرټریټ نه ماته انفارمیشن راغلو چې مونږ ته نه دے ملاو شوے۔ اسمبلی سیکرټریټ ځکه هم Blame کوی چې بیا ټول دغه په هغې باندې دغه وی۔ آورئ۔

محترمہ نگہت یاسمین اورکزئی: جناب سپیکر! اسی سے جناب سپیکر-----

جناب عبدالاکبر خان: اوس خو خبره خلاصه شوله۔ سیکرټریټ نه تاسو نه Undertaking راغلو چې نه دی ملاؤ شوے، ماته نه دے ملاؤ شوے۔ په جواب کښې ئے لیکلی دی چې ملاؤ شوے دے نو صفا دروغ نه دی جناب سپیکر؟ نور به د دې نه دروغ څوک اووائی؟

محترمہ نگہت یاسمین اورکزئی: جناب سپیکر صاحب! میں اس سلسلے میں بات کرنا چاہتی ہوں-----

جناب پیر محمد خان: د منسترانو خو داسې که غلط جوابی وی، دا-----

وزیر زکواۃ وعشر: د دې به مونږه جی سپیکر صاحب، تحقیق او کړو۔ کوم ډیپارټمنټ چې کوم ریکویسټ رالیږلے دے۔ هغوې دا خبره کړې ده مونږ به د دې بالکل

تحقیق اوکړو۔ هغوی دا وئیلی دی چې دغه دوه ممبران معزز رکن عبدالاکبر خان صاحب چې چا سوال کړے دے، دهغوی د پاره مونږ سره اوس په دې ټائم کښې هم Availableدی، که دهغوی نه وی رارسولې، دهغوی غلطی ده۔ اوس هم دلته کښې ډیپارټمنټ موجود دې، زه هغوی ته آرډر کوم چې دلته تاسو ته راوړی په دې وخت کښې په دې میز باندې د کیږ دی۔

محترمہ نگہت یاسمین اورکزئی: جناب سپیکر صاحب! میں اس سلسلے میں تھوڑی سی بات کرنا چاہتی ہوں۔

جناب حبیب الرحمان: جنا ب سپیکر صاحب! په دې کښې یو عرض زما هم دے۔

جناب عبدالاکبر خان: اوس اګورئ جی-----

جناب پیر محمد خان: جناب سپیکر صاحب! دا Writtenجواب صحیح خبره راکوی چې دا Written-----

جناب سپیکر: پلیز آرڈر، پلیز۔

جناب عبدالاکبر خان: "تاہم ان فہرستوں کی نقول جناب عبدالاکبر خان معزز رکن صوبائی اسمبلی اور جناب سپیکر صاحب کو فراہم کردی گئی ہیں" کردی جائیں گی، نه دے جی۔ "کردی گئی ہیں"۔

جناب حبیب الرحمان: جناب سپیکر صاحب-----

محترم نگہت یاسمین اورکزئی: جناب سپیکر صاحب! میں اس میں تھوڑی سی بات کرنا چاہتی ہوں۔ جناب سپیکر صاحب۔

جناب سپیکر: جی۔

محترم نگہت یاسمین اورکزئی: بات یہ ہے کہ منسٹر صاحب بہت زیادہ شریف آدمی ہیں۔ چونکہ میں اس کمیٹی کی ممبر بھی ہوں اور مولانا عصمت اللہ صاحب ہمارے چیئرمین بھی ہیں۔ ہماری میٹنگ ہوئی ہے سر۔ ڈیپارٹمنٹ جان بوجھ کر یہ بات کر رہا ہے کیونکہ ہم لوگوں نے بھی یہ Point raise کیا تھا کہ ہمیں یہ نقول دی جائیں اور وہ بار بار Delaying tacticsاستعمال کر رہے ہیں اور منسٹر صاحب کو کہیں اور لے جا رہے ہیں۔ یہ سارا قصور ڈیپارٹمنٹ والوں کا ہے۔ وہ کسی خاص وجہ سے اس کو فراہم نہیں کر رہے ہیں جی۔

جناب حبیب الرحمان: سپیکر صاحب!

جناب سپیکر: جی حبیب الرحمان خان۔

جناب حبیب الرحمان: مهربانی جناب سپیکر۔ زه جی دا عرض کوم زمونږ دا ورونړه دا عبدالاکبر خان صاحب او دا مسنټر صاحب، دادا نا مسئله د ترے نه جوړوی۔ زما خو دا خیال دے چې یو گهنټه دوه کبنې دے دو ډیپارټمنټ هغه ته۔۔۔۔

جناب پیر محمد خان: نه نه، سپیکر صاحب، دا د ټول هاؤس دغه دے، دا یواځې د عبدلاکبر خان خبره نه ده۔

جناب حبیب الرحمان: دا وزیر صاحب، دے وزیر چې دا بله کومه خبره کړې ده، دا مونږ ته دغه کړئی، آئنده د پاره، زمونږه دا بل دغه چې راځی دا د کمپیوټرائز سسټم مطلب دا چې آئنده د پاره دا خو یوه مسئله ده، دا سیشن کبنې به ختم شی نو دغه خبرې ته هم توجه ورکړئ او دوئ د مهربانی اوکړی یو گهنټه نیم کبنې د دا تاسو ته فراهم کړی او په هغې باندې د دغه اوکړی۔

جناب پیر محمد خان: سپیکر صاحب! دا د گهنټے نیمې خبره نه ده۔ دا د دې هاؤس د استحقاق خبره ده چې غلط بیانی شوې ده۔

وزیر زکواة وعشر: که دا ډیپارټمنټ نه دی رارسولې، زه ډیپارټمنټ ته آرډر کوم چې زر تر زره اوس به ستا په میز باندې پراته وی۔

جناب عبدالاکبر خان: نو زه به ئے گورم څه وخت کبنې؟

وزیر زکواة وعشر: گورئی جی، اوس به ستا په ټیبل باندې پراته وی۔

جناب عبدالاکبر خان: زما په ټیبل باندې ئے کیږدی خو زه به ئے گورم څه وخت؟

وزیر زکواة وعشر: ډیپارټمنټ یو ریکویسټ رالیږلے دے که تا ته نه وی ملاؤ شوے، دا د ډیپارټمنټ غلطی ده، دا مونږ منو چې تا ته نه دی ملاؤ شوې، تا ته به اوس مونږ په ټیبل کیږدو۔

جناب سپیکر: بهرحال منسټر صاحب په سختو الفاظو باندې دغه اوکړو عبدالاکبر خان، آئنده د پاره به دا سې نه کیږی۔ آئنده د پاره به دا سې نه کیږی۔

جناب پیر محمد خان: ٹھیک شوہ عبدالاکبر خان صاحب ته به مونږ درخواست اوکړو۔

جناب سپیکر: زما دا خواست دے چې تاسو خبره کوئی، ټھیک ده۔ خو زه یو خبره د دې بلے خبره کوم جی۔ 1921 کښې منټګمری چیمس فورډ اصلاحات اوشو دے Question باندې۔۔۔۔۔

جناب عبدالاکبر خان: نو دا هغه وخت نه دا Written راروان دے، هغه وخت کښې بال پوائنټس هم نه وو، هغه وخت کښې فوټو سټیټ نه وو، هغه وخت کښې پرنټرے هم نه وې، په لاسو باندې هغوې Questions او د هغې Answers به لیکل۔ اوس په ټول پاکستان کښې، ټوله دنیا کښې د Answer دا طریقه نشته او منسټر صاحب اوس د ډیپارټمنټ خبره کوی۔

جناب سپیکر: بهرحال د دې خبرې سره زه اتفاق نه کوم چې یعنی مطلب دا دے کوم انفارمیشن دے August House ته دا د د دې د پاره چې یعنی مطلب دا دے دا هر څه Scrutinize کړی او حقائق معلوم کړی نو چې دغه نه وی، انفارمیشن نه وی او سبا د هغې نه یعنی مطلب دا دے چې روګردانی هم کیدې شی، دغه هم کیدې شی چې کوم د رولز قواعد کښې دننه وی په هغې رولز او قواعد باندې Strictly عمل پکار دے۔

جناب عبدالاکبر خان: دا جی ستاسو وینا باندې واپس دغه کوم خو زما ریکویسټ به وی ما ته چې دوئ نقل راکوی نو زما دا کوئیسچن بل سیشن ته Pending کړئی ځکه چې زه به په دې سپلمنټری کوم۔ ما څه خاص پوائنټ۔۔۔۔۔

جناب سپیکر: بس صحیح ده۔ Keep pending

جناب عبدالاکبر خان: ټھیک شوه جی۔

جناب سپیکر: سوال نمبر 390م جناب کاشف اعظم صاحب۔

* 390 _ جناب کاشف اعظم: کیا وزیر زکواۃ و عشر ازراہ کرم ارشاد فرمائیں گے کہ:

(الف) آیا یہ درست ہے کہ ایم ایم اے کی حکومت بر سر اقتدار آنے کے بعد تاحال ضلع پشاور میں کرپشن کی بنیاد پر زکواۃ کمیٹیاں توڑی گئی ہیں؛

(ب) اگر(الف) کاجواب اثبات میں ہوتو:

(1) کل کتنی کمیٹیاں توڑی گئی ہیں؛

(2) آیا کرپشن کی بناد پر ختم کی گئی کمیٹیوں کے ممبران کے خلاف کارروائی کے لئے کیس پولیس یا انٹی کرپشن کے پاس بھجوائے گئے ہیں؟ وضاحت کی جائے؟

جناب حشمت خان(وزیرزکواۃ وعشر): (الف) جی ہاں۔

(ب) (1) مندرجہ ذیل چار مقامی زکواۃ کمیٹیوں کو ضلع پشاور میں کرپشن کی بنیادپر 31 مارچ 2003 تک توڑا گیا۔

(i) مقامی زکواۃ کمیٹی ماجھیان لاہوری۔

(ii) مقامی زکواۃ کمیٹی پانام ڈھیری۔

(iii) مقامی زکواۃ کمیٹی میرپورہ نمبر1۔

(iv) مقامی زکواۃ کمیٹی شیخ محمد نمبر2۔

(2) درجہ بالا کمیٹیوں کے چیئرمینان اور ممبران کو فی الفور برطرف کیا گیااور ساتھ ہی خرد برد کی گئی رقم کی وصولی کے لئے نوٹس جاری کئے گئے۔ تاہم مثبت جوابات موصول نہ ہونے پر سیریل نمبر1تا3پر درج مقامی زکواۃ کمیٹیوں کے چیئرمینوں سے رقم کی وصولی کے لئے کیس پولیس کو بھجوائے جا چکے ہیں جبکہ مقامی زکواۃ کمیٹی شیخ محمد نمبر2پر کارروائی شروع ہے اور خرد برد کی گئی رقم کی وصولی میں ناکامی کی صورت میں یہ معاملہ بھی پولیس کو بھیجا جائے گا۔

جناب کاشف اعظم: دا تاسو وائی مطمئن یمه جی۔ جی هم تاسو ئی چې ستاسو په خبره مطمئن کیږو مونږه جی بلکه ستاسو په اشاره هم مطمئن کیږو جی۔ بل شوک خو داسې نشته چې زړه مو پرې مطمئن شی۔ جناب سپیکر صاحب! زمونږ وزیر صاحب اکثر د دې خبرې اعتراف د دې اسمبلی په فلور باندې بار بار هم کړے دے چې د دوئ په محکمه کښې کرپشن ډیر زیات دے۔ دا مونږه هم منو چې د دوئ په محکمه کښې بنه ډیر کرپشن دے خو بیا چې کله عمل ته خبره راشی او کارروائی ته خبره راشی نو دوئ په پیښور کښې 501 کمیټی دی او صرف د ځلورو خلاف چې کوم دے ، ځلور دوئ ماتې کړی دی او هغه وائی چې مونږ

پولیس ته کیس لیږلې دے۔ نو زه دوئ نه دا تپوس کوم چې آیا په دې 501 کمیټو کښې صرف دا څلور کمیټئ وے چې کومې کرپشن کښې Involve وے ؟ دا خو د دې مطلب دا شو چې د دوئ محکمه کښې هډو کرپشن نشته۔

جناب سپیکر: حافظ حشمت صاحب۔

وزیر زکواۃ وعشر: دا کاشف اعظم صاحب د اطلاع د پاره او د ټول ایوان د اطلاع د پاره زه به لږ غوندے یو دوه منټه ستاسو نه واخلم۔ د ډیپارټمنټ اتو میاشتو کښې پروسږ کال په کروړونو روپئ (ساړے ستره کروړ) مرکز ته واپس تلې وے او په دې اتو میاشتو کښې د Utilization ratio مونږه 99% ته راوسته۔ د ده سوال چې کله مونږ ته ملاؤ شوے دے نو دا 30 مارچ پورې ملاؤ شوے دے صاحب، مونږه 124 کمیټئ ماتے کړی دی۔ دے وخت کښې دو لاکه او بیس ہزار روپئ مونږه ریکوری کړې ده په پشاور ضلع کښې۔ که ستاسو دا تعاون مونږ سره جاری نو زما هم هغه رنګ عزم دے چې کومو خلقو د دې غریبانانو امانتونه خپلو خیټو کښې اچولې دی، که تاسو راسره تعاون اوکړئ نو د خیټو نه به ئے راوباسمه ان شاء اللّٰہ تعالیٰ۔

جناب سپیکر: نیکسٹ سوال نمبر۔

جناب شاہ راز خان: جناب سپیکر صاحب! دیکښې زما یو ضمنی سوال دے۔

میاں نثار گل: ضمنی کوئسچن دے زما جی۔

جناب سپیکر: سوال نمبر 407 جناب کاشف اعظم صاحب۔

* 407 _ جناب کاشف اعظم: کیا وزیر زکواۃ و عشر از راہ کرم ارشاد فرمائیں گے کہ:

(الف) آیا یہ درست ہے کہ صوبے میں زکواۃ کمیٹیاں قائم ہیں؛

(ب) اگر (الف) کا جواب اثبات میں ہو تو:

(1) مزکورہ زکواۃ کمیٹیوں کی معیاد کب ختم ہوگی؛

(2) موجودہ مالی سال کے دوران مارچ تک کتنی زکواۃ تقسیم کی گئی ہے؟

جناب حشمت خان (وزیر زکواۃ و عشر): (الف) جی ہاں یہ درست ہے۔

(ب) (1) 23نومبر 2000 کو حکومت پاکستان نے بذریعہ زکواۃ و عشر ترمیمی آرڈیننس مجریہ 2000 تمام ضلع و مقامی زکواۃ کمیٹیوں کو ختم کر دیا اور ہدایت کی کہ تین ماہ کے اندر اندر جملہ کمیٹیوں کو از سر نو تشکیل کی جائے۔ لہذا صوبہ سرحد میں اس وقت 20 اضلاع (پشاور، نوشہرہ، چارسدہ، صوابی، مردان، کوہاٹ، کرک، بنوں، لکی مروت، ڈی آئی خان، ہری پور، ایبٹ آباد، مانسہرہ، بٹگرام، کوہستان، سوات، بونیر، ملاکنڈ، دیر اور چترال) میں ضلع زکواۃ کمیٹیاں 17 جنوری 2001 کو تشکیل دی گئیں جن کی تین سالہ معیاد 16 جنوری 2004 کو ختم ہو گی۔ جبکہ چار نئے اضلاع ہنگو، اپر دیر، شانگلہ، اور ٹانک میں ضلع زکواۃ کمیٹیاں 13 نومبر 2001 کو تشکیل دی گئیں۔ جو کہ اپنی تین سالہ معیاد 12 نومبر 2004 کو مکمل کریں گی۔ اسی طرح صوبے میں تشکیل شدہ 3880 مقامی زکواۃ کمیٹیاں بھی متذکرہ بالا آرڈیننس کے تحت ختم کی گئیں تھیں۔

(2) موجودہ مالی سال 03-2002 کے دوران مارچ تک صوبہ سرحد میں مبلغ 53 کروڑ 87 لاکھ 80 ہزار روپے زکواۃ تقسیم کی جا چکی ہے۔ جس کی مدوار تفصیل درج ذیل ہے۔

نمبر شمار	مد	رقم روپوں میں
1	گزارہ الاونس	15, 86, 50,000
2	تعلیمی وظائف	1, 49, 17,000
3	دینی مدارس	3, 53,000
4	صحت	94, 19,000
5	سماجی بہبود و آبادکاری	47, 73,000
6	جہیز فنڈ	64, 66,000
	میزان	19,45,73,000
	خصوصی مستقل آبادکاری سکیم	34,42,02,000
	میزان کل	53,87,80,000

جناب کاشف اعظم: شکریہ جناب سپیکر صاحب۔ سپیکر صاحب! څنګه زمونږه خور خبره اوکړه چې اکثر دا محکمې Delaying tactics استعمال کړی او دا جواب د ومره Late راشی چې هډو بیا هغه موثر نه وی۔ مونږه تفصیلات د مارچ غوښتے

وو او راغلو په اکتوبر کښې، نو اوس زه نه پوهیږم چې زه دیکښې څه ضمنی سوال اوکړم چې معلومات مونږ د مارچ غوښتے وو او راغې نهه میاشتې پس او حالانکه دا سوال په فروری کښې جمع کول نو ما یو میاشت وړپسے تاریخ ایډوانس کښې ساتو چې میاشت نیم کښې به جواب راشی۔ بهرحال زه به دا او وایمه جی چې زه مطمئن ئیم نو۔ زه به دا اووایم، دیکښې به زه څه اووایم نو؟

جناب سپیکر: مطمئن دے۔ بس حافظ صاحب۔ نیکسٹ سوال نمبر 449امیر رحمان صاحب۔

* 449 _ جناب امیر رحمان: کیاوزیر زکواۃ وعشراز راہ کرم ارشاد فرمائیں گے کہ:

(الف) آیایہ درست ہے کہ تحصیل صوابی میں مستحق افراد کو جہیز فنڈ سے رقم ادا کی گئی ہے؛

(ب) اگر(الف) کاجواب اثبات میں ہو تو جن افراد کو سال1990تا2002تک کے دوران جہیز فنڈ سے رقم ادا کی گئی ہے ان کے نام بمعہ ولدیت، سکونت اور ادا کی گئی رقم کی تفصیل فراہم کی جائے؟

جناب حشمت خان(وزیر زکواۃ وعشر): (الف) جی ہاں۔

(ب) محکمہ کو مطلوبہ فہرستیں فراہم کرنے میں کوئی اعتراض نہیں ہے لیکن ان فہرستوں کی مطلوبہ تعداد میں نقول تیار کرنا محکمہ کی دسترس سے باہر ہے کیوں کہ صوبائی حکومت نے "دیگر" کی مد میں سال 2003-2004 کے لئے مبلغ 17000 روپے مختص کئے ہیں جن سے محکمہ کو50% یعنی 8500 روپے خرچ کرنے کی اجازت دی گئی ہے۔اس مد میں سے فوٹو سٹیٹ کے علاوہ دیگر متفرق خرچہ بھی پورا کیا جاتا ہے۔زیر غور سوال میں مطلوبہ فہرستیں16 صفحات پر مشتمل ہیں جن کی نقول 4500صفحات پر مشتمل ہو گی اس طرح صرف اس ایک سوال کے جواب پر تقریباً4500روپے خرچ ہوں گے جس کے لئے محکمہ کے پاس وسائل نہیں۔تاہم یہ فہرستیں معزز رکن اسمبلی کو ان کے چیمبر میں پیش کی جائیں گی۔انہیں جس مخصوص علاقے کی فہرستوں کی ضرورت ہو گی انہیں ان کی نقل فراہم کی جائے گی۔

جناب سپیکر: مطمئن دے زما په خیال۔

جناب امیر رحمان: (قہقہہ) بِسۡمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحۡمَـٰنِ ٱلرَّحِيمِ۔ جناب سپیکر صاحب! زه هم د دې سوال نه جی مطمئن نه ئیم۔ (قہقہہ) دیکښې جی دوئ لیکلی دی

چې جی دیکښې اتهاره صحفات دی او څه چار ہزار پانچ سو روپئ خرچې پرې دوئ Show کړے دے-----

<u>جناب سپیکر:</u> دغه باندې خو خبره اوشوه کنه۔

<u>جناب امیر رحمان:</u> نه جی خبره اوشوه خو د دې نه جوړیږی تقریباً په یو Page باندې څه دوه نیم سوه روپئی خرچ راځی نو آیا مونږ دا تپوس کوؤ چې یره دا څنګ مشین دے یا کوم قسم کاغذ دے چې په دې باندې دوه نیم سوه روپئی په یو Page باندې خرچ راځی۔ چې څه دسرو زرو او سپینو څه لکهائی پرې شوې ده که څه قسم دغه شوې ده؟ بل خوا دوئ دا ریکارډ چې کوم مونږ غوښتې دے، هغه شانتې ریکارډ مونږ ته نه دے ملاؤ شوې نو چې ټولې اسمبلی ته نه ملاویږی نو بیا پکار دا دے چې کوم ممبر سوال کړے دے چې هغه ته خو د هغې جواب ملاؤ شی کنه۔ خو ماته داسې ښکاری چې یره دیکښې داسې څه غلا غولتی ده یا څه غبن شوے دے۔

<u>وزیر زکواۃ وعشر:</u> د عبدالاکبر خان صاحب په میز باندې سوال راورسیدو او تاله هم راروان دے۔

<u>جناب امیر رحمان:</u> دوئ هم یوه بهانه دغه شان د دې د پاره چې نه دے لټوی۔

<u>جناب سپیکر:</u> راورسیدو درته۔

<u>وزیر زکواۃ وعشر:</u> دغه ته راورسیدو تا ته به هم راورسی ان شاء اللہ تعالیٰ۔

<u>جناب سپیکر:</u> *سوال نمبر-----*

<u>جناب مختیار علی:</u> دیکښې جی دا ضمنی سوال دا دے چې دا *اٹھارہ صفحات پر مشتمل جن کی نقول پر چار ہزار پانچ سو روپے خرچ ہوں گے۔ جن کی نقول پر*، دا په 18 صفحاتو باندې چار هزار پانچ سو روپئ څنګه خرچ کیږی؟

<u>جناب سپیکر:</u> *جی، حافظ حشمت صاحب۔*

<u>وزیر مذہبی امور:</u> جناب! دا صرف ستاسو د سوال، د ټولو اسمبلئ معزز اراکین تعداد چې څومره دے، په هغې باندې دا Divide کړه نو چار هزار پانچ سو د

پچهتر پیسې چې فی فوټو سټټ په حساب باندې راځی۔ تاسو جی لږ Common sense نه کار واخلئ کنه جی۔

جناب محمد ارشد خان: زهٔ جی په دې باندې یو-----

جناب سپیکر: ارشد خان صاحب۔

جناب محمد ارشد خان: دا جی وزیر صاحب خپله خبره د سر نه راغستې وه۔ بیا خدائے خبر چې په مینځ کښې کوم ځائے کښې وائی چې دے ټلو سوالونه عبدالاکبر خان او دا، د ټولو جمع ئے اولګوله وائی چې یو لکھ شل زره روپئ تقریباً داسې پرې راځی او که دا دے اسمبلئ-----

جناب سپیکر: دا به ورته هم پکښې عبدالاکبر خان په Calculator باندې حساب کړے دی۔ دوئ به ورته ښودلے وی۔

جناب محمد ارشد خان: هغه شان دے سوال سر هم دے۔ نو دا د هر چا سوال باندې دا چې خبره ئے کړې ده چې دا پیسې، چې دا د پیسو د وجے مونږه ستاسو جوابونه نه ورکوؤ، اوس تاسو دے ته که اوګورئ چې دا پیسې، دا خلقو چې سوال کړے دے دا ئے دے د پاره کړے دے چې په لکھونو، کروړونو روپئ چې دی نو خلقو، ګهپلا پکښې شوې ده او خلقوهم داسې وهلې دی۔

جناب سپیکر: 53 کروړ روپئ، 87 هزار روپئ تقسیم شوې دی نو مطلب دا دے چې-----

جناب محمد ارشد خان: دا دوئ مونږ له، دوئ وائی چې دا سوالونه هم د دې د پاره دی۔ دوئ وائی چې دا تاسو مونږ ته راکړل نو تاسو ته به بیا د پاره داسې خلق دغه نه وی په هغوې پکښې ګهپلے کوی۔ په دروغو باندې وائی، که تاسو هغه نومونه راکړل نو د اسمبلئ دا ټول ممبران به د غلطو او د سمو خلقو تر مینځه فرق اوکړی نو تاسو ته به کروړونه روپی بچ اوشی او بله دا خبره ده که دا یو لکھ، شل زره روپئ تاسو کوم وائیی که د هغې په وجه تاسو مونږ ته معلومات نه راکوئ نو مونږ به هغه خپلو کښې چنده اوکړو او دا ټول ممبران چې څوک

غواړی تاسو ته به زر زر روپئ درکړو او پخپلو پیسو باندې مونږ ته دا خپل سوالونه راکړئ مونږ ته د دې ضرورت نشته۔۔۔۔۔

جناب پیر محمد خان: جناب سپیکر صاحب! زما ضمنی سوال دے۔

جناب سپیکر: په دې باندې خبره شوې ده۔

جناب پیر محمد خان: نه لږ تاسو فکر اوکړئ۔ ستاسو فکر چې دے۔۔۔۔۔

جناب کاشف اعظم: زه وایم چې دا خو ایک، هزار ایک سو سوله روپئ راځی۔ نو دوئ خنگه۔۔۔۔۔

جناب پیر محمد خان: ایک سو سوله هم نه راځی سپیکر صاحب دے ایک سو۔۔۔۔۔

جناب کاشف اعظم: نه په پچاس پیسې۔۔۔۔۔

جناب سپیکر: یو کس۔ پیر محمد خان صاحب۔

جناب پیر محمد خان: ایک سو چوبیس ممبران دی چې یو یو کاپی د فوټو سټیټ یو یو ممبر ته ورکوی نو ایک سو بیس کاپئ شوې۔ د دوئ دا کاغذ د حبیب الرحمان خان خبره څه سونا چاندی نه پرې لیکل کوی چې دومره کسان پریوځی؟ که دا خو چې په اته آنے پرچې شی نو هم ترے نه ساٹھ باسٹھ روپئ جوړیږی، دوئ ساړھے چار هزار روپی په کوم حساب کړی دی۔

جناب سپیکر: پیر محمد خان صاحب! په دې خبره اوشوه چې آئنده به یعنی مطلب دا دے هر یو محکمه پورا انفارمیشن هاؤس ته ورکوی۔

جناب پیر محمد خان: نو هغه خو به ورکوی خو دا دوئ چې اوس هم وائی چې نه دا ساړھے چار هزار روپئ۔۔۔۔۔

جناب پیر محمد خان: دے په کوم حساب ساړھے چار هزار روپئ خرچې بنائی؟

جناب شاه راز خان: جناب سپیکر صاحب!

Mr. Speaker: Next.

جناب شاه راز خان: جناب سپیکر صاحب! زما جی گزارش دا دے ستاسو خو دغه ځائے نه ستاسو رولنگ هم راغې ورباندې خو ارشد خان چې کومه خبره اوکړه

نو زما په خیال دا مناسب خبره ده او مونږ ته دا خپل وزیر زکواۃ Appreciate کول پکار دی چې هغه دومره بنیادی خبره اوکړه چې دا مکواۃ دے ، د غریبانانو پیسې دی او دا مونږ صرف د دې ، ماته هیڅ ضرورت نشته جی چې ټولو حلقو ، چا چا ته ورکړلے شوې دی ماته خو ضرورت نشته د هغې چې چا ته ضرورت دے هغه سړی ته کاپی ورکوی۔ اوس چې چا ته ضرورت دے ، پکار ده چې هغه پیسې جمع کړی ځکه چې دا خو د زکواۃ پیسې دی۔ دا داسې خو نه ده ده چې ګنی بس مونږه د لته کښې فیصله اوکړه او مونږه ممبران شوې وو نو بس مونږه به وایو چې بهئی پنځه لکهه که لګی نو لس لکهه او شل لکهه لګوه۔

جناب سپیکر: سوال نمبر 450 جناب فیصل زمان صاحب۔ سوال نمبر 450 جناب فیصل زمان خان (Absent) سوال نمبر 451 جناب فیصل زمان خان (Absent) سوال نمبر 465 جناب امیر رحمان۔

* 465 _ جناب امیر رحمان: کیاوزیر زکواۃ وعشر ازراہ کرم ارشاد فرمائیں گے کہ:

(الف) آیایہ درست ہے کہ تحصیل صوابی میں سال 1990 تا 2002 تک زکواۃ کمیٹیاں قائم تھیں؛

(ب) اگرجواب اثبات میں ہوتو:

(1) 1990 تا 2002 تک کے عرصہ میں مذکورہ کمیٹیوں کے کون کون سے چیئرمین رہے ہیں؛

(2) مذکورہ کمیٹیوں کو زکواۃ کی مد میں قسط وار کتنی رقم ادا کی گئی؛ نیز مستقل آبادکاری اور گزارہ الاؤنس کی الگ الگ وضاحت کی جائے؛

(3) مذکورہ کمیٹیوں کو فراہم کی جانے والی مستقل آبادکاری کی رقم کن مستحقین کو دی گئی ہے ان کے نام اور رقم کی تفصیل فراہم کی جائے۔ ولدیت اور مکمل پتہ فراہم کیا جائے؛

(4) تحصیل صوابی میں کن کن یونین کونسلوں کو زکواۃ کی رقم فراہم کی گئی ہے نیز جن افراد کو زکواۃ کی رقم ادا کی گئی ہے، کی تفصیل، نام ولدیت اور مکمل پتہ فراہم کیا جائے؟

جناب حشمت خان (وزیر زکواۃ وعشر): (الف) جی ہاں درست ہے۔

(ب) ضلعی زکواۃ کمیٹی کے موجودہ ریکارڈ پر تحصیل صوابی کی مقامی زکواۃ کمیٹیوں کے ان چیئرمین صاحبان کے نام اور پتے موجود ہیں جنہوں نے 96-1995 اور اس کے بعد فرائض انجام دیئے۔

تحصیل صوابی کی مقامی زکواۃ کمیٹیوں کو 97-1996 تا حال درج ذیل مد وار زکواۃ فنڈ جاری کئے گئے ہیں۔

سال	مد	رقم
1995-96	گزارہ الاؤنس	15,44,400
1996-97		
1997-98	کوئی رقم جاری نہیں ہوئی۔	
1998-99	گزارہ الاؤنس	28,80,000
1999-2000		
2000-2001		
2001-2002	گزارہ الاؤنس	1,24,41,000
2002-2003	مستقل آبادکاری	1, 58, 40,000
	ٹوٹل	3,27,05,400

محکمہ کو مطلوبہ فہرستیں فراہم کرنے میں کوئی اعتراض نہیں ہے لیکن ان فہرستوں کی مطلوبہ تعداد تیار کرنا حکومت کی دسترس سے باہر ہے کیونکہ صوبائی حکومت نے اس کی مد میں 2004-2003 کے لئے مبلغ -/17000 روپے مختص کئے ہیں جن میں سے محکمہ کو 50% یعنی -/8500 روپے خرچ کرنے کی اجازت دی گئی ہے جس سے فوٹو سٹیٹ کے علاوہ دیگر متفرق خرچہ بھی پورا کیا جاتا ہے زیر غور سوال میں مطلوبہ فہرستیں 72 صفحات پر مشتمل ہیں جن کی نقول 18720 صفحات پر مشتمل ہوگی اس طرح صرف اس ایک سوال کے جواب پر تقریباً -/14000 روپے خرچ ہونگے جس کے لئے محکمہ کے پاس وسائل نہیں تاہم یہ فہرستیں معزز رکن اسمبلی کو ان کے چیمبر میں پیش کی جائیں گی۔ انہیں جس مخصوص علاقے کی فہرستوں کی ضرورت ہوگی انہیں ان کی نقل فراہم کردی جائے گی۔

تحصیل صوابی میں کسی بھی یونین کونسل کو فنڈ کی فراہمی نہیں کی گئی ہے۔ البتہ پورے علاقے میں ادائیگی بذریعہ مقامی زکواۃ کمیٹی ہائے کی گئی ہے۔

جناب امیر رحمان: جناب سپیکر صاحب! سوال نمبر 465 الف۔ب۔ هم هغه زړه خبره ده۔ بيا چې کوم تفصيل غوښتے شوې دے، هغه مونږ ته دے ملاؤ شوې او شاه راز خان چې کومه خبره او کړه نو دوئ وائی چې په دې باندې خرچ راځی اور دا بچت پکار دے نو د دې، دا کوم مونږه جوابانو چې غوښتے دی او دا مونږ ته

ملاؤ شی او دا مونږ اوګورو چې دیکښې غبن څومره شوې دے، څومره دغه شوې دے۔ په کروړونو په اربونه روپۍ په دفے دا دے خلقو وهلې دی کنه نو هغه تاوان دوئ نه وینی او چې دلته کښې لس شل زره دوئ خرچ دے نو-----

جناب سپیکر: هغه انفارمیشن به تاسو ته ملاؤ شی۔

جناب امیر رحمان: نه جی ملاؤ به شی۔

جناب شاه راز خان: زما ګزارش دا دے جی چې چا ته انفارمیشن پکار دی، پکار ده چې هغوې پیسې Pay کړی څکه خود زکواة پیسې دی کنه۔

جناب سپیکر: شاه راز خان! ړومبے په دې رولز کښې به Changes راولې بیا د دې خبرې چې کوے نو۔

جناب شاه راز خان: رولز خو مونږ منو خو زهٔ وایم چې Cooperation پکار دے کنه۔ لږ خپل حیثیت ته کتل پکار دی۔

جناب سپیکر: شاه راز خان! دا په دې هاؤس کښې دا معزز ایوان دے، دا د رولز و قواعد لاندې چلیږی مطلب دا دے دا د Cooperation او د دغه د لاندې ستاسو خبره پخپله ده۔

جناب شاه راز خان: سپیکر صاحب، رولز و قواعد خو مونږه منو جی څکه دلته ناست یو او خبره هم پرې کوؤ خوزما به څه؟ که یو بهتر تجویز راځی، هغه د بهتر تجویز هغه بهتر تجویز مونږه دا سې بلډوز کړو چې دا په کتاب کښې نه دی لیکلی۔

Mr. Speaker: Next, Next.

میاں نثار گل: سپیکر صاحب! زه یو عرض کومه ماله به-----

جناب امیر رحمان: سپیکر صاحب! تاسو زهٔ خپلې خبرې ته یرینبنودم جی۔

جناب سپیکر: اوشوه خبره، خبره شوې ده۔ امیر رحمان صاحب، خبره شوې ده۔ سوال نمبر 475جناب فیصل زمان صاحب۔

میاں نثار گل: سپیکر صاحب! زما یو عرض دے، دوه ځله زهٔ پاسیدم زما یو عرض دے یو خبره کومه چې د-----

جناب سپیکر: د دې نه ورستو۔

میاں نثار گل: زه پاسیدلے یم جی ما له هم ټائم را کړه کنه۔

جناب سپیکر: ته په څه باندې پاسیدلے میاں نثار گل صاحب؟

میاں نثار گل: زهٔ جی په دې ضمنی باندې دوه ځله پاسیدم خو تاسو ماله ټائم را نه کړو۔

جناب سپیکر: په کوم باندې؟

میاں نثار گل: په دې باندې چې دا کومه خبره شاه راز خان اوکړله۔ په دې کښې زهٔ تاسو ته یو یو معذرت سره وایمه چې دا پیسې د عوام دی، دوه ارب روپئ دی په زکواة کښې لگی۔ په دې صوبې کښې دوه ارب روپے تقسیم کیږی، آیا مونږه دا پیسې دوه ارب روپئ غلو ته پریږدو چې هغوې باندې تقسیمیږی۔۔۔۔

جناب سپیکر: زما په خیال میاں نثار گل صاحب په هغې خو خبره اوشوه۔

میاں نثار گل: مونږ به سوال جمع کوؤ نو پکار دی چې په هغې کښې مونږ ته صحیح تسلئ سره ولې چې مونږ ته۔۔۔۔

جناب سپیکر: خبره پرې اوشوه۔ زما په خیال شوې ده چې انفارمیشن به ورکوی صحیح۔

میاں نثار گل: زهٔ جی دا وایمه جی چې د ټولو محکمو پیسے لگی زکواة کښې به د غسې پیسې دوه ارب روپئ په دې۔۔۔۔

جناب سپیکر: صحیح انفارمیشن به ورکوی که صحیح انفارمیشن ئے ورنه کړو نو د هغوې خلاف به ایکشن اغستې شی۔

میاں نثار گل: آو جی ټهیک ده جی۔

جناب سپیکر: آو۔ سوال نمبر 475 جناب فیصل زمان صاحب ۔(Absent)

سوال نمبر 488 محترمہ نعیمہ اختر صاحبہ، ۔(Absent) سوال نمبر 540 جناب جمشید خان صاحب۔

* 540 _ جناب جمشید خان: کیا وزیر زکواۃ، عشر، بہبود آبادی، و وویمن ڈیویلپمنٹ از راہ کرم ارشاد فرمائیں گے کہ:

(الف) آیا یہ درست ہے کہ ضلع بونیر میں بمقام ناواگئی Rehabilitation Centre for Drug Addicts قائم تھا؛

(ب) اگر (الف) کا جواب اثبات میں ہو تو:

(i) مذکورہ سنٹر میں کن کن مدات (Trades) میں ٹریننگ دی جاتی تھی؛

(ii) مذکورہ سنٹر میں کتنے لوگ برسر روزگار تھے؛

(iii) کیا مذکورہ سنٹر کو عارضی طور پر بند کیا گیا ہے؛

(iv) آیا حکومت مذکورہ سنٹر کو دوبارہ چالو کرنے کا ارادہ رکھتی ہے؟

جناب حشمت خان (وزیر زکواۃ و عشر): (الف) درست ہے۔

(ب) (i) مذکورہ سنٹر میں مندرجہ ذیل ہنر میں ٹریننگ دی جاتی تھی۔

(الف) آٹو موبائل۔

(ب) ویلڈنگ۔

(ج) کارپنٹری۔

(د) سلائی، کڑھائی، ایمبرائیڈری وغیرہ۔

(ii) مذکورہ سنٹر میں 15 افراد برسر روزگار تھے۔ تفصیل درج ذیل ہے۔

1۔ منیجر (بی پی ایس۔16)	1
2۔ انسٹرکٹر (بی پی ایس۔11)	3
3۔ نیڈل کرافٹ انسٹرکٹر (بی پی ایس۔08)	2
4۔ سٹور کیپر (بی پی ایس۔06)	1
5۔ جونیئر کلرک (بی پی ایس۔05)	1
6۔ ڈرائیور (بی پی ایس۔04)	1

7۔نائب قاصد(بی پی ایس۔01) 3

8۔چوکیدار(بی پی ایس۔01) 3

کل 16

(iii) مذکورہ سنٹر کی افادیت 1996 میں ختم ہو چکی تھی کیونکہ علاقے میں تمام نشے کے عادی افراد کی بحالی مکمل ہو چکی تھی اور کوئی نشے کا عادی فرد باقی نہیں رہا۔اس لئے جب 2001 میں ضلعی نظام رائج ہوا تو مذکورہ سنٹر کو ضلعی دفتر میں تبدیل کر دیا گیا اور اب فنانس ڈیپارٹمنٹ ضلعی حکومت کے تحت بجٹ مہیا کرتی ہے۔

(iv) اب یہ ضلعی حکومت پر منحصر ہے کہ اس سنٹر کو دوبارہ شروع کرنا چاہتی ہے یا نہیں۔

جناب جمشید خان: شکریه جناب سپیکر! بِسۡمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحۡمَـٰنِ ٱلرَّحِيمِ۔جناب سپیکر! زۀ د دې جواب نه بالکل مطمئن نه یمه۔ څو څو پیرے ما په دې ایوان کښې دا خبره اوچته کړې ده چې په دې بجټ کښې هم دوئ پیښور د پاره، ډی آئی خان د پاره او د سوات د پاره نور پورې د ډ څلور سنټرو منظوری ورکړې ده۔ او زما په حلقه کښې یو سنټر جوړ دے چې هغه کښې د دې نشیانو علاج هم کیږی۔ هغې سټاف هم شته او هغې کښې Re-Habilitation Centre هم شته۔ هغه Rehabilitation centre ئے ختم کړو دا وائی چې دا مونږه ضلعی حکومت ته حواله کړے دے، دا نوے چې جوړیږی به چا ته حواله کوئی؟

جناب سپیکر: حافظ حشمت صاحب۔

وزیر زکواۃ و عشر: محترم سپیکر صاحب! په 1996 کښې دا ختم شوے دے۔ د Devolution نه پس دا قسمه سنټرز د ډسټرکټ گورنمنټ Responsibility۔ ده چې هغوې دا قسمه Facility پبلک ته مهیا کړی۔ مونږه چونکه پشاور یو دارالحکومت دے، یو ډیره لویه آبادی ده او یو تجرباتی بنیاد باندې مونږ دلته کښې یو کار شروع کړو او الحمد الله د هغې ډیر دور رس نتائج مخې ته راغلل۔ اوس هم اگرچه د رولز او د آئین رو سره دا د ډسټرکټ گورنمنټ Responsibility ده۔ خو معزز رکن دے سروے او کړی۔ ډسټرکټ گورنمنټ سره د کښینی، مونږ ته دے Proposals راولیږی۔ څنگه چې مونږه په پیښور کښې د پراونشل گورنمنټ زیر اهتمام داسې یو Facility پبلک ته ورکړې ده، زۀ دوئ

سره وعده کومه چې تاسو د دغه ځائے سروے اوکړئ، خپل ډسټرکټ ګورنمنټ سره کښینئ، مونږ ته Proposals راولیږئ، بالکل۔ دا خو ذمه داری د ډسټرکټ ګورنمنټ ده خو تاسو سره به ان شاء الله زهٔ په دیکښې د پراونشل ګورنمنټ د طرف نه خصوصی اهتمام کوم۔

جناب جمشید خان: یو منټ جی، جناب سپیکر، دا سنټر چې کوم دے هلته چې جوړ دے، دا یواځې د هغې حلقې د پاره نه، یا د بونیر د پاره نه وو، دا د دې پیښور نه به هم به نشیان راتلل علاج به ئے کیدو۔ د سوات نه به هم ورته راتلل او د مالاکنډ نه، د هر ځائے نه به ورته راتلل جی۔ ستاسو په علم کښې به وی په دې په د چملې په هسپتال کښې د دې د پاره یو سنټر جوړ شوے دے۔ ډاکټر هم پکښې شته، سټاف هم پکښې شته او دغسې به نشیان راتلل علاج به ئے کیدو۔ د سوات نه به هم ورته راتلل او د مالاکنډ نه، د هر ځائے نه به ورته راتلل جی۔ ستاسو په علم کښې به وی په دې په د چملې په هسپتال کښې د دې د پاره یو سنټر جوړ شوے دے۔ ډاکټر هم پکښې شته، سټاف هم پکښې شته او دغسې Rehabilitation centre چې وو هغې کښې سټاف وو۔ هغه وزیر صاحب یا متعلقه کسانو را بدل کړو دلته۔ درې څلور میاشتې چې هغه د ډسټرکټ ګورنمنټ بدل کړی نو تاسو دلته څه له، هغوې غریبانانو څلور پینځه میاشتې دلته تیرې کړې په دې صوبه کښې هغوې ته د هغوې څه مراعات هم ملاو نه شو او هغوې دلته غریبانان اوس خو مونږه ډیر ریکویسټ اوکړو، هغوې خو ئے بدل کړل بیا خپل ځائے ته۔ خو دا خو چې هغلته وے نو دا یواځې درې اوس، دا Re-activate کول غواړی۔ دا د خو شکر خبره چې هغلته نشته نشیان۔ دا خو ښه خبره ده جی۔ دیکښې خو تاسو مونږ له داد راکړئ چې په بونیر کښې نشیان نشته۔ خو د نشیانو هغلته هم علاج کیدې شی۔ نوے سنټر چې تاسو جوړوئ نو هغه زوړ ولې نه Activate کوئ۔ سټاف پکښې شته، بلډنګ پکښې شته، هر څه شته نو بیا ضرورت څه دے د نوے جوړلو ته هغه زوړ د Activate کړی۔

جناب حشمت خان (وزیر زکواۃ و عشر): جناب سپیکر! مونږه چې کوم سټاف د دوئ نه راغوښتے وو۔ هلته کښې بالکل بیروزګاره وو۔ کار مار نشته۔ مونږه څه ګناه اوکړه چې دلته مو رواستل او یو دوه میاشتې خدمت مو ترے نه واغستو۔ کله

چې مونږه هغوې له Permanent بنیاد باندې خپل انتظام مم اوکړو هغوې مو واپس لیږلی دی۔ دے نه علاوه زه بیا وایمه چې د ډسټرکټ ګورنمنټ سره د دې د پاره فنډ Allocation شوې دے۔ هر معزز ممبر له پکار دی چې لاړ شی د خپل د ډسټرکټ ناظم نه د خپل ډسټرکټ سوشل ویلفیر آفسر نه تپوس اوکړی چې صاحبه ستا د سوشل ویلفیر په فنډ کښې په دې مداتو کښې Allocation شوے دے ، دا Facility ته پبلک له ولې نه ورکوې؟ دا خو تاسو بالکل تلې شی جی خو ما خو تاسو ته اووئیل چې د Devolution نه پس دا اختیارات د ډسټرکټ ګورنمنټ سره دی۔

<u>جناب کاشف اعظم</u>: سپیکر صاحب! سپیکر، دوئ اووئیل چې د آئین په تحت دا دغه وی، زۀ خو وایم چې دا لوکل ګورنمنټ نظام د LFO په تحت دے ، وزیر صاحب LFO اومنله جوړے۔

<u>وزیر زکواۃ وعشر</u>: خو پورې-----

<u>جناب سپیکر</u>: Next, next دا Irrelevant, irrelevant سوال نمبر 541 محترمہ نعیمہ اختر۔ (Absent) سوال نمبر 543 میاں نثار گل صاحب۔

* 543 _ <u>میاں نثار گل</u>: کیا وزیر زکواۃ وعشر ازراہ کرم ارشاد فرمائیں گے کہ :

(الف) آیا یہ درست ہے کہ صوبائی یا وفاقی حکومت کی طرف سے ضلع کرک کو زکواۃ فنڈ فراہم کیا گیا ہے؛

(ب) آیا یہ بھی درست ہے کہ مذکورہ فنڈ یونین کونسل کی سطح پر برابر تقسیم کیا گیا ہے؛

(ج) آیا یہ بھی درست ہے کہ مذکورہ فنڈ ذاتی یا سیاسی وابستگی کی بنیاد پر تقسیم کیا گیا ہے۔ یا استحقاق کو مد نظر رکھ کر تقسیم کیا گیا ہے؛

(د) آیا یہ بھی درست ہے کہ مذکورہ ضلع میں کسی معذور کو ٹرائی سائیکل فراہم کیا گیا ہے؛

(ہ) آیا یہ بھی درست ہے کہ مذکورہ فنڈ چیئرمین کے صوابدیدی اختیارات کی بنیاد پر تقسیم کیا گیا ہے؛

(و) 30 جون 2001 سے تاحال کس کس مد میں یعنی علاج معالجہ، آبادکاری اور جہیز میں کتنا فنڈ فاہم کیا گیا ہے؛

(ز) مذکورہ ضلع کی سطح پر یونین کونسل میں جن افراد کو مذکورہ فنڈ سے جو رقم ادا کی گئی ہے کی تفصیل بمعہ نام ولدیت اور مکمل پتہ فراہم کی جائے؟

جناب حشمت خان (وزیر زکواۃ وعشر): (الف) جی ہاں۔ یہ درست ہے کہ وفاقی حکومت کی طرف سے موصول ہونے والے زکواۃ فنڈ میں سے ضلع کرک کو بھی آبادی کے تناسب سے رقم فراہم کی جاتی ہے۔

(ب) جی نہیں۔ زکواۃ فنڈ یونین کونسل کی سطح پر تقسیم نہیں کیا جاتا بلکہ یہ مقامی زکواۃ کمیٹیوں کو آبادی کی بنیاد پر فراہم کیا جاتا ہے۔

(ج) زکواۃ فنڈ ذاتی یا سیاسی وابستگیوں سے بالاتر استحقاق کو مدنظر رکھ کر تقسیم کیا جاتا ہے۔

(د) جی ہاں۔ معذور مستحقین کو مبلغ 5000 روپے نقد برائے خریداری ٹرائی سائیکل فراہم کئے گئے ہیں۔

(ہ) جی نہیں۔ زکواۃ فنڈ چیئرمین کے صوابدیدی اختیارات پر تقسیم نہیں کیا جاتا بلکہ یہ مقامی زکواۃ کمیٹی کے فیصلوں، قرارداد اور استحقاق کی بنیاد پر تقسیم کیا جاتا ہے۔

(و) 30 جون 2001 سے تاحال علاج معالجہ، آبادکاری اور جہیز کی مدوں میں درج ذیل رقم فراہم کی گئی ہیں۔

علاج معالجہ۔	12,90,000/-
آبادکاری۔	2,31,20,000/-
جہیز۔	9,20,000/-

(ز) محکمہ کو مطلوبہ فہرستیں فراہم کرنے میں کوئی اعتراض نہیں ہے لیکن ان فہرستوں کی مطلوبہ تعداد میں نقول تیار کرنا محکمہ کی دسترس سے باہر ہے کیوں کہ صوبائی حکومت نے "دیگر" کی مد میں سال 2003-2004 کے لئے مبلغ 17000 روپے مختص کئے ہیں جن میں سے محکمہ کو 50% یعنی 8500 روپے خرچ کرنے کی اجازت دی گئی ہے اس مد میں سے فوٹوسیٹ کے علاوہ دیگر متفق خرچہ بھی پورا کیا جاتا ہے زیرغور سوال میں مطلوبہ فہرستیں 113 صفحات پر مشتمل ہیں جن کی نقول 28200 صفحات پر مشتمل ہوگی اس طرح صرف ایک سوال کے جواب پر 21000 روپے سے زائد رقم خرچ ہوگی جس کے لئے محکمہ کے پاس

وسائل نہیں، تاہم یہ فہرستیں معزز رکن اسمبلی کو ان کے چیمبر میں پیش کی جائیں گی۔ انہیں جس مخصوص علاقے کی فہرستوں کی ضرورت ہو گی انہیں ان کی نقل فراہم کر دی جائے گی۔

جناب سپیکر: مطمئن ئے میاں صاحب؟

میاں نثار گل: نہ جی۔

جناب سپیکر: ہاں۔

میاں نثار گل: زکواۃ کښې چرته مطمئن کیدې شم جی۔ دا سوال جی چې ما جمع کړے وو، دا تقریباً شپږ میاشتې اوشوې چې ما هلته لیږلې وو خو شکر الحمد اللّٰه چې نن راغلو۔ دے زکواۃ متعلق جی مونږ بحث مباحثه کوؤ، منسټر صاحب د په دې خفا کیږی نه۔ په وجه د دې۔۔۔۔

جناب سپیکر: سپلیمنټری کوئسچن پکښې اوکړه۔

میاں نثار گل: دیکښې سپلیمنټری کوئسچن دے جی۔ ما ترینه غوښتے وو چې زکواۃ چا ته تقسیم شوې دے، څنګه تقسیم شوے دے؟ ما ته د هغې جواب ملاو شی۔ خو هغه خو منسټر صاحب وائی چې ډیرے غټے پیسې پرې لګی۔ هغه خو مونږ ته پته نه لګی۔ نو جناب سپیکر صاحب، دا خلقو ته چې زکواۃ چې کوم ملاویږی، دا ټول غلط ملاویږی۔ هغه خلقو ته چې، ما منسټر صاحب ته پرون نه هغه بله ورځ درخواست ورکړے دے، په خپله ضلع کرک کښې مو انکوائری کمیټی ته ریکویسټ کړے دے۔ راځه ما سره لاړ شه چې ثابته کړم درته چې دا زکواۃ تین کروړ روپئ چې کوم تقسیم شوې دی، دا ټهیک دی که غلط دی؟ خو زهٔ به د سوال نه په دې مطمئن شم چې دوه اربه روپئ تقسیمیږی، مونږ د پوښتنه نه کوؤ۔ وائی چې په دې خرچې کیږی نو زهٔ به د خپل سوال نه په دې مطمئن شمه چې دا جواب به ټهیک وی او هغوې به ټهیک تقسیم کړے وی۔ که نه وی زه درته په دې فلور باندې وایمه چې زکواۃ حقدار ته نه ملاویږی او زهٔ دا قسم کومه چې حقدار ته نه ملاویږی او دا د غریبانو حق دے۔ منسټر صاحب ته مونږ لاس ورکوؤ، دے د راپاسی (تالیاں) مونږ ورسره لاس نیسو او ورته وایو چې راځه دا دوه اربه روپئ حقدارو ته ملاؤ شی۔

جناب سپیکر: جناب ڈاکٹر ذاکر اللہ خان۔

ڈاکٹر ذاکر اللہ خان: جناب سپیکر صاحب! په دیکښې دوئ د یو جز په جواب کښې د آباد کارئ په سلسله کښې د پیسو ذکر کړے دے۔ نو ریکارډ په مطابق دوئ وائی چې بعض خلقو ته دس هزار، بعض ته بیس هزار، بعض ته تیس هزار او ځنی خلقو ته پکښې پچاس هزار روپئ ملاوے شوې دی۔ زهٔ منسټر صاحب نه دا تپوس کومه چې یره په دیکښې څه Criteria شتے که غریبان دی نو پکار ده چې یو شان یسے ورته آباد کارئ د پاره ملاؤ شوې وے۔ دا د انصاف تقاضے پورا کوی نه نو۔۔۔۔۔

جناب سپیکر: جی پلیز حشمت صاحب، د میاں نثار گل صاحب گله ورکه کړه۔

وزیر زکواۃ و عشر: محترم سپیکر صاحب! میاں نثار گل صاحب گله اول ورکومه۔ دوئ ما راغوښتے وو، د ډسټرکټ چیئرمین مې هم راغوښتے وو، دوئ مې ورسره کښینول، چې صاحبه دا صورتحال دے۔ زهٔ د دې اعتراف کومه، هغه وخت مې هم د اسمبلی په فلور ویئلې وو، اوس هم وایمه چې کرپشن زمونږ د گورنمنټ د ذمه دارو نه پس چې مونږ راغلې یو نو په انتها باندې وو او دا هم ما ویئلې وو چې دوئ ظالمانو په آرام باندې ناست دی او په حرام ئے خوړلے دی۔ خو الحمد الله زهٔ دا په دعوې سره وئیلې شم چې دا نه وائم چې زهٔ مطمئن شم او سو فیصد زهٔ کامیاب شوې یم خو ستاسو په تعاون سره، تاسو ته مې هغه ورځ اووئیل، ډسټرکټ چیئرمین ته مې اووئیل چې دا ټول لسټونه دوئ ته مهیا کړه او دا مو ورته ویئلې دی چې جماعت مخې ته به دا آویزان وی۔ هر شهری ته او هر سړی ته دا حق دے چې هغه اوگوری۔ دا هم مونږ ورته ویئلې دی، غریب نه غریب تر ته ورکړئ۔ په یو کمیټی کښې، د ډاکټ ذاکر الله صاحب جواب له راځم، د دې اختیار مقامی زکواۃ کمیټی چیئرمین ته او د هغې ممبرانو ته وی۔ او فطری طریقه هم ده۔ منسټر به صوبه کښې ناست وی، هغه ته څه پته لگی چې د میاں نثار صاحب په حلقه کښې او د ډاکټر ذاکر صاحب په حلقه کښې څوک غریب دے او څوک غریب نه دے؟ په سسټم کښې Recommendations مقامی چیئرمین کوی، ځکه زه دا وایمه چې دا مقامی چیئرمین چرته د خدائے نه و

یریدونکے سړے جوړولو کښې مونږ کامیاب شو، تاسو به دیکښې تعاون اوکړئ۔ ټول Authorized person په دې سټم کښې دغه مقامی سړے دے، د ده ممبران دی، د هغه په Recommendation باندې ډسٹرکټ ته راځی، هغه ته Funds allocate شوې دی۔ دا هم ټھیک ده چې فنډ دومره محدود دې چې غربت زیات دے او په پاکستان کښې اوګورئ، دا مو ورته وئیلی دی چې د غریب نه غریب تر ته ئے ورکړئ، دا مو ورته وئیلی دی چې د مستقل روزګار د پاره کومې پیسې تاسو چا ته ورکړئ هغه د جماعت مخې ته آویزاں کړئی۔ نن په دې باندې کال اټنشن هم راغلې دے او دا د زکواة رولز دی، دا د زکواة په آرډیننس کښې دی چې دا به بالکل مشتهر کوئی چې خلقو ته پته اولګی اوګورئ ئے چې واقعی دا سړے غریب دے۔ بالکل د دې زه اعتراف کوم چې زمونږه د ګورنمنټ نه وړاندے جاګیر دارو ته ملاؤ شوې دی، کاروباریانو ته هم ملاؤ شوې دی او د دې نه بعد به ان شاء الله تعالی نه کیږی۔

(مداخلت)

جناب خلیل عباس خان: جناب سپیکر صاحب، زما یو ضمنی کوئسچن دے۔

مولانا محمد عصمت اللہ: جناب سپیکر صاحب، دیکښې زما یو کوئسچن دے۔

جناب سپیکر: مولانا عصمت اللہ صاحب۔

مولانا محمد عصمت اللہ: دے منسٹر اووے چې مونږه دا احکامات ورکړی دی چې دا لسټونه د ټولو جماعتونو مخې ته د آویزاں شی، نو دلته کښې دا اسمبلئی فلور ته د ریکارډ فراهم کولو د پاره پیسې نشته، چې هغې به څومره پیسې اولګی جی؟

وزیر زکواة و عشر: په یوه کمیټی کښې صرف یو لس کسان وی که هغه چیئرمین صاحب کښېنی او هغه یولس کسانو ته permanent rehabilitation ورکړی نو د هغې نه بنه په آسانه باندې هغوې خبریدې شی۔ زه دا هم یو ځل اعلان کومه چې دا جمهوری حکومت راغلے دے، په تیرو دریو کالو چې کوم کرپشن د زکواة په مد کښې شوې وو او د دې نه پس هم په دې کښې کیږی نو دا زمونږه په شریکه باندېنا کام وی۔ د دې وجه نه تاسو ته زه ریکویسټ کومه کوم کیس دے چې په ډسټرکټ کښې ریکارډ نشته، د ډسټرکټ چیئرمین دے نه پیژنی، د

ډیایس او دفتر تب دے نه شی تلې، دے پرې ریکارډ نه شی راغوښتے ، دے د مقامی کمیټی نه تپوس نه شی کولې څوک؟ ستاسو ایم پی اے۔ په تاسو باندې زرګونو خلقو اعتماد کړے دے۔ تاسو د پبلک نمائندګان ئی۔ تاسو بالکل کهل کر لاړ شئی د ډسټرکټ چیئرمین او ډی ایس او سره کښینئ۔ هغه ته او وائی چې ما ته لسټ راکړئی صاحبه، تاسو په فلانی کلی کښې چاچا ته ورکړی دی؟ دغه یولس کسان دی۔ د دې ریکارډ اغستل آسان وی۔

جناب سپیکر: میاں نثار ګل صاحب!

میاں نثار گل: زه جی عرض کومه۔ زه د دې منسټر صاحب شکر ګزاریمه څنګه چې دوئ دا خبره اوکړه زکواة چیئرمین او زکواة افسر ئے راغوښتی وو او په دفتر کښې ئے Meeting شوې وو۔ زه دوئ ته دا وایمه چې هغه دومره بې حسه دی چې هغه په خپل، کوم ضلع کښې چې کوم وخت کښې چیئرمینان ئے مفلوحه کړی دی، ولې چې دس هزار روپئی یو بدمعاش ته چیک ورکړی لوکل زکواة چیئرمین، نو هغه هغې چیئرمین ته هم څه نه شی ویئلې۔ راځه زه په فلور آف دی هاؤس دا offer کومه چې په کرک کلی کښې زما سره انکوائری اوکړه، زما سره لاړ شه، ما لره ټائم راکړه او زما سره کمیټی جوړه کړه نو زه به ورته ثابته کړم چې کوم تقسیم شوې دے ؟ منسټر صاحب، چې تاسو وائی چې ما 17 کروړ روپئی فوراً تقسیم کړے نو که تقسیم د کړے او غلوته د په لاس کښې ورکړے نو دا تقسیم نه دے ، حق دار نه ئے په لاس کښې ورکړے ، نو دا تقسیم نه دے ، حق دار ته ئے په لاس کښې ورکړے۔ زه به دا اومنم۔ (تالیاں) تقسیم به هغه وی۔ مطلب دا دے-----

وزیر زکواة وعشر: محترم سپیکر صاحب!-----

جناب سپیکر: دا ضمنی کوئسچن دے۔ بیا به جواب وروستو ورکوے۔

میاں نثار گل: منت جی-----

جناب سپیکر: بیا به جواب روستو ورکولې۔ میاں نثارګل صاحب لږ مختصر کړه۔ وخت بالکل کم دے Question's hour ختم دے او سوالات پاتے کیږی۔

میاں نثار گل: یو منٹ جی۔ منسٹر صاحب زما په ضلع کښې یوه کمیټی جوړه کړه، ده زما نه ئې پوښتنه نه ده کړې۔ خپله ئې خلق Recommend کړی دی۔ هغه به هم دوئ ته اوښائی چې ټهیک دے او که غلط دی؟ نو زه د حلقې نمائنده یمه ، دوئ به ما سره دا دغه چې یره دا کمیټی زه جوړوؤمه او انکوائری کوی، دوئ خپله کمیټی جوړه کړې ده، هلته کښې ئې خلق Recommend کړی دی۔ هغه لګیا دی انکوائری کوی۔۔۔۔۔

جناب عتیق الرحمن: جناب سپیکر صاحب! زکواة د هم په ایجنډے کښې شامل شی چې په دې د خلق تقریرونه اوکړی۔ دا خو Question’s hour دے۔

جناب سپیکر: صحیح ده۔

وزیر زکواة و عشر: د کمیټی جوړولو اختیار د منسٹر سره نه وی۔ تاسو لږ غوندې مهربانی اوکړئ، پوهه خلق ئې او دا آرډیننس لږ غوندې اوګورئ، خفه نه شی د دغه نه کار واخلئ۔ د زکواة مقامی کمیټی چې ده دا د ډسٹرکټ چیئرمین جی او په کلی کښې په عام ځائے کښې الیکشن کیږی۔ د منسٹر د زکواة کمیټی جوړولو کښې هیڅ قسمه رول نه وی۔

جناب مظفر سید: دوئ د انکوائری کمیټی خبره کړې ده، د زکواة کمیټی ئې ورته نه ده ویئلې۔ وائی انوکائری کمیټی ئې ورته ویئلې ده۔۔۔۔۔

میاں نثار گل: مونږه انکوائری کمیټی وایو۔

جناب سپیکر: پلیز، پلیز۔ حافظ حشمت صاحب۔ دے خوا چیئر ته۔۔۔۔۔

وزیر زکواة و عشر: محترم سپیکر صاحب۔۔۔۔۔
بیا نثار صاحب دا مونږ ته Mention کړی۔ زه دا وایمه چې دو لاکھ بیس هزار روپی پشاور ډسٹرکټ کښې ما Recovery کړې ده۔

جناب سپیکر: حافظ حشمت۔

وزیر زکواة و عشر: دغه کسان د دوئ مونږ ته Mention کړی۔ نن د راته لسټ راکړی۔ دلته کښې په فلور خو ډیره آسانه خبره ده۔

جناب کاشف اعظم: چې دوئ لسټ نه ورکوی نو څنګه ئے Mention کوی۔

وزیر زکواۃ وعشر: دے خو په پیښور کښې پروت دے او خپلې حلقې ته د لاړ شی-----

جناب سپیکر: میاں نثار ګل صاحب چې تاسو لسټ جوړ ورکړئ نو د هغې خلاف به کارروائی کیږی۔

جناب کاشف اعظم: چې دوئ لسټ نه ورکوی، دوئ ئے پکښې Mention کوی ولې کارروائی دے په څه اوکړی؟-----

میاں نثار گل: ما منسټر صاحب له پرون Officially درخواست ورکړے دے په دې فلور آف دی هاؤس د دا Admit کړی چې په هغې به کمیټی جوړه کړو-----

جناب سپیکر: Next سوال نمبر 414 جناب کاشف اعظم صاحب۔

* 414 _ جناب کاشف اعظم: کیاوزیر خزانہ ازراہ کرم ارشاد فرمائیں گے کہ:

(الف) آیا یہ درست ہے کہ بینک آف خیبر کے ایگزیکٹو افسران اندرون، بیرون ملک کے دورے کرتے ہیں؛

(ب) اگر(الف) کا جواب اثبات میں ہو تو:

(i) یکم جنوری 2002 سے 31 دسمبر 2002 تک بنک آف خیبر کے ایم ڈی، سینئیر وائس پریزیڈنٹ، ایگزیٹو وائس پریزیڈنٹ کے کتنے دورے اندرون، بیرون ملک ہوئے ہیں؛

(ii) مذکورہ دوروں پر کتنا خرچہ آیا ہے۔ تفصیل فراہم کی جائے؟

جناب سراج الحق (سینئیر وزیر خزانہ) (جواب جناب عنایت اللہ وزیر صحت نے پڑھا): (الف) جی ہاں بنک آف خیبر کے ایگزیکٹو افسران اندرون، بیرون ملک دورے کرتے ہیں۔

(ب) (i) یکم جنوری 2002 سے 31 دسمبر 2002 تک بنک آف خیبر کے افسران نے 182 عدد اندرون اور 3 عدد بیرون ملک دورے کئے ہیں۔

(ii) مذکورہ دوروں پر کل 1828720/35 روپے خرچہ ہوا ہے۔

جناب کاشف اعظم: شکریه، جناب سپیکر صاحب۔ دا خو ډیر اهم سوال دے خو وزیر خزانه صاحب خو نشته، امید دې چې د څه کار د وجه نه به نه وی راغلے او زما

د سوال د وجه نه به نه وی۔ ما په دې جز "ب" کښې تپوس کړے دے جی چې "مذکورہ دوروں پر کتنا خرچہ آیا ہے، تفصیل فراہم کی جائے" نو که تاسو اوګورئ نو دا Figuresئے دومره عجیبه طریقے سره ورکړے دی چې دا ئے پته نه لګی چې دا Figures څه څیز دے۔ ستاسو لږ غور سره ورته اوګورئ چې دا 1,82,00,000 روپئی دے او که نه 18لاکھ روپئی دی؟-----

<u>جناب سپیکر</u>: نه جی دا 18لاکھ روپئی دی۔

<u>جناب کاشف اعظم</u>: او که دا ایک ارب 82کروړ روپئی دی؟ تاسو ورته لږ اوګورئ۔

<u>جناب سپیکر</u>: نه جی دا 18,27,720.35 روپئی دی-----

<u>جناب کاشف اعظم</u>: جناب سپیکر صاحب! تاسو به هم بازار ته ځئی، ما ته خو نه یادیږی چې کوم وخت دے چې 35 پیسې هم د خلقو نه اخلی۔ چې 35 او 25 پیسو سکه هم پاتے شوې ده او که نه؟ دا بالکل په Malafied intention باندې دوئ کړے دی جی۔ دا بالکل د خپل کرپشن پټولو د پاره، دا تاسو اوګورئ چې جز "ب" کښې په (i) کښې دوئ 182دورے جی۔ بینک د صوبې دے او دومره برانچونه ئے هم نشته او 182 دورے دوئ کړی دی۔ لهذا تاسو ته ګزارش کومه چې دا تاسو کمیټی ته حواله کړئی چې هغوې باقاعده د دې تحقیقات او کړی او د دې سوال جواب چې چا ورکړے دے (تالیاں) نو د دغے سړی خلاف هم کاروائی پکار ده۔

<u>مولانا محمد ادریس</u>: جناب سپیکر صاحب!

<u>جناب سپیکر</u>: جی Minister concerned،Moverنے تجویز پیش کی ہے کہ اس سوال کو مزید جانچ پڑتال کے لئےConcerned committeeکو بھیج دیا جائے۔

<u>جناب کاشف اعظم</u>: ګزارش مې دا دے چې دا Figures د دوئ لږ او وائی چې دا څه Figures دی؟-----

<u>جناب عنایت اللہ (وزیر صحت)</u>: زه معافی غواړمه چې Minister concerned نشته او کوئسچن هم په داسې انداز باندې دے لکه چې کوم Mover دے او هغه

کوئسچن پیش کړو په Mover باندې په تیر شوې کوئسچن باندې Discussion شوې دے نو د محترم ایم پی اے صاحب سره په خبرو کښې مصروفه وومه که مونږ ته۔۔۔۔۔

جناب سپیکر: چې په خبرو کښې سړی دننه په هاؤس کښې مصروفه وی او Proceedings روان وی، نو زه استدعا کومه چې دا ډیر معزز ایوان وو تمامې دنیا نظرونه هم په دې باندې دی، ما بار بار استدعا کړې ده۔۔۔۔۔

جناب جاوید خان مومند: جناب سپیکر! په دې کښې زما یو ضمنی کوئسچن دے۔

وزیر صحت: دے خپل سوال لږ دوباره Repeat کړی۔

جناب سپیکر: هغه وائی چې 182 دورے ئے کړی دی۔ په هغې چې کومه خرچې راغلې ده هغه وائی چې د دې هیڅ Justification نشته۔ مطلب دا دے که تاسو ئے څه Justifications ښودلې شئی نو اووایئی۔

جناب مظفر سید: جناب سپیکر صاحب! د دوئ سره هیڅ Justification نشته۔

جناب شاه راز خان: زما یو گزارش دے جی۔ دا کوم 35 پیسې والا خبره چې ده نو جواب خو به خیر منسټر صاحب ورکړی خو زما په ذهن کښې دا ده چې دا په ډالرو کښې خرچ شوې وی کنه جی نو په هغې باندې Calculation اوکړئ او بیا روپئی کښې دا واړوئی نو په هغې کښې به لکه دغه راغلی وی۔

جناب کاشف اعظم: په اندرون ملک دوئ په ډالرو کښې خرچه کوی، دا غریبه صوبه اوگورئ او د دې په اندرون ملک په دوره باندې په ډالرو کښې خرچه کوی، دا ظلم دے جی۔

جناب سپیکر: آرډر پلیز، آرډر پلیز زما پخپل خیال۔۔۔۔۔

جناب مظفر سید: جناب سپیکر صاحب۔۔۔۔۔

Mr. Speaker: Silence please, please order.

وزیر صحت: بِسۡمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحۡمَـٰنِ ٱلرَّحِيمِ۔ Minister concerned نشته دے۔ کاشف اعظم صاحب به مونږ سره په وقفه کښې کیښنی او که په دیکښې دوئ څه قسم Investigation غواړی، که دوئ په دې اطلاعاتو باندې، په دې انفارمیشن

باندې چې کوم دوئ ته ورکړے شوې دی، په دې اعتماد نه وی۔ (تالیاں)
د کاشف اعظم والا سوال، خیبر بینک باره کښې کوئسچن دے تاسو حو تیار کړے دے کنه-----

جناب سپیکر: جناب کاشف اعظم صاحب! سوال بیا دهراؤ کړه، منسټر صاحب راغے۔

جناب کاشف اعظم: سپیکر صاحب! لس منټه اشو، دا خوزیاتے دے جی۔

جناب پیر محمد خان: سپیکر صاحب! داسې خبره ده، یو سوال بار بار Repeat کیږی او چې د جواب تیاری نه ده-----

جناب کاشف اعظم: لس منټه پرې خبرې اوشوې اؤ اوس منسټر راغے-----

جناب سپیکر: نو بیا تجویز هغوې پیش کړے دے چې دا د یعنی مطلب دا دے چې Concerned standing committee ته لاړ شی-----

جناب پیر محمد خان: کمیټئ ته ئے حواله کړئ، وزیران د سره تیاری نه کوی-----

جناب مظفر سید: کمیټئ ته د حواله شی۔

جناب ظفر اعظم (وزیر قانون): د خیبر بینک دورے متعلق چې د کاشف اعظم صاحب سوال دے، دوئ دا خبره کوی چې آیا یہ درست ہے کہ بینک آف خیبر کے ایگزیکٹو افسران اندورن وبیرون ملک دورے کر چکے ہیں، یہ بالکل صحیح ہے، وہ اندرون ملک اور بیرون ملک بھی دورے کر چکے ہیں۔

جناب سپیکر: آرڈر پلیز، آرڈر۔

وزیر قانون: یوه خبره ده یا په ګپ شپ سره لګووے که ګپ لګوئ-----

Mr. Speaker: Order please.

جناب مظفر سید: پوائنټ آف آرډر سر۔ ګپ شپ خو دا دے چې دے اوس راغے څه ټائم اجلاس شروع شوې دے اؤ منسټر صاحب اوس راغے۔ ګپ شپ دے ته

وائی (تالیاں) مونږه سوال کړے دے، ګپ شپ نه دے۔ مونږ ټهیک خبره کړې ده۔

Mr. Speaker: Order please, Janab Malik Zafar Azam Sahib.

(Interruption)

وزیر قانون: جناب سپیکر! اگران کا یہ رویہ رہا کہ ان کو یہ بھی پتہ نہیں ہے کہ منسٹر صاحب کہاں پر گئے ہیں۔ تو مجھے بہت ہی افسوس ہوتا ہے کہ ایسے ممبر ایم اے میں ہوں، مجھے اس پر افسوس ہوتا ہے۔۔۔۔۔

Mr. Speaker: Please, please, Jee Malik Zafar Azam Sahib.

وزیر قانون: ہمارے آفیسر ز اور ہمارے سینیئر منسٹر تقریباً جرمنی، لندن، اور دوبئی وغیرہ ان تین ملکوں میں جا چکے ہیں لیکن میں اس ہاؤس کو بتاتا چلوں اور یہ On record بات ہے اور میں اس پر فخر محسوس کرتا ہوں۔ (تالیاں) کہ جرمنی ہمارے فنانس منسٹر۔۔۔۔

جناب کاشف اعظم: سپیکر صاحب، دا د 2002 سوال دے او دوئ د 2003 د دورے خبره کوی۔ زه د ریکارډ درستګی د پاره اؤ د وزیر صاحب د درستګی د اره وایمه چې خبره د 2002 ده۔۔۔۔

جناب عتیق الرحمن: جرمنی ورته بیا ورستو اووایه۔

جناب مظفر سید: جناب سپیکر، مونږه ته افسوس دے چې تاسو وائی۔۔۔۔

جناب کاشف اعظم: دوئ دا دوره په 2003 کښې کړې ده۔۔۔۔

جناب مظفر سید: تاسو وائي جي The cabinet collectively responsible دے، مونږه دے ته حیران یو چې یو سړے په دې نه پوهیږی نو ولې جواب ورکوی؟

وزیر قانون: بات یہ ہے جی، انہوں نے یکم جنوری 2002 اور 31 دسمبر 2002 تک۔۔۔۔

جناب عبدالاکبر خان: مسنټر صاحب په 2003 کښې ذکر کړے دے۔۔۔۔

وزیر قانون: ہاں، 2003 کا بھی اس میں ذکر تو ہونا چاہیئے اس میں جو ہونا چاہیئے۔ (تالیاں) مجھے تو سمجھ بھی نہیں آ رہی۔ (تالیاں) یہ لوگ کیا بتا رہے ہیں اور کیا کہہ رہے ہیں جی؟ تو ہمارے سینیئر منسٹر جو گئے ہیں، میں اس کا تھوڑا پہلے بیان کر لوں وہ 2003 میں ہے۔ ٹھیک ہے۔۔۔۔

مولانا محمد ادریس: کہ د ایوان د چلیدو دا طریقہ وی لکہ زمونږه دے ممبرانو چې شروع کړې ده، دے ایوان ته به زه عرض اوکړمه-----

وزیر قانون: نہ اپوزیشن کا یہ رویہ صحیح ہے، اگر یہ رویہ انہوں نے رکھا ہے------

مولانا محمد ادریس: کہ دا رویہ وی د ایوان د چلیدو او د دې ممبرانو دا پروگرام وی چې یو وزیر خبرې کوی۔ اؤ څوک ور پورې خاندی اؤ څوک ور پورې لاسونه پړ کوی، زما په خیال دا خو د دې ایوان سره مناسبه نه ده-----

وزیر قانون: اور وہ خاموش بیٹھے رہے-----

Mr. Speaker: Order please.

مولانا محمد ادریس: دا خو کم از کم د دې چیئر احترام پکار دے۔ د دې ایوان چلیدو یو طریقه کار دے دا خو منتخب ممبران دی-----

Mr. Speaker: Order please, order please…

مولانا محمد ادریس: د دې ایوان په چلیدو باندې څومره خرچه راځی، څومره پیسې پرې لږی اؤ د دې نه خو مچهلی بازار جوړ شوې دے۔ یو طرف ته یو په یو باندې آواز کوی، بل په بل آواز کوی۔ دا خو بالکل یوه نامناسبه طریقه ده۔ (شور/قطع کلامیاں) دا خو دا ممبران د دې ایوان بالکل خیال نه کوی، انتہائی زیاتے اؤ ظلم دے۔ کم از کم دا خو منتخب ممبران دی۔

Mr. Speaker: Order please.

جناب مختیار علی: زه پکښې یوه خبره کومه۔

جناب سپیکر: مولانا محمد ادریس صاحب، آپ سے استدعا ہے کہ-----

مولانا محمد ادریس: دا خو دے چیئر او د ے ایوان پورې خندا ده۔ آؤ زما په خیال چې ټولې صوبې د عوامو ہتک دے چې دا دلته کښې څه کیږی۔ هر یو ممبر د خپل حیثیت اوپیژنی چې زما دلته کښې څه حیثیت دے؟ د یو لوئے حیثیت او معزز ممبر دے۔

جناب سپیکر: مولانا ادریس آپ تشریف رکھیے۔

مولانا محمد ادریس: لاسونه ورته پړ کوؤ۔

جناب سپیکر: آپ تشریف رکھیئے۔ مولانا عصمت اللہ، آپ بھی تشریف رکھیئے۔

مولانا عصمت اللہ: مجھے اجازت دیں۔

جناب سپیکر: میں اجازت نہیں دیتا ہوں، میں بالکل اجازت نہیں دیتا ہوں۔

مولانا عصمت اللہ: د پښتنو خبره وه۔۔۔۔

جناب سپیکر: میں بالکل اجازت نہیں دیتا ہوں۔ میں بالکل اجازت نہیں دیتا ہوں۔۔۔۔

(تالیاں)

مولانا محمد عصمت اللہ: اوس خو اجازت را کړئ کنه۔

جناب سپیکر: بالکل جی۔ میں اجازت نہیں دیتا ہوں۔ میں اجازت بالکل نہیں دیتا ہوں۔ مجھے انتہائی افسوس ہے کہ آج تقریباً دس مہینے اور غالباً چھ، سات دن ہو گئے ہیں، یہ معزز ایوان دو کروڑ عوام کا نمائندہ ایوان ہے، آپ سلجھے ہوئے پارلیمنٹرین ہیں، خدا راہ، خدا راہ قواعد او ضوابط کی پابندی کریں۔ ساری دنیا کی نظریں آپ پر لگی ہوئی ہیں۔ یہ ایک روایتی ایوان ہے اور تحمل اور بردباری سے چلایا گیا ہے۔ یہ اس کی تاریخ ہے۔ برائے خدا آپ قواعد وضوابط کی پابندی رکھیں۔ اگر آپ لوگ تھکے ہوئے ہیں تو مجھے احساس ہے تھکاوٹ کا زیادہ مطلب ہے کہ اجلاس ہو رہے ہیں۔ تو تھوڑا سا، ٹھیک ہے، اگر موڈ نہیں ہے تو آپ مشورہ دے سکتے ہیں، آپ حکم دے سکتے ہیں اور جب آپ لوگوں کا موڈ بن جائے تو اجلاس پھر بلا لیں گے لیکن دونوں اطراف سے ٹریژری بینچز اور اپوزیشن سے میری یہ استدعا ہے، پھر استدعا ہے کہ خدا کے لئے قواعد وضوابط کی پابندی رکھیں اور چیئر کے ساتھ تعاون کریں بس یہ میری استدعا ہے۔ سوال نمبر 460 جناب عتیق الرحمن صاحب۔، پلیز۔

وزیر قانون: جناب سپیکر صاحب، میں آپ کی وساطت سے ان لوگوں کا شکریہ ادا کرتا ہوں کہ وہ ہاؤس میں واپس آئے ہیں۔

جناب کاشف اعظم: دومره کرپشن والا سوال وو، والله هغه زکوة کرپشن باندې هم پرده واچولې شوه۔ په دې باندې هم پرده واچولې شوه، دا خو والله جی ښه رویه نه ده جی۔

وزیر قانون: میں ان کا شکر گزار ہوں اور چیئر کی وساطت سے ان کو یقین دلاتا ہوں کہ انہوں نے جس چیز پر واک آوٹ کیا ان کے سٹینڈ میں ہم ان کے ساتھ رہیں گے اگر ان پر عمل درآمد نہیں ہوا۔۔۔۔۔

(تالیاں)

جناب سپیکر: سوال نمبر 460 جناب عتیق الرحمن صاحب۔

جناب عتیق الرحمن: شکریہ جناب سپیکر۔

جناب سپیکر: کاشف اعظم صاحب! اگر آپ جواب سے مطمئن نہیں ہیں تو رول 48 کے تحت آپ نوٹس دے دیں اس پر کھلی ڈیبیٹ ہو گی۔

جناب کاشف اعظم: سپیکر صاحب! ډیبیټ خو ډیره ښه خبره ده خو دومره د ډیبیټ پکښې څه نشته د تحقیقیاتو خبره ده پکښې۔ د ایک کروړ 82 لاکھ روپئ Visits باندې لګیدلے دی په یو کال کښې۔ دا کمیتی شته دے د پاره۔ زما دا ګزارش دے، دیکښې د چا د عزت یا د بے عزتی خبره نشته۔ د 2002 خبره ده۔ زمونږ ګورنمنټ هم نه وو، یو میاشت زمونږه د ګورنمنټ شوې وه په 3 دسمبر دوئ۔۔۔۔۔

جناب سپیکر: تاسو کښینئ که مطمئن نه شوې۔ څه دا سوال Keep pending شو۔

* 460 _ جناب عتیق الرحمان: کیا وزیر خزانہ ازراہ کرم ارشاد فرمائیں گے کہ:

(الف) آیا یہ درست ہے کہ پشاور میں صوبہ سرحد کے مختلف اضلاع کے سرکاری ملازمین مختلف دفاتر میں تعینات ہیں؛

(ب) آیا یہ بھی درست ہے کہ مذکورہ ملازمین کو 45 فیصد ہاؤس رینٹ دیا جاتا ہے؛

(ج) آیا یہ بھی درست ہے کہ کارپوریشن کی حدود میں ذاتی مکان رکھنے والے سرکاری ملازمین کو ہاؤس رینٹ کے بجائے ہاؤس سبسڈی جو کہ ہاؤس رینٹ سے کافی زیادہ ہے، دیتی ہے؛

(د) اگر (الف) تا (ج) کے جوابات اثبات میں ہوں تو آیا ہاؤس رینٹ لینے والے سرکاری ملازمین کے ساتھ یہ امتیازی سلوک نہیں۔ نیز حکومت تمام سرکاری ملازمین کو ہاؤس سبسڈی دینے کا ارادہ رکھتی ہے تاکہ ان میں پائی جانے والی محرومیوں کا ازالہ ہو سکے؟

جناب سراج الحق (سینیئر وزیر خزانہ): (الف) جی ہاں یہ درست ہے۔

(ب) جی ہاں یہ درست ہے۔

(ج) جی ہاں یہ درست ہے۔

(د) ہاؤس سبسڈی بلدیہ کے حدود میں ذاتی مکان رکھنے والے ملازمین کو دی جاتی ہے تاکہ ایک طرف ذاتی مکان کی نگہداشت وغیرہ پر اٹھنے والے اخراجات میں ان کی مدد کی جاسکے۔ اور دوسری طرف محدود سرکاری مکانات/رہائش کے لئے ملازمین کا دباؤ کم کیا جاسکے۔ جہاں تک ہاؤس رینٹ لینے والے ملازمین کے ساتھ امتیازی سلوک کی بات ہے۔ اس سلسلے میں یہ وضاحت ضروری ہے کہ حکومت سرحد بشمول دیگر پالیسوں کے تنخواہ الاؤنسز کے سلسلے میں مرکزی حکومت کی پیروی کرتا ہے۔ اور ہاؤس رینٹ الاؤنس کی شرح بلا تفریق تمام صوبوں میں یکساں ہے۔ نیز یہ کہ ہاؤس سبسڈی ایک الگ مضمون ہے اور فی نفسہ اس کا موازنہ ہاؤس رینٹ کے ساتھ نہیں کیا جاسکتا۔ لہذا جس طرح رکن اسمبلی کا خیال ہے اس ضمن میں کسی امتیازی سلوک کی صورت نہیں بنتی۔

جناب عتیق الرحمان: جناب سپیکر! دے جز (د) کښې چې دوئ وئیلي دی۔ اس سلسلے میں یہ وضاحت ضروری ہے کہ حکومت سرحد بشمول دیگر پالیسیوں کے تنخواہ و الاؤنسز کے سلسلے میں مرکزی حکومت کی پیروی کرتی ہے، نو زه دا وایمه چې دا کومه پالیسی ده، ما ته د صرف د دې وضاحت اوکړی۔

جناب سپیکر: جی مرید کاظم صاحب۔

سید مرید کاظم شاہ: سر! انہوں نے جز (د) میں لکھا ہے کہ ہاؤس سبسڈی بلدیہ کی حدود میں ذاتی مکان رکھنے والوں کو، اب تو بلدیہ نہیں رہا، اب تو ڈسٹرکٹس گورنمنٹ بن گئیں ہیں اور ٹاؤنز بن گئے ہیں۔ تو اب ان کی کیا پالیسی ہوگی؟

جناب سپیکر: اچھا، جناب ملک ظفر اعظم صاحب۔

وزیر قانون: جناب والا! انہوں جو سوال اٹھایا ہے کہ بلدیہ یا ڈسٹرکٹ میونسپل کمیٹی ایریا اس میں جو لوگ اپنا گھر رکھتے ہیں ان کو سبسڈی، اس کا اصل مقصد یہ ہے کہ ہاؤس رینٹ سے سبسڈی زیادہ مل رہی ہے۔ وہ وجہ یہ ہے کہ آج بھی تقریباً چار ہزار سے زیادہ ملازمین کی درخواستیں پینڈنگ پڑی ہوئی ہیں جو اپنے گھر کے

لئے درخواستیں دے چکے ہیں تو حکومت نے ایک پالیسی اپنائی ہے کہ اگر اس کا اپنا گھر میونسپل ایریا میں ہے تو اس کو سبسڈی دی جائے تاکہ حکومت پر یہ Burden کم ہو جائے، مطلب یہ ہے کہ وہ ان کے لئے Arrangement کر لے۔ اس کے ساتھ ساتھ ان سے پانچ پرسنٹ ہاؤس رینٹ کی مراعات بھی واپس لے لی جاتی ہیں اس لئے یہ سبسڈی ہم دے رہے ہیں تاکہ حکومت پر بوجھ کم ہو جائے جو بہت ہی زیادہ ہو رہے ہیں۔

جناب عتیق الرحمان: د مرکز پالیسی تپوس مې اوکړو چې دا د مرکز سبجیکټ دے۔ ما کوئسچن دا کړے دے چې "آیا ہاؤس رینٹ لینے والے سرکاری ملازمین کے ساتھ یہ امتیازی سلوک نہیں ہے" نو دوئ وئیلی دی چې دا امتیازی سلوک نه دے۔ د مرکز څه پالیسی ده؟

وزیر قانون: جناب! آپ کا کوئسچن بہت ہی مناسب ہے یہ چاروں صوبوں اور مرکز میں یہی پالیسی Implement ہو رہی ہے۔ مرکز کا مطلب بھی یہی ہے کہ مرکز میں بھی ہاؤس رینٹ لینے کے لئے۔۔۔۔

جناب عتیق الرحمان: منسټر صاحب پالیسی څه ده؟ تاسو ته د پالیسی پته شته؟ پالیسی دا ده، زه به ئے درته اوښایمه۔ پالیسی دا ده په مرکز کښې چا سره خپل کور نه وی، هغه د مالک مکان نه یو اسټامپ اولیکی چې هغه ئے څومره په کرایه باندې ورکړی دی، هغه څومره کرایه بیا ګورنمنټ ملازمین ته ورکوی۔ نو دلته کښې تاسو وایئی چې مونږه د مرکز پیروی کوؤ او دلته چې د چا کارپوریشن کښې خپل کور وی، هغه مالدار شو، هغه ته تاسو سبسډی او هغه زیاته ورکوی او بیا چې څوک زمونږه غونډې بهر ډسټرکټس نه راغلې وی، هغوې د پاره ساړهے چار پانچ سو روپئی دی، پکار دا وه چې کارپوریشن والا ته کمه وے، څوک چې د بهر نه راغلې دی، کارپوریشن والا چا خپل مکانونه وی، هغه خو صاحب جائیداد خلق شو، پکار دا وه چې غریبو خلقو ته دا وه۔ نو پالیسی دا ده پکار ده چې زمونږه صوبه د هم دا پالیسی Adopt کړی چې یره کوم خلق که د کرائے کور کښې اوسی، هغه دے یو سټامپ مالک سره اولیکی او هغه د جمع کړی په هغه باندې پیسې ملاویږی۔

وزیر قانون: بالکل ستاسو خبره درست ده جی۔ دوئ د پالیسی هغه خبره کوی چې لکه منسټر ته مونږه کور په حیات آباد کښې اخلو نو هغه مالک مکان یا سرکاری ملازمینو ته پرائیویټ کورونه Hire کوؤ نو مالک مکان نه مونږ په سټامپ پیپر باندې لیکل واخلو، هغه فنانس والا ډائریکټ چیک هلته استوی۔ هغه خبره په خپل ځائے صحیح ده۔ دا ستاسو سوال چې کوم دے، هغه دا دے چې دیکښې د چا خپل کور چې وی، دا د خپل کور خاوند خبره کوؤ، مونږه هغه کښې په اسلام آباد کښې دی، هغه که په پنجاب کښې دی، هغه که په صوبه سندهـ کښې دی که هغه په صوبه سرحد کښې دی، چې د چا خپل کور دے نو هغه چې یو خو دا Burden کمیږی په گورنمنټ باندې چې هغه Application نه خلاص شی چې فرض اوکړه چې د ده خپل کور دے نو ده ته سبسډی ورکوئ۔ نو هغه به خپل کور کښې هم اوسی او مطلب دا دے نور به هم هغه۔۔۔۔

جناب عتیق الرحمان: جناب سپیکر۔

جناب سپیکر: Next، سوال نمبر 45 جناب مولانا عصمت اللہ صاحب۔

* 45 _ مولانا محمد عصمت اللہ: کیا وزیر خزانہ ازراہ کرم ارشاد فرمائیں گے کہ:

(الف) آیا یہ درست ہے کہ صوبہ سرحد کے تمام اضلاع میں ضلع حکومتیں قائم ہیں؛

(ب) آیا یہ بھی درست ہے کہ مذکورہ حکومتیں غیر ترقیاتی اخراجات کی مد میں ماہانہ فنڈ مل رہے ہیں؛

(ج) اگر (الف) و (ب) کے جوابات اثبات میں ہوں تو مذکورہ حکومت کے قیام سے تاحال ہر ضلعی حکومت کو غیر ترقیاتی اخراجات کے مد میں کتنا فنڈ فراہم کئے گئے ہیں؟ تفصیل فراہم کیا جائے؟

جناب سراج الحق (سینیئر وزیر خزانہ): (الف) جی ہاں۔

(ب) جی ہاں۔

(ج) ضلعی حکومتوں کے قیام اور صوبائی مالیاتی کمیشن کے ایوارڈ کے تحت سال 03-2002 کے لئے غیر ترقیاتی بجٹ یعنی غیر تنخواہوں کی مد میں کل 1092.649 ملین مختص کئے گئے۔ یہ رقم ضلعی حکومتوں کو جاری کئے جا چکی ہیں۔ اس کی ضلع وار تقسیم منسلک ہے۔

NON-SALARY DISTRICT WISE RELEASES DURING 2002-03.

BE 2002-03

DISTRICT	NON-SALARY

Peshawar	90,078,000
Charsadda	49,563,000
Nowshera	43,466,000
Mardan	63,822,000
Swabi	49,934,000
Kohat	42,845,000
Hangu	24,486,000
Karak	36,474,000
Abbottabad	53,413,000
Haripur	53,760,000
Mansehra	53,495,000
Batagram	26,846,000
Kohistan	45,432,000
Bannu	41,012,000
Lakki	41,661,000
D.I Khan	77,834,000
Tank	26,800,000
Chitral	27,404,000
Dir Upper	38,844,000
Dir Lower	39,726,000
Swat	64,776,000
Shangla	35,402,000
Bunir	31,960,000
Malakand	33,615,000
TOTAL	1,092,648,500

جناب سپیکر: مولانا صاحب! جواب نه مطمئن ئے ؟

مولانا محمد عصمت الله: نه جی، مطمئن نه یمه۔

جناب سپیکر: نو جوابونه خو تاسو ورکوئ د حکومت د طرف نه نو۔۔۔۔۔

مولانا محمد عصمت الله: جی دا سوال نمبر 145 وګورئ۔

جناب سپیکر: پرون به نه وے راغلے، هغه خو پرون وو۔

مولانا محمد عصمت الله: نه جی، زه وومه، خو دا سوال۔۔۔۔

جناب سپیکر: ښه جی وائی لیټ راغلی دی، دا وائی چې لیټ راغلی دی۔

مولانا محمد عصمت اللہ: زه عرض کومه جی چې متعلقه منسټر صاحب شته نه، نو دا پینډنګ کړئی۔

جناب سپیکر: بله ورځې د پاره؟

مولانا محمد عصمت اللہ: او جی۔

جناب سپیکر: بس صحیح شو۔ سوال نمبر351 جناب عبدالاکبر خان صاحب، ایم پی اے۔

* 351 _ جناب عبدالاکبر خان: کیاوزیر خزانہ ازراہ کرم ارشاد فرمائیں گے کہ:

(الف) آیا یہ درست ہے کہ امسال ضلع مردان کے لئے بجٹ منظور کیا گیا ہے؛

(ب) اگر (الف) کا جواب اثبات میں ہوں تو:

1۔امسال ضلع مردان کے لئے کتنی رقم مختص کی گئی ہے؛

2۔آیا مذکورہ بجٹ کے لئے تمام قانونی تقاضے پورے کئے گئے ہیں؛

3۔اگر مذکورہ بجٹ کو بنانے میں قانونی تقاضے پورے نہیں کئے گئے تو آیا حکومت متعلقہ حکام کے خلاف قانونی کارروائی کرنے کا ارادہ رکھتی ہے؟

جناب سراج الحق (سینیئر وزیر خزانہ): (الف): جی ہاں، ضلعی اسمبلی مردان کے اجلاس منعقدہ 16-7-02 تا 19-7-02 میں ضلع مردان کے لئے بجٹ منظور کیا گیا ہے، جس کی تفصیل منسلک ہے۔

(ب) منسلکہ تفصیل سے واضح ہے کہ مذکورہ بجٹ کے لئے لوکل گورنمنٹ آرڈیننس مجریہ 2001 کے تقاضے پورے کئے گئے ہیں۔

(ج) چونکہ (2) کا جواب مثبت میں ہے لہذا مطلوبہ کارروائی کا کوئی موقع نہیں۔

جناب عبدالاکبر خان: ما مخکښې هم دا سوال دغه کړے وو جی خو د هغې جواب تر اوسه پورې په Detail کښې نه دے راغلې او هغه کمیټۍ ته تاسو ریفر کړے دے۔ نو ما وئیل چې Already هسې-----

جناب سپیکر: صحیح دے۔ ٹھیک شوه۔ سوال نمبر563۔

جناب عبدالاکبر خان: جناب سپیکر! زما یو ریکویسټ دے، هم دے سوال متعلق خبره ده۔

جناب سپیکر: جی۔

جناب عبدالاکبر خان: ما ته منسټر صاحب اوس ستاسو په مخکښې اووئیل چې زه جواب درکوم۔ جناب سپیکر، دا جواب خو چې کوم دے نو ما چې کوم سوال کړے دے دا خو د هغه جواب نه دے۔ زه دا جواب دوئ ته واپس ورکوم چې ما له ٹهیک جواب ورکړی۔

(تالیاں)

جناب ظفراعظم (وزیر قانون): دے 351متعلق تاسو، جی زه پوهه نه شومه چې دا عبدالاکبر خان اووئیل چې کمیټی ته-----

جناب سپیکر: دا مخکښې ئے کړے دے جی۔ سوال نمبر 563جناب میاں نثار گل صاحب، رکن صوبائی اسمبلی۔ مطمئن ئے میاں صاحب؟

میاں نثار گل: نه جی-----

(قہقہے)

مولانا محمد عصمت اللہ: جناب سپیکر! یو خبره مې عرض کوله-----

جناب حشمت خان(وزیر برائے زکواۃ وعشر): جناب سپیکر صاحب! دا خو عبدالاکبر خان صاحب ویئلې نه شی ځکه ئے واپس کړو ځکه خو زه وایمه چې دا دے حفظ کړو؟ دا دلته یو منټ کښې دے اوکتو؟ دیکښې څه غلط دی؟ ما ته د اووائی۔

جناب عبدالاکبر خان: جناب سپیکر! ما خو جی Detail کښې خبره ځکه نه کوله-----

وزیر زکواۃ وعشر: دا Detail کښې اوګوره او بیا ورته غلط اووایه۔

جناب عبدالاکبر خان: ما Detail کښې ځکه خبره-----

وزیر زکواۃ وعشر: دا خو په آسانه باندې، او ښوده خو آسانه ده۔

جناب عبدالاکبر خان: زما خبرې ته غوږ کیږده نو بیا خبره کوه، ما-----

وزیر زکواۃ وعشر: کم از کم یو معزز ممبر ئے یار۔

جناب سپیکر: پلیز۔

جناب عبدالاکبر خان: جناب سپیکر! ما د دې شپاړس کمیټیو تپوس کړے وو چې سوال کښې چې ما ته د دې تفصیل راکړه۔ هغه ما ته د مردان ستي، د پي ایف۔27، پي ایف۔38، پي ایف۔30، ما له خو د هغې جواب هغه راکړے دے ما خو سوال د دې شپاړس کمیټو کړے دے چې ما له د دې تفصیل راکړه۔

وزیر قانون: د شپاړس کمیټو دا کوم جواب چې تا غوښتے دے آیا هغه دیکښې نشته؟

جناب عبدالاکبر خان: نشته کنه۔ دا وایمه جي چې دا ما له د نورو خلقو جوابونه راکړے شوې دي-----

وزیر قانون: خو نه دیکښې-----

جناب پیر محمد خان: دا غلط جوابونه دا منسټران ولې ورکوی سپیکر صاحب؟ دوئ باندې پابندي ولې نه لګوئی چې هر منسټر پاسی او جواب ورکوی او هغه غلط ورکوی۔ غلط جوابونه دے نه ورکوی۔

جناب عبدالاکبر خان: نه دے کمیټو جواب نشته۔ دا خو د مردان ستي دے، پکښې د هاتهیانو دی، د شیرګړه دی پکښې، هغې خو زما څه تعلق نشته۔

وزیر زکواۃ وعشر: دا ریکارډ دے جناب سپیکر صاحب دے اوګوری، ما ته دے Mention کړی۔ د کتو نه پس دے ما ته اووائی۔

جناب عبدالاکبر خان: ما اوکتو کنه۔

وزیر زکواۃ وعشر: څنګه تا اوکتو دا خو ګیډے دے او تاسو اوکتو؟

جناب سپیکر: تاسو داسې چل اوکړئ چې تاسو کښینئ او مطلب دا دے چې که پکښې نه وی کنه او دغه وه نو چا چې دا دغه کړے دے، د هغوی خلاف پریویلج موشن راوړئی بیا چې غلط ئے کړے دے۔ او تاسو کښېنئ۔ میاں نثار ګل صاحب۔

مولانا امان اللہ: جناب سپیکر! دیکښې منسټر صاحب چې وائی چې دا ګیډے دے، دومره زر د څنګه اوکتو؟ نو د دې مطلب دا دے چې دا خو غیر معقول خبره ده

چې په دومره لږ ټائم کښې دا دومره لږ ټائم کښې دا دومره لوئے ګیډے اوکتے شی۔ په آرام د اوګوری۔

جناب سپیکر: دا اوشه، خبره اوشه۔ میاں نثار ګل صاحب۔

مولانا محمد عصمت اللہ: جناب سپیکر صاحب! ما دا خبره کوله چې زما دا سوال نمبر 45دے۔

جناب سپیکر: دا Keep pendingشو کنه۔

مولانا عصمت اللہ: نه عرض کوم، دے پسے بل سوال چې دے، هغه 351دے۔ دا په کوم ترتیب باندې زمونږ دا سیکرټریټ دا سوالات کوی؟ دا خو چې د چا نه غواړی نو پکار دا ده زما یقین دے، هغه سوال هغه هومره روستو کوی او بیا د دې سوال اهمیت ختم شی۔ اوګورئ سوال نمبر 45-----

جناب سپیکر: نه دا په Drawباندې کیږی۔ ډیپارټمنټ راځی په مینځ کښې نور ډیپارټمنټس وی نو دا سیریل نمبر خو داسې نه وی کنه۔ نور ډیپارټمنټس راځی۔

مولانا محمد عصمت اللہ: سوال نمبر 45اوګوره۔

جناب سپیکر: په مینځ کښې نور ډیپارټمنټس وی جی، میاں نثار ګل صاحب سوال نمبر 563

* 563 _ میاں نثار گل: کیاوزیر خزانہ ازراہ کرم ارشاد فرمائیں گے کہ:

(الف) آیا یہ درست ہے کہ ضلع کرک کو صوبائی اور وفاقی حکومت کی طرف سے مختلف مدوں میں فنڈز فراہم کئے گئے ہیں؛

(ب) اگر(الف) کاجواب اثبات میں ہوتو:

(i) 30 جون 2001 سے تاحال فنڈ کس کس مد میں فراہم کیا گیا ہے تفصیل فراہم کی جائے؛

(ii) آیا فنڈز کی تقسیم کے لئے کوئی طریقہ کار وضع کیا گیا ہے، تفصیل فراہم کی جائے؛

(iii) آیا مذکورہ فنڈز ناظم اعلیٰ کی صوابدید استقبال کیا گیا ہے یا اس استعمال کرنے سے پہلے ضلعی اسمبلی سے باقاعدہ منظوری لی گئی تھی تفصیل فراہم کی جائے؟

جناب سراج الحق (سینیئر وزیر خزانہ): (الف) مالی سال 02-2001 اور 03-2002 صوبائی حکومت کی طرف سے ضلع کرک کو مندرجہ ذیل مدات میں فنڈز مہیا کئے گئے ہیں۔

(1) بغیر تنخواہ زخراجات۔

(2) چونگی اور ضلع ٹیکس۔

(3) ضلع ترقیاتی فنڈز۔

(ب) (1) دوران مالی سال 02-2001 اور 03-2002 میں ضلع کرک کو فراہم کردہ فنڈز کی تفصیل درجہ ذیل ہے۔

سال	2001-02	2002-03
بغیر تنخواہ اخراجات	67.313	36.474
چونگی ضلع ٹیکس	8.993	14.743
ضلع ترقیاتی فنڈز	86.950	23.176
E.S.R	7.643	0.850
پریذیڈنٹ پروگرام	10.634	1.395
خوشحال پاکستان پروگرام	45.598	11.441
SAP	4.597	1.100
Special K.P.P		2.000
تعمیر برائے 38 کلاس رومز		13.842
Basic Education		12.808

(ii) فنڈز کی محکمانہ تقسیم ضلع کونسل کی تجویز کردہ تفصیل اور منظوری کے مطابق کی گئی ہے۔ جس کی تفصیل متعلقہ ضلع کرک کے پاس موجود ہے۔

(iii) مذکورہ فنڈز کی ضلع اسمبلی سے باقاعدہ منظوری لی گئی ہے۔

میاں نثار گل: دیکبنړی جز (ب) (ii) کبنړی مالیکلی دی "آیا فنڈز کی تقسیم کے لئے کوئی طریقہ کار وضع کیا گیا ہے، تفصیل فراہم کی جائے۔" جواب کبنړی دوئوائی چی فنڈز کی محکمانہ تقسیم ضلع کونسل کی تجویز کردہ تفصیل اور منظوری کے مطابق کی گئی ہے جس کی تفصیل متعلقہ ضلع کرک

کے پاس موجود ہے" سوال جی زه په دې اسمبلی کښې غواړمه او هغه راته وائی چې هلته ضلع کرک کښې موجود دې، هلته لاړ شه نو دائی ماته جواب دا کوی، زه تفصیل دلته غواړمه هلته څنګه لاړ شمه؟ هلته خو زما خپله ضلع ده، ما که غوښتل نو ما به معلومات کړی وے۔ نو ماته خو تفصیل نه دے ملاؤ شوې، زما خو تفصیل پکار دے۔ نو سوال نه زه څنګه مطمئن شمه؟

وزیر قانون: نثار ګل ټهیک ده جی۔ هغوې ته استدعا شوې وه خو هغوې هغه راستولې نه وه نو که دا سوال Nextدغه د پاره پاتے شی نو هغه نه به راشی او تفصیل به ئے بیا دغه اوکړو۔

جناب سپیکر: میاں صاحب۔

میاں نثار گل: دا سوال د جی کمیټئی ته حواله شی۔ زه ریکویسټ کومه چې دا سوال د کمیټئی ته حواله شی چې پورا چهان بین اوشی، ولې چې ما دا سوال چې جمع کړے وو، د یکښې ډیر غبن شوې دے، دے وجه نه زه ریکویسټ کومه چې دا د کمیټئی ته ریفر شی۔

وزیر قانون: دا ټهیک وائی جی که کمیټئی ته حواله کوئی هم او که مطلب دا دے چې Nextاجلاس کښې تفصیل راشی، هغه تفصیل پورې زه دے سره متفق یمه۔

جناب سپیکر: میاں صاحب! وائی چې۔

میاں نثار گل: زه جی یو ریکویسټ کومه۔ شپږ میاشتې اوشوې چې دا سوال۔۔۔۔

جناب سپیکر: نه میاں صاحب، هغه دوه تجاویز ورکړل، بحث ته پکښې ضرورت نشته۔ وائی که دے ماسره کښینی، تفصیل به ورته ورکړو او که دے وائی چې کمیټی ته د لاړ شی، منسټر صاحب خو۔۔۔۔

میاں نثار گل: زه وایمه چې کمیټئی ته د لاړ شی۔

Mr. Speaker: Question No. 563. Is it the desire of the House that Question No. 563 may be referred to the standing committee concerned? Those who are in favour of it may say ‘Yes’ and those who are against it may say ‘No’.

(The motion was defeated)

Mr. Abdul Akbar Khan: The ‘Noes’ have it.

جی دا تا سو اوس۔۔۔۔۔

(قہقہہ/شور)

غیر نشاندار سوالات اوران کے جوابات

450 _ جناب فیصل زمان: کیا وزیر زکوۃ و عشر ازراہ کرم ارشاد فرمائیں گے کہ:

(الف) آیا یہ درست ہے کہ صوبائی حکومت کی جانب سے ضلع ہری پور کو زکوۃ فنڈ فراہم کیا گیا ہے؛

(ب) اگر (الف) کا جواب اثبات میں ہو تو چودہ اگست 2002 سے تاحال کس کس مد میں یعنی علاج معالجہ، آبادکاری، جہیز یا عام زکوۃ فنڈ میں کتنی رقم فراہم کی گئی ہے؟

جناب حشمت خان (وزیر زکوۃ و عشر): (الف) جی ہاں، یہ درست ہے۔

(ب) 14 اگست 2002 تا 30 جون 2003 کی جملہ تفصیل لف ہذا ہے۔

چودہ اگست 2002 تا 30 جون 2003 ضلع ہری پور کو جاری شدہ مدوار رقم کی تفصیل

نمبر شمار	زکواۃ مد	جاری شدہ رقم
1۔	گزارہ الاؤنس۔	11,362,400/-
2۔	تعلیمی وظائف۔	3,408,420/-
3۔	دینی مدارس۔	1,515,520/-
4۔	صحت کے ادارے۔	1,136,140/-
5۔	سماجی بہبود آبادکاری۔	757,760/-
6۔	شادی بیاہ کے لئے امداد	757,760/-
7۔	مستقل آبادکاری سکیم۔	26,550,000/-
8۔	عید گرانٹ۔	1,067,500/-
9۔	تعلیمی وظائف۔(فنی)	5,313,000/-
	میزان:	51,868,500/-

451 _ جناب فیصل زمان: کیا وزیر زکوۃ و عشر ازراہ کرم ارشاد فرمائیں گے کہ:

(الف) آیا یہ درست ہے کہ ضلعی زکوۃ کمیٹی ہری پور نے یکم جنوری 2002 سے 10 دسمبر 2002 تک علاقے کے لوگوں کو زکوۃ فنڈ سے مستقل آبادکاری کے لئے 10 ہزار روپے سے 50 ہزار روپے تک رقم ادا کی ہے؛

(ب) اگر (الف) کا جواب اثبات میں ہو تو مذکورہ تمام افراد کے نام، ولدیت اور سکونت کی مکمل تفصیل فراہم کی جائے؟

جناب حشمت خان (وزیر زکوۃ وعشر): (الف) جی ہاں یہ درست ہے۔

(ب) ضلع ہری پور میں مذکورہ عرصہ کے دوران 779 مستحقین کو مستقل آبادکاری سکیم کے تحت امداد فراہم کی گئی اس کی تفصیل درج ذیل ہے۔

نمبر شمار	سکیم کی مالیت	تعداد مستحقین	کل رقم
1۔	10,000/	147	1470000/-
2۔	20,000/-	533	10660000/-
3۔	25,000/-	6	150000/-
4۔	30000/-	92	2760000/-
5۔	50,000/-	1	50000/-
	کل میزان	779	1,50,90,000/-

جہاں تک مستفید شدہ افراد کے نام ولدیت اور سکونت کی تفصیل کا تعلق ہے۔ محکمہ کو مطلوبہ فہرستیں فراہم کرنے میں کوئی اعتراض نہیں ہے لیکن ان فہرستوں کی مطلوبہ تعداد میں نقول تیار کرنا محکمہ کی دسترس سے باہر ہے کیوں کہ صوبائی حکومت نے "دیگر" کی مد میں سال 2003,2004 کے لئے مبلغ 17000/- روپے مختص کئے ہیں جن میں سے محکمہ کو 50% یعنی 8500/. روپے خرچ کرنے کی اجازت دی گئی ہے اس مد میں سے فوٹو سٹیٹ کے علاوہ دیگر متفرق خرچہ بھی پورا کیا جاتا ہے زیر غور سوال میں مطلوبہ فہرستیں 55 صفحات پر مشتمل ہیں جن کی نقول 13750 صفحات پر مشتمل ہو گی اس طرح صرف اس ایک سوال کے جواب پر 10300/. روپے سے زائد رقم خرچ ہو گی جس کے لئے محکمہ کے پاس وسائل

نہیں۔ تاہم یہ فہرستیں معزز رکن اسمبلی کو ان کے چیمبر میں پیش کی جائیں گی۔ انہیں جس مخصوص علاقے کی فہرستوں کی ضرورت ہو گی انہیں ان کی نقل فراہم کر دیں جائے گی۔

488 _ محترمہ نعیمہ اختر: کیا وزیر زکواۃ و عشر از راہ کرم ارشاد فرمائیں گے کہ:

(الف) آیا یہ درست ہے کہ صوبائی حکومت کی طرف سے تحصیل تخت بھائی اور خاص کر گاؤں گوجر گڑھی کو زکواۃ فنڈ فراہم کیا گیا ہے؛

(ب) اگر (الف) کا جواب اثبات میں ہو تو:

(1) 2000 سے اب تک علاج معالجہ آباد کاری جہیز اور عام زکواۃ (گزارہ الاونس) میں کتنا فنڈ فراہم کیا گیا ہے؛

(2) مذکورہ تحصیل کے زکواۃ چیئر مین اور کونسلرز کے سٹاف کی تفصیل؛

(3) آیا مذکورہ فنڈ یونین کونسلوں کی سطح پر برابر تقسیم کیا جاتا ہے؛

(4) مذکورہ تحصیل کی ہر یونین کونسل میں جن افراد کو زکواۃ ادا کی گئی ہے ان کے نام بمعہ ولدیت اور پتہ کی مکمل تفصیل فراہم کی جائے؟

جناب حشمت خان (وزیر زکواۃ و عشر): (الف) ہاں یہ درست ہے۔

(ب) (1) 2000 سے جون 2003 تک تحصیل تخت بھائی کو علاج معالجہ آباد کاری جہیز اور عام زکواۃ (گزارہ الاونس) کی مد میں جتنا فنڈ فراہم کیا گیا ہے اس کی تفصیل ضمیمہ (ج) جبکہ گاؤں گوجر گڑھی کی مقامی زکواۃ کمیٹیوں کو فراہم کی گئی رقوم کی تفصیل ضمیمہ "د" پر ملاحظہ فرمائیں۔

(2) تحصیل تخت بھائی کی جملہ زکواۃ کمیٹیوں کے چیئر مین صاحبان کی فہرست ضمیمہ (د) پر ملاحظہ فرمائیں۔ جہاں تک کونسلرز کے سٹاف کا تعلق ہے ان کی تعیناتی اور تقرری کے اختیارات ضلع حکومت کے پاس ہیں۔ زکواۃ انتظامیہ کا ان سے کوئی واسطہ نہیں ہے۔

(3) مقررہ طریقہ کار اور مرکزی کونسل کو وضع کردہ پالیسی کے تحت مقامی زکواۃ کمیٹیوں کو آبادی کی بنیاد پر زکواۃ فنڈ فراہم کیا جاتا ہے۔ زکواۃ فنڈ یونین کونسل کی سطح پر تقسیم نہیں کیا جاتا بلکہ مقامی زکواۃ کمیٹیوں کو ارسال کیا جاتا ہے۔

(4) محکمہ کو مطلوبہ فہرستیں فراہم کرنے میں کوئی اعتراض نہیں ہے لیکن ان فہرستوں کی مطلوبہ تعداد میں نقول تیار کرنا محکمہ کی دسترس سے باہر ہے کیوں کہ صوبائی حکومت نے "دیگر" کی مد میں سال-2003-2004 کے لئے مبلغ -/17000 روپے مختص کئے ہیں جن میں سے محکمہ کو یعنی -/8500 روپے خرچ کرنے کی اجازت دی گئی ہے اس مد میں سے فوٹو سٹیٹ کے علاوہ دیگر متفرق خرچہ بھی پورا کیا جاتا ہے زیر غور سوال میں مطلوبہ فہرستوں کی تعداد 104 صفحات پر مشتمل ہو گی اس طرح صرف اس ایک سوال کے جواب پر -/26000 روپے سے زائد رقم خرچ ہو گی جس کے لئے محکمہ کے پاس وسائل نہیں تاہم یہ فہرستیں معزز رکن اسمبلی کو ان کے چیمبر میں پیش کی جائیں گی۔ انہیں جس مخصوص علاقے کی فہرستوں کی ضرورت ہو گی انہیں ان کی نقل فراہم کر دی جائے گی۔

2000 تا حال 30 جون 2003 تحصیل تخت بھائی کو جاری کردہ زکواۃ فنڈ کی تفصیل

نمبر شمار	زکواۃ	جاری کردہ رقم	کیفیت
1۔	گزارہ الاونس	1, 19, 66, 400/ روپے	بحساب ./500 روپیہ ماہوار اور 300 روپے ماہوار فی مستحق۔
2۔	جہیز	10, 55, 000/ روپے	87 بحساب ./5000 روپے فی مستحق اور 62 بحساب 10000 روپے فی مستحق۔
3۔	آبادی کاری	1, 99, 80, 000/ روپے	بحساب 10000 ./20000 اور 50000 روپے فی مستحق
4۔	علاج معالجہ	17, 00, 000/ روپے	یہ تمام رقم کو رورل ہیلتھ سنٹر گنجی تخت بھائی اور رورل ہیلتھ سنٹر لوند خوڑ کو بذریعہ ایگزیکٹیو ڈسٹرکٹ ہیلتھ آفیسر مردان فراہم کی گئی ہے۔

2000 تا 30 جون 2003 گاؤں گوجر گڑھی کی مقامی زکواۃ کمیٹیوں کی جاری کردہ زکواۃ فنڈ کی تفصیل

نمبر شمار	زکواۃ کی مد	جاری کردہ رقم	کیفیت

1۔	گزارہ الاونس	10,38,000روپے	بحساب500روپیہ ماہوار اور300روپے ماہوار فی مستحق۔
2۔	جہیز	/50, 000روپے	بحساب5000روپے اور10000روپے فی مستحق۔
3۔	آبادی کاری	/17, 10, 000روپے	بحساب10000تا50000روپے فی مستحق
4۔	علاج معالجہ		علاج معالجہ کے لئے فنڈ اور تحصیل کی سطح پر قائم ہسپتالوں بیسک ہیلتھ یونٹ اور رورل ہیلتھ سنٹر کو دیا جاتا ہے۔ تحصیل تخت بھائی کو صحت کی مد میں فراہم کردہ رقم کی تفصیل منسلک ہے

فہرست مقامی زکواۃ کمیٹی ہائے تحصیل تخت بھائی، ضلع مردان

نمبر شمار	نام مقامی زکواۃ کمیٹی	نام چیئرمین
1	کورٹ روڈ	ظہر احمد
2	پیران ڈاگ تخت بھائی	سید نیاز ولی شاہ
3	تحصیلدار کلی	امجد علی
4	افضل آباد	فضل رحمان
5	عربی بانڈہ	حسین خان
6	ابائی کنال	بشیر زادہ
7	چوا افضل آباد	معاز اللہ
8	دیوان خیل	اسرا خان
9	ڈاگئی دھندیا	تورات خان
10	فضل آباد1	علی اصغر

11	فضل آباد2	شیر زمین
12	فضل قادر کورنہ	عمران شاہ
13	گوجر گڑھی1	سید بادشاہ
14	گوجر گڑھی2	حمید خان
15	گوجر گڑھی3	نورالبصر
16	گوجر گڑھی4	عنایت الرحمان
17	گوجر گڑھی5	نورالحق
18	ہاتھیان1	اجمل خان
19	ہاتھیان2	حنیف اللہ
20	ہاتھیان3	خورشید
21	جلالہ	محمد پرور
22	جامڑہ	غلام سرور
23	جہانگیر آباد	سعید اللہ
24	جیوڑ1	عبدالقادر
25	جیوڑ2	سلیمان
26	چپل کلپانی	سید محمد
27	کوٹ جھونگڑہ1	سید غلام شاہ
28	کوٹ جھونگڑہ2	خالد خان
29	خادی کلی	محمد شفیع
30	خان کلی	عبداللہ
31	لوند خوڑ1	بخت احمد
32	لوند خوڑ2	سجاد گل

33	لوندخوڑ3	نور محمد
34	میاں عیسی	ذاکراللہ
35	میاں کلی	علی اکبر
36	نرئے1	سمیع اللہ
37	نرئے2	تحسین اللہ
38	نرئے ولہ	محمد یونس
39	پرخوڈھیری	محمد اقبال
40	پیر صدی1	اکبر شاہ
41	پیر صدی2	تحسین اللہ
42	قطب گڑھ	فدا محمد
43	رحمت آباد	فخر عالم
44	رستم خان کلی	جمشید
45	سید آباد	شریف گل
46	ساڑوشاہ	زاہد محمد
47	سری بہلول	عالمگیر
48	شاہ بٹ خیل	صنوبر
49	شاہ بیگ	نجیب اللہ
50	شیر گڑھ1	اختر علی
51	شیر گڑھ2	محمد زمان
52	ٹکر1	شہاب
53	ٹکر2	محمد قاسم
54	زرین آباد	رحمان علی

475 _ جناب فیصل زمان: کیاوزیر زکواۃ وعشر از راہ کرم ارشاد فرمائیں گے کہ:

(الف) آیا یہ درست ہے کہ تحصیل غازی ضلع ہری پور میں زکواۃ کمیٹیاں موجود ہیں؛

(ب) اگر (الف) کا جواب اثبات میں ہو تو:

(i) مذکورہ کمیٹیاں کن کن علاقوں پر مشتمل ہیں؛

(ii) 1990 تا 2002 تک کے عرصہ میں تحصیل غازی کی زکواۃ کمیٹیوں کا کون کون چیئرمین رہا اور زکواۃ کی مد میں قسط وار کتنی رقم ادا کی گئی نیز مستقل آبادکاری اور گزارہ الاؤنس کی الگ الگ وضاحت کی جائے؟

جناب حشمت خان (وزیر زکواۃ وعشر): (الف) جی ہاں۔

(ب) (i) تحصیل غازی میں مندرجہ ذیل 24 مقامی زکواۃ کمیٹیاں ہیں۔

(1) بذاروز (2) بیل گراں (3) برگ (4) بانڈی چمپاری (5) ڈیوی (6) غازی (7) حسن پور (8) خالو (9) خیر باڑہ (10) کوتھہارا (11) کنڈی (12) کپری (13) کالا کتھا (14) میاں ڈھیری (15) پوربا (16) قاضی پور (17) سریکوٹ نمبر 1 (18) سریکوٹ نمبر 2 (19) شنگڑی (20) صوبراہملیٹ (21) سلام کھنڈ (22) گلی (23) بٹ گلی (24) کالی لار۔

(ii) ضلع ہری پور 93-1992 تک ضلع ایبٹ آباد کی تحصیل تھا۔ 93-1992 میں اسے ضلع کا درجہ دیا گیا 1994 میں نظام زکواۃ مرکزی حکومت کی تحویل میں چلا گیا۔ اس لئے سال ہائے 97-1995 اور 1999-2002 تک تحصیل غازی کی 24 مقامی کمیٹیوں کے چیئرمینوں کے ناموں کی فہرست ضمیمہ "الف" پر منسلک ہے۔ اس عرصہ میں تقسیم شدہ زکواۃ فنڈ کی مروار تقسیم کی تفصیلات درج ذیل ضمیمہ جات پر ملاحظہ فرمائیں۔

1۔ گزارہ الاؤنس	ضمیمہ "ب"
2۔ تعلیمی وظائف	ضمیمہ "ج"
3۔ جہیز	ضمیمہ "د"
4۔ مستقل آبادکاری	ضمیمہ "ر"

اسمبلی لائبریری میں ملاحظہ فرمائیں۔

541 _ محترمہ نعیمہ اختر: کیاوزیر زکواۃ وعشر، سماجی بہبود وترقی نسواں ازراہ کرم ارشاد فرمائیں گے کہ :

(الف) آیا یہ درست ہے کہ مردان کے دارالامان کا PC-I مورخہ 11-12-2002 سے پہلے تیار ہو چکا تھا؛

(ب) آیا یہ بھی درست ہے کہ مردان میں اس کے لئے کرایہ بنگلہ بھی دیکھا گیا اور اس کا ٹینڈر بھی ہوا تھا؛

(ج) آیا یہ بھی درست ہے کہ اس کے لئے ہر قسم کا سامان بھی مہیا کیا گیا تھا؛

(د) آیا یہ بھی درست ہے کہ کسی ٹرسٹ نے تقریباً آدھا خرچہ اپنے ذمے برداشت کرنے کا وعدہ بھی کیا تھا؛

(ہ) اگر (الف) تا (د) کے جواب اثبات میں ہوں تو:

(i) مذکورہ ٹینڈر کیوں منسوخ کیا گیا؛

(ii) مذکورہ دارالامان کے لئے جو سامان خرید اگیا اور اس پر جو تخمینہ ولاگت آئی۔ اس کی تفصیل ؛

(iii) کن وجوہات کی بناء پر مذکورہ دارالامان پر آج تک کام شروع نہ ہو سکا۔ نیز کب تک کام شروع کیا جائے گا۔ تفصیل فراہم کی جائے؟

جناب حشمت خان (وزیر زکواۃ وعشر): (الف) جی ہاں۔

(ب) جی ہاں۔ ٹینڈر ہوا تھا البتہ یہ درست نہیں کہ مذکورہ دارالامان کے لئے کوئی بنگلہ دیکھا گیا تھا کیونکہ دارالامان کے زیام کے لئے جو عملہ درکار تھا وہ اس وقت تک دستیاب نہ تھا بالفاظ دیگر بھرتی نہیں کیا گیا تھا۔

(ج) یہ درست نہیں۔

(د) جی نہیں۔ اس سلسلے میں کوئی تحریری معاہدہ موجود نہیں۔

(ہ) (i) ٹینڈر اس لئے منسوخ کیا گیا تھا کہ اس اسکیم کا تعلق صوبائی حکومت سے ہے جبکہ ٹینڈر رڈ ضلعی افسر، سماجی بہبود مردان نے صوبائی حکومت کی اجازت اور اطلاع کے بغیر شائع کروایا تھا۔ جو کہ حکومت کی پالیسی اور قوانین سے انحراف کے مترادف ہے۔ تاہم بعد میں صوبائی حکومت نے قوانین کے تحت باقاعدہ ٹینڈر شائع کروایا اور مناسب داموں پر سامان خرید اگیا۔

(ii) تخمینہ لاگت اور سامان کی تفصیل منسلک ہے۔ (ضمیمہ الف)

(iii) مذکورہ دارالامان اس لئے شروع نہیں کیا جا سکا کہ حکومت نے بھرتی پر پابندی عائد کر رکھی تھی۔ بھرتی پر سے پابندی اٹھانے کے لئے مجاز حکام سے درخواست کی گی جو کہ منظور کر لی گی۔ چنانچہ اب ان اسامیوں کو اخبارات میں مشتہر کیا جا چکا ہے اور حکومت کی پالیسوں اور قوانین کو مد نظر رکھتے تمام اسامیوں کو میرٹ کی بنیاد پر پر کیا جائے گا۔ جب مناسب عملہ دستیاب ہو جائے گا تو دارلامان مردان کو بغیر کسی تاخیر کے شروع کر دیا جائے گا۔

تخمینہ لاگت اور تفصیل سامان برائے دارالامان مردان

نمبر شمار	تفصیل اشیاء	نرخ روپے	تعداد	ٹوٹل
1	سٹیل بیڈ نارمل سائز پلاسٹک انوار	1000/-	50	50000/-
2	لحاف نارمل سائز کاٹن سین بارون والا	470/-	50	23500/-
3	توشک نارمل سائز	210/-	50	10500/-
4	فوم تکیہ بمعہ کور	145/-	50	7250/-
5	توا	330/-	2	660/-
6	جگ سٹیل	140/-	9	1260/-
7	سنک	485/-	6	2910/-
8	شوگر پاٹ	60/-	6	360/-
9	بالٹی فل سائز	180/-	6	1080/-
10	چھری برائے سبزی	17/-	8	136/-
11	چمچ سٹیل	25/-	2	50/-
12	سٹیل پلیٹ فل سائز	20/-	60	1200/-
13	سٹیل پلیٹ چھوٹا سائز	18/-	60	1080/-
14	ڈونگا سٹیل	112/-	20	2240/-
15	چمچ برائے ڈونگا	29/-	10	290/-

16	دسترخوان	280/-	2	560/-
17	سٹیل الماری18x36x6	3100/-	5	15500/-
18	آفس میز½ 6x4x2	5450/-	1	5450/-
19	آفس میز½ 5x3x2	3900/-	3	11700/-
20	دفتری کرسی	670/-	15	10050/-
21	کیٹنگ ٹیبل	4100/-	1	4100/-
22	ریوالونگ کرسی	3090/-	1	3090/-
23	تختہ برائے سلائی مشین	3500/-	1	3500/-
24	سٹیل کیبنٹ	3600/-	3	10800/-
25	صندوق	3600/-	1	3600/-
26	بنچ	1100/-	5	5500/-
27	کمپیوٹر(P-IV)	41600/-	1	41600/-
28	پرنٹر	4500/-	1	4500/-
29	ڈیفریزر(Dawlance)	24300/-	1	24300/-
30	واشنگ مشین ہیوی ڈیوٹی	14415/-	1	14415/-
31	پیڈسٹل فین”24	2050/-	4	8200/-
32	استری جاپانی	1300/-	1	1300/-
33	سٹیبلائزر	2940/-	2	5880/-
34	واٹر کولر40 گیلن	21700/-	1	21700/-
35	سیلنگ فین”56	1535/-	15	23025/-
36	ٹی وی(Sony)	21100/-	1	21100/-
37	استری سٹینڈ	749/-	1	749/-

8950/-	50	179/-	بیڈ شیٹ	38
2798/-	2	1399/-	پتیلا بڑا	39
2020/-	2	1010/-	پتیلا چھوٹا	40
360/-	45	8/-	ٹیبل چمچ	41
1350/-	75	18/-	پیالیاں چائے	42
822/-	6	137/-	ٹرے چائے	43
640/-	2	320/-	واٹر کولر 20 Ltr	44
459/-	18	2550/-	گلاس سٹیل	45
666/-	1	666/-	کنڈا/سکیل	46
1796/-	2	899/-	دری پلاسٹک بڑا	47
280/-	2	140/-	سٹیل ٹرے	48
3299/-	1	3299/-	کمپیوٹر ٹیبل	49
5397/-	3	1799/-	سائڈ ریک	50
1720/-	4	430/-	صندوق چھوٹا	51
6450/-	50	129	فوم تکیہ	52
380,144/-			ٹوٹل تخمینہ لاگت	

Mr. Speaker: Mian Sahib! You have not…..

(Interruption)

(Applause)

اراکین کی رخصت

جناب سپیکر: جن معزز اراکین کی طرف سے رخصت کی درخواستیں موصول ہوئی ہیں، ایوان کو بغرض منظوری پیش کرنا چاہتا ہوں۔ اسمائے گرامی، محترمہ سیمین محمود جان صاحبہ، ایم پی اے، آج کے لئے اور محترمہ فرح عاقل شاہ صاحبہ، ایم پی اے، آج کے لئے۔

Is it the desire of the House that leave may be granted?

(The motion was carried)

Mr. Speaker: Leave is granted.

(شور)

جناب امانت شاہ: جناب سپیکر صاحب! چونکه دا کوئسچن آور وو نو ما خبره او نه کړله۔ زه د ظفر اعظم صاحب، سردار ادریس صاحب او د نورو ملګرو انتهائی شکریه ادا کوم او په دغه یقین دهانی باندې چې دوئ به با قاعدګئی سره د دغه ټیز جانچ پړتال کوی او دغه ډی ایس پیز، ای ایس پیز به معطل کوی۔ او که چرته کېنې معطل نه وی نو د دوئ د وینا مطابق په دغه احتجاج کېنې دوئ به هم مونږ سره ان شاء الله شریک وی۔

تحاریک التواء

Mr. Speaker: Item No. 6. Adjournment Motions: Mr. Abdul Akbar Khan, MPA, to please move his Adjournment Motion No. 243 in the house. Mr. Abdul Akbar Khan, MPA, please.

جناب عبدالاکبر خان: جناب سپیکر! کارروائی روک کر اس اہم خبر پر بحث کی جائے۔۔۔۔

جناب سپیکر: آرڈر پلیز۔

جناب عبدالاکبر خان: جو کہ آج کے روزنامہ "مشرق" میں شائع ہوئی ہے۔ یہ خبر پیسکو کے نجی شعبے میں دینے سے پیدا ہوئی ہے چونکہ یہ انتہائی اہم خبر ہے، اس لئے کارروائی روک کر اس پر بحث کی اجازت دی جائے۔ جناب سپیکر! دا په "مشرق" اخبار کېنې یو خبر راغلې وو چې پیسکو چې کوم ده، د دې صوبې بجلی حکومت نیلام کوی، پرائیویټ پارټو ته ئے ورکوی۔ جناب سپیکر! دا زمونږ د صوبې د پاره یو انتهائی اهم خبره ده په دوه لحاظو باندې، یو لحاظ خو دا چې د دې صوبې چې کوم ټرانسمیشن یا ګرډ سټیشن یا ټرانسمیشن لائنز دی، Alreadyزمونږ نه واپډا د هغې پیسې کټ کړی دی۔ اوس چې دا نیلام کیږی نو د دغه پیسه به اوس واپډا ته بیا ځی۔ تاسو د دې اے جی این قاضی فارمولا اوګورئ نو په هغې کېنې صفا د ټرانسمیشن او ډسټری بیوشن لائن د کټ کیدو نه پس مونږ ته Net profitهغه Proposeکړے وو اګر چې هغه نه ملاویږی خو لکه دا هغه د مخې سره زمونږ د Net profitنه کټ شی۔ اوس چې کومه پیسه زمونږ د صوبې نه یا زمونږ د صوبې د حصې نه د ټرانسمیشن او

ګرډ سټیشن په شکل کښې په پول پاکستان کښې کټ شوې ده او دلته کښې کمال دا دے چې په ده چې کومې کمپنئی په 1992 کښې جوړے کړے وی په هغې کښې ړومبنئی دا نیلام کیږی زمونږ د صوبه سرحد نه، نو یو خبره خو دا ده چې دا نیلام کیږی نو څه شے نیلام کیږی، هغه سسټم زمونږ د صوبې پیسه ده۔ اوس به چې واپډا هغه نیلام کړی نو هغه پیسه به واپډا ته لاړه شی، یوه، دوئم نمبر خبره دا ده جناب سپیکر، چې کله دا پرائیویټ پراپرټی ته لاړ شی نو مونږ به خپل Net profit بیا د چا نه غواړو؟ دا خو دولس کمپنئی دی، په هغې باندې واپډا مشتمل ده۔ هغه دولس واړه کمپنئی که فرض کړه یو په یو باندې لګیا دی، هغه حکومت نیلام کوی او دا ټولې کمپنئی نیلام شولې نو مونږ به بیا Net profit د چا نه غواړو؟ جناب سپیکر، دوه، دریمه خبره دا ده چې مونږ به دا خبره بیا کوؤ چې کله واپډا نه شی چلولې پخپله باندې، کله واپډا په دې کښې فیل شول چې هغه پرائیویټائز کوی، مطلب دا دے چې هغه فیل شول په دې چلولو کښې نو هغه په دې وجه هغه پرائیویټائزیشن کوی، نو جناب سپیکر، د آرټیکل 157 د لاندې دا زمونږ د صوبې حق دے چې دا مونږ ته، تاسو ته زه هغه آورمه جی، دا ده۔

"The Federal Government may in any Province construct or cause to be constructed hydro-electric or thermal power installations or grid stations for the generation of electricity and lay or cause to be laid inter-provincial transmission lines". دا د فیډرل ګورنمنټ د پاره شو هغه فیل شو۔ هغوې واچول خو اوس وائی چې مونږ نور نه شو چلولې، مونږه پرائیویټائز کوؤ نو دا وائی "The Government of the province may".

جناب سپیکر! میں۔

<u>جناب سپیکر:</u> بالکل بالکل۔

<u>Mr. Abdul Akbar Khan:</u> 157 (2) دا دوئم کښې بیا وائی "The Government of a province may:

(a) to the extent electricity is supplied to that province from the national grid, require supply to be made in bulk for transmission and distribution within the province".

که فیډرل ګورنمنټ له، اول نه خو زمونږه حق وو خو فیډرل ګورنمنټ وائی چې مونږه پخپله باندې کوؤ، هغوې پخپله باندې کوله تراوسه پورې اوس هغه فیډرل

ګورنمنټ وائی چې مونږه ئے نه شو کولې، مونږ اوس په دې کښې فیل شو چې مونږه دا بجلی دا کار پخپله باندې اوچلو، نو جناب سپیکر، د دې Constitutional provisionد لاندې دا زمونږه صوبې ته اختیار دے چې د دوئ چې کوم سسټم دے، دا سسټم زمونږ صوبائی حکومت واخلی خو جناب سپیکر، که صوبائی حکومت نه شی اغستې مثال صوبائی حکومت په څه وجه باندې دا خبره نه شی کولې، زما خو به دا درخواست وی چې مونږه یو Unanimously resolutionپاس کړو چې دا زمونږ د صوبې حق دے۔ په دې باندې زمونږ د صوبې پیسه اغستېشوې ده۔ دا ګرډ سټیشن او دا ټرانسمیشن لائنز، دا Alreadyمونږه د دې پیسې ورکړے دی بلکه یوازے صوبه سرحد کښې نه، ټول پاکستان کښې زمونږه د پیسو نه دا کټ شوې دی۔ نو دا به مونږ ته، دے صوبې ته نه ملاویږی۔ فرض کړه واپډا نه شی کولې نو بیا د دا شے مونږ ته ملاؤ شی۔ که چرته بیا هم هغه نه کیږی جناب سپیکر، زما به یو ریکویسټ وی چې Why not the Provincial Government make a consortiumپه هغې کښې 51% share دا Provincial Governmentځان له کړی، 49% shareد په پبلک کښې تقسیم کړی او دا واپډا چې بل څوک آخلی، ټهیکدار آخلی او چې سبا وائی مونږ تا دا پرابلم وی چې هغه نه به مونږه Net profit بیا څنګه Collect کوؤ یا Otherwise زمونږه دا کټ، اوس خو بیا هم واپډا د فیډرل ګورنمنټ یو آرګنائزیشن دے، که دا پرائیویټ پارټی، ته لاړه، بیا به دلته کښې تاسو، ممبران، مونږبه چغے وهو، د چا به د بجلی مسئله وی، د لوډ شیډنګ به مسئله وی، هغه به یو پرائیویټ پارټی سره وی نو Why not the Provincial Government make a consortium with the help of other people?او په هغه کښې چې دا یو Joint bidding اوکړی۔ خیر دے زه دا نه وائیم چې دا فوری دغه د اوشی په دې دا خیر دیکښې خو څکه چې هغه روان دی دا پرائیویټائز کوی او که دا پرائیویټ پارټی ته لاړه نو یو زمونږ د ټرانسمیشن او د ګرډ سټیشن چې کومه پیسه ده، هغه به لاړه شی واپډا ته بیا۔ دوئم دا چې زمونږه د Net profit problem هم پیدا کیږی، دریم دا چې دا به داسې خلق واخلی، پرائیویټ پارټی یا به ئے د ګجرات یا به ئے د پنجاب چوهدریان واخلی

یا به څوک وړیره ګان ئے واخلی، بیا به هغوی سره زمونږه د صوبې خلق یا زمونږ د صوبې د عوام به، یو حکومت هغه هر څوک، چې د چا حکومت وی، هغه به بیا هغوی سره خبره څنګه کوی ځکه چې هغه پرایئویټ پارټی خو خپل Interest ته ګوری او هغوی د عوامو به څه خیال ساتی؟ زما به دا درخواست وی حکومت ته چې دا یوه ډیره اهم معامله ده، په دې باندې غور پکار دے۔ که نه وی نو آئنده کال دوه پس به دے صوبې ته ډیر زیات Problem پیدا شی۔ تهینک یو جناب سپیکر۔

جناب سپیکر: بشیر احمد بلور صاحب!

جناب بشیر احمد بلور: جناب سپیکر صاحب! ډیره اهمه مسئله ده او دیکښې به زه دومره عرض اوکړم چې د ون یونټ نه مخکښې دا بجلی چې زمونږد صوبې وه نو دے واپډا ته دا چا اختیار ورکړے دے چې هغه زمونږ د صوبې بجلی چې ده، هغه روانه ده په مونږه او په خلقو باندې ئے خرڅوی؟ پکار دا ده چې مونږ نه ئے اغستې وه دا د مونږ ته واپس کړی۔ زما به دا ریکویسټ وی څنګه چې عبدالاکبر خان اووئیل چې رول د Suspend کړے شی او یو متفقه قرارداد راشی چې دا ون یونټ نه مخکښې چې دا بجلی چې وه دا د دې صوبه بجلی وه، پکار ده چې دا د دې صوبې ته واپس کړے شی،نه د دا نیلام کړے شی۔ حکومت ته چې راشی پخپله به مونږ ته ملاؤ شی۔ اوسه پورې جی دا وه ولې چې دا ډیر لوئے Organization دے او دا صوبې ته نه شی تقسیم کیدې، چې دوئ اوس پخپله وائی چې مونږ دا صوبې ته حواله کوؤ یا دا مونږOpenدا د صوبې بجلی چې د مونږ خو خرڅوو په پرائیویټ خلقو باندې نو ?Why not to the Government زمونږ د صوبې حق دے او زمونږ د عوامو حق دے۔ دا زمونږ بجلی ده، پکار ده چې مونږ ته د حواله شی۔

جناب سپیکر: اکرام اللہ شاہد صاحب!

جناب اکرم اللہ شاہد(ڈپٹی سپیکر): جناب سپیکرا! زمونږ معزز ورور عبدالاکبر خان صاحب یا بیشیر بلور صاحب چې د کومو خدشاتو د واپډا سره یا پیسکو متعلق، کوم اظهار اوکړو نو دا بالکل په حقیقت باندې مبنی دے او دے سره د صوبې د

راتلونکو حقوق هغه حق واسطه ورسره ده۔ نو مونږ د دې تجویز تائید کوؤ او دا وائيو چې يره په دې سلسله کښې د رولز Suspend شی او يو قرارداد په دې باندې متفقه طور باندې راوړے شی۔

جناب سپیکر: جی ہاں امان اللہ حقانی صاحب!

مولاناامان اللہ: جناب سپیکر صاحب! شکریه۔ ډیره د افسوس خبره ده چې زمونږه د صوبې د متاثره کولو د پاره کله د کالاباغ ډيم ايشو پيدا کولې شی او کله د پيسکو د پرائیویټائزيشن مسئله پيدا کوی۔ زه خو وايم چې دا زمونږ د صوبې خلاف يو سازش دے ځکه چې عبدالاکبر خان صاحب اووئيل، د آرټيکل 157 تحت دا د صوبې حق جوړيږی چې دا صوبې ته بيا ورکړے شی۔ صوبې ته د حواله کړے شی۔ نو زما هم دا خواهش دے چې په دې باندې د يو قرارداد راوړلے شی۔

جناب سپیکر: جی جناب عبدالماجد!

جناب عبدالماجد: جناب! زه د عبدالاکبر خان د خبرې تائيد کوم چې که دا پرائیویټائز شی نو دا به د دې صوبې د پاره ډير لوئے د تباهی باعث جوړ شی۔ دا د لازمی طور سره، په دې د خبرې اترے اوشی او دا د جناب عالیٰ دے صوبې ته چې کوم دے ، حواله شی۔

سید مرید کاظم شاہ: جناب سپیکر صاحب! میں۔۔۔۔۔

جناب سپیکر: ایڈمٹ تو نہیں ہوئی، تجویز آئی ہے تو حکومت کی ٹریژری بینچز۔۔۔۔۔

جناب بشیر احمد بلور: ہم بھی تجویز دے رہے ہیں کہ اس پہ قرارداد پاس کرلیں اور حکومت کی طرف سے اکرام اللہ شاہد صاحب نے بھی کہہ دیا ہے۔

جناب سپیکر: بالکل۔

جناب بشیر احمد بلور: اور میری درخواست ہو گی کہ سارے پارلیمانی لیڈروں کا نام لکھ کر ایک قرارداد پیش ہو کیونکہ قرارداد کا اثر بھی۔۔۔۔۔

سردار محمد ادریس (وزیر بلدیات و دیہی ترقی): سر! یہ ٹھیک ہے۔ایک قرارداد اس ضمن میں پیش کی جائے۔

جناب بشیر احمد بلور: اور اس میں جی سارے، میری طرف سے بھی ہو، عبدالاکبر خان صاحب مرید کاظم صاحب اور حکومت کی طرف سے بھی ہو۔

جناب سپیکر: صحیح ہے۔

جناب عبدالاکبر خان: یہ Collective ہو گی نا، متفقہ ہو گی نا؟

جناب سپیکر: بالکل۔

جناب بشیر احمد بلور: متفقہ نہیں، ہمارے نام بھی Mention کریں۔۔۔۔۔

جناب سپیکر: مطلب دا دے تا سو قرارداد متفقه طور ډرافټ کړی او رول۔۔۔۔

جناب بشیر احمد بلور: نه سپیکر صاحب، دیکښې یو فرق دے۔

جناب سپیکر: جی!

جناب بشیر احمد بلور: دیکښې فرق دا دے چې پکار دا ده چې بیا زه بیل اولیکم، دے بیل اولیکی زه وایمه چې د ټولو یو ځائے اولیکی۔۔۔۔

جناب سپیکر: ټول یو ځائے، Joint۔۔۔۔۔

جناب بشیر احمد بلور: نوموونه اولیکئی۔۔۔۔۔

Malik. Zafar Azam (Minister for Law): Sir, I have one request in your honour……

جناب سپیکر: جی۔

جناب بشیر احمد بلور: نوموونه اولیکئ۔

And this should be said from the chair that this resolution is tabled by Mr.Abdul Akbar Khan, Mr. Bashir Ahmad Bilour, Syed Murid Kazam Sahib and Provinical Government, Ikramullah Shaid.

جناب عبدالاکبر خان: جناب سپیکر! متفقہ طور پر ہو گی تو اس کا مطلب یہی ہے، سب کی طرف سے ہے۔

ملک ظفر اعظم (وزیر قانون): جناب سپیکر! جیسا کہ آپ کو معلوم ہے نجکاری کا عمل سارے پاکستان میں شروع ہے تو یہ بھی اسی کی بابت ہے۔ لیکن عبدالاکبر خان کی جو Adjournment motion ہے، تحریک التواء جو آئی ہوئی ہے اس میں پہلے تو میرے خیال میں ایسا ہونا چاہیئے کہ پیسکو والوں نے اس کو نجی شعبے میں دینے کی کیوں ضرورت محسوس کی تاکہ ہاؤس کو پورا یہ پتہ چل جائے کہ اس میں فوائد کیا ہیں اور نقائص کیا ہیں؟ دیکھیں جی میں آپ کو ایک بات بتاتا ہوں۔ بحیثیت اس کے کہ مجھے بجلی کے متعلق اور پیسکو کے متعلق اتنی معلومات نہیں ہیں لیکن اکثر دیکھنے میں آیا ہے کہ ہماری G.S.T ہمارے لیڈر آف دی اپوزیشن صاحب یہاں پر بیٹھے ہوئے ہیں، وہ ہم سے نہیں چل رہی تھی، کروڑوں روپے کے نقصانات ہو رہے تھے۔ جب نجی شعبے میں چلی گئی تو ابھی وہی بسیں ایبٹ آباد کو بھی جاتی ہیں اور Profitable بھی ہیں اور پورے پورے خاندانوں کو Support کرتی ہیں جی۔ میرا مطلب یہ ہے کہ آپ ہمارے علاقے میں جائیں تو آپ کو معلوم ہوگا کہ 1/10th وولٹیج ادھر مہیا نہیں ہے۔ تقریباً چوبیس گھنٹوں میں سولہ گھنٹے بجلی بھی نہیں ہوتی ہے جی۔ تو میرے ذہن میں یہ ہے کہ یہ پرائیویٹائزیشن سیکٹر میں اگر چلی جائے تو کم از کم ہم ٹھیکیدار کو پکڑ سکیں گے۔ ابھی تو واپڈا والے ہیں اور ان پر تو ہمارا کوئی بس ہی نہیں چلتا۔ ویسے میرا خدشہ ہے لیکن اس کے فوائد اور نقصانات پر اگر بحث ہو جائے تو پھر اصولاً ہم قرارداد کے مخالف نہیں ہیں لیکن پھر-----

جناب عبدالاکبر خان: جناب! ہم کہتے ہیں کہ اسے صوبائی حکومت کے حوالے کیا جائے۔ میری قرارداد اور پوائنٹ یہ ہے کہ یہ صوبائی حکومت کے حوالے ہو یعنی صوبے کے حوالے کیا جائے۔ پھر آپ کی مرضی ہوگی کہ آپ ٹھیک چلاتے ہیں یا غلط چلاتے ہیں لیکن حوالے تو آپ کے ہوگا۔

جناب سپیکر: جی پہ دې باندې خو دا فیصله-----

جناب عبدالاکبر خان: جناب سپیکر! یہ جو رولز ہیں 240 کے تحت-----

جناب سپیکر: ہاں 240-----

جناب عبدالاکبر خان: 240 کے تحت، جو ایڈجرنمنٹ موشن کے رولز ہیں اس کو فی الحال Suspend کر دیا جائے اور مجھے قرارداد پیش کرنے کی اجازت دیجئے۔

جناب سپیکر: ہاں رول 240 کے تحت وہ۔ (مداخلت) ایڈجرمنٹ موشن جو وہ Seventy۔

جناب بشیر احمد بلور: جناب سپیکر صاحب! آپ مہربانی کر کے یہ بھی کہہ سکتے ہیں کہ جو موجودہ کارروائی ہے اس کو رول 240 کے تحت معطل کر کے اسے کر دیا جائے تو اس کی ضرورت نہیں ہے۔

جناب سپیکر: بس موجودہ کارروائی۔۔۔۔

جناب عبدالاکبر خان: نہیں جی، پھر مطلب ہے کہ۔۔۔۔۔

جناب سپیکر: رول کا حوالہ دینا چاہیئے نا۔

جناب عبدالاکبر خان: جناب یہ رول 69 ہے۔

جناب سپیکر: ہاں۔

جناب عبدالاکبر خان: یہ 69 ہے۔

قاعدہ کا معطل کیا جانا

Mr. Speaker: Is it the desire of the House that rule 69, may be suspended and allow the honourable Members to move his resolution? Those who are in favour of it may say 'Yes'. And those who are against it may say 'No'.

(The motion was carried)

Mr. Speaker: The 'Ayes' have it. Ji Abdul Akbar Khan, Mr Basheer Ahmad Bilour, Syed Mureed Kazim, Mr Ikramullah Shahid and Moulana Amanullah Haqani. Please move.

جناب عبدالاکبر خان: جناب سپیکر! یہ میں دیتا ہوں، متفقہ کریں گے۔۔۔۔۔

جناب سپیکر: بس ٹھیک ہے وہ Unanimously قرارداد کو ایوان کے سامنے پیش کریں۔

جناب بشیر احمد بلور: نہیں سپیکر صاحب! اس پہ پولٹیکلی ایک عرض ہے کہ اس میں آپ یہ کہیں کہ Collectively وہ تو ہوتی ہے مگر جس جس نے پیش کیا ہے تو ہم کہتے ہیں کہ ان کے نام آئیں کہ ان سب لوگوں نے پیش کیا ہے۔ انہوں نے تو ایڈجرنمنٹ موشن پیش کی ہے اور اس قرارداد کی Proposal جو دی ہے وہ ہم سب نے دی ہے۔

جناب سپیکر: ٹھیک ہے، سب کی طرف سے۔۔۔۔۔

جناب عبدالاکبر خان: جناب سپیکر! سب ہاؤس کے نام کر دیں۔

جناب سپیکر: ہاں بالکل۔ جناب عبدالاکبر خان صاحب۔

جناب عبدالاکبر خان: جناب سپیکر! میں جلدی سے ایک ڈرافٹ کر لوں۔ پانچ منٹ میں جناب سپیکر۔۔۔۔۔

جناب سپیکر: ریزولیوشن ډرافټ کړه او مونږ به نوره۔۔۔۔

قرارداد

جناب عبدالاکبر خان: یہ اسمبلی متفقہ طور پر مرکزی حکومت سے مطالبہ کرتی ہے کہ آئین کے آرٹیکل (2)157 کے تحت بجلی کا سارا انظام صوبہ سرحد کے حوالے کیا جائے اور پیسکو کو نجکاری سے روکا جائے۔

جناب بشیر احمد بلور: سپیکر صاحب! اگر اس میں یہ Add کر دیا جائے کہ چونکہ بجلی ون یونٹ سے پہلے ہمارے صوبے کی ملکیت تھی اس لئے ہمارا زیادہ حق اس پہ بنتا ہے۔ دوسری عرض یہ ہے کہ پنجاب یہ نہیں کہہ سکتا کہ مجھے ملے کیونکہ اس کا تو حق ہی نہیں ہے۔ یہ ہماری چیز ہے اور ہم کہتے ہیں کہ جب آپ نے ون یونٹ توڑ کر سب کچھ باقی میرے صوبے کو۔۔۔۔۔

جناب سپیکر: آئین میں 157 کے تحت، وہ تو Already clear ہے نا۔

جناب بشیر احمد بلور: نہیں نہیں، 157 جو۔۔۔۔۔

جناب عبدالاکبر خان: جناب سپیکر! اگر 1973 کے آئین پر آپ جا رہے ہیں تو 1973 کے بعد جو ہو گا وہی ہو گا نا۔ جی۔

جناب بشیر احمد بلور: سپیکر صاحب! میں تو یہ عرض کرتا ہوں۔۔۔۔۔

جناب سپیکر: بس آپ Joint resolution draft کر لیں۔ مجھے کیا اعتراض ہے۔ بس آپ جس طرح پیش کرنا چاہتے ہیں، پیش کریں۔

جناب اکرام اللہ شاہد (ڈپٹی سپیکر): جناب ون یونټ نه مخکښې دا بجلی د صوبې ملکیت وه۔ دا اوس دا هم دے صوبې ته حواله کړے شی۔

جناب بشیر احمد بلور: یہ ہماری ملکیت ہے اس لئے ہم کہتے ہیں کہ ہم اس کے مالک ہیں اور ہمیں واپس اپنی چیز ملنی چاہیئے۔

جناب عبدالاکبر خان: جب ہمیں ملے گی تو پھر ہمارا اختیار ہے نا۔

جناب بشیر احمد بلور: نہ، اختیار نہیں، ہماری ملکیت ہمیں واپس کی جائے۔

جناب عبدالاکبر خان: جناب سپیکر! رول 157 کے تحت اس صوبے کے پاس اختیار ہے۔ اب ہم اسی اختیار کو استعمال کرتے ہوئے مطالبہ کر سکتے ہیں اس سے باہر تو نہیں جا سکتے نا جناب سپیکر۔ اچھا تو یہ ہے قرارداد:

"یہ اسمبلی متفقہ طور پر مرکزی حکومت سے مطالبہ کرتی ہے کہ آئین کے آرٹیکل (2)157 کے تحت بجلی کا سارا انظام صوبہ سرحد کے حوالے کیا جائے اور پیسکو کو نجکاری سے فوراً روکا جائے"

Mr. Speaker: Is it the desire of the House is the resolution moved collectively by this august House, may be passed? Those who are in favour of it may say 'Yes' and those who are against it may say 'No'.

(The motion was carried)

Mr. Speaker: The 'Ayes' have it. The resolution is passed unanimously.

جناب عبدالاکبر خان: جناب سپیکر! میں آپ کا اور سب کا مشکور ہوں۔

جناب سپیکر: پینځلس منټو د پاره دا هاؤس ایډجرن کړؤ۔

The House is adjourned only for fifteen minutes for tea break, only for fifteen minutes.

(اس مرحلہ پر چائے کے لئے ایوان کی کارروائی ملتوی ہو گئی)

(وقفہ کے بعد جناب سپیکر، بخت جہان خان مسند صدارت پر متمکن ہوئے)

توجہ دلاؤ نوٹس ہا

Mr. Speaker: Call attention notice No. 472, Mr. Amir Rehman MPA, please.

جناب امیر رحمان: شکریہ جناب سپیکر۔ توجہ دلاؤ نوٹس نمبر 472۔ محترم جناب سپیکر صاحب! "میں آپ کی وساطت سے محکمہ اوقاف صوبہ سرحد کی انتہائی ناقص کارکردگی کی طرف توجہ مبذول کرانا چاہتا ہوں کہ گورنر صوبہ سرحد نے محکمہ اوقاف کے ذریعے مختلف جگہوں میں اوقاف ماڈل سکولز بنانے کی منظوری دی تھی جس کے پیش نظر تنگی اور ایبٹ آباد میں کام بھی جاری ہے اور سکول میں طلباء پڑھائی بھی کر رہے ہیں

لیکن میری حلقے صوابی شیوہ اور بام خیل میں گورنر سرحد کے منظور کردہ سکول پر تاحال کام بند ہے۔ ٹینڈر اور ایگریمنٹ، ورک آرڈر 30-1-2003 کو ہوا ہے، فوری طور پر کام چالو کریں یا گورنر کو مطلع کریں کہ کام کیوں بند ہے"۔

جناب سپیکر! د دې سکول جوړیدو سره، چې دا سکول روان شی او شروع شی نو د دې نه حکومت ته هم آمدن او فائده شته نو مهربانی دے او کړے شی چې زر تر زره دے دا سکول جوړ کړے شی او په دې دے کارروائی او شي۔

جناب سپیکر: ملک ظفر اعظم صاحب۔

ملک ظفر اعظم (وزیر قانون): گورنر صاحب نے جو سکولز بنانے کا اعلانات کئے ہیں، امیر رحمان صاحب نے یہ وضاحت نہیں کی اپنے اس کال اٹنشن میں کہ یہ مرکزی او قاف کی پراپرٹی انہوں نے دی ہے یا صوبائی او قاف کی پراپرٹی دی ہے؟

جناب امیر رحمان: دا جی د صوبائی اوقافو والا دغه دے او د دې باقاعده مونږه سره ټینډر هم شته، ورک آرډر او هغه ایگریمنټ هر څه ئے شته، برابر دی چې دا د صوبائی گورنمنټ اوقافو دغه سره دے او گورنر صاحب د دې اعلان کړے دے۔

وزیر قانون: یہ کال اٹنشن ہے، ہم اپنے او قاف والوں کو بلالیں گے اور ان کے ساتھ بیٹھ کر اس پر بات کر لیں گے۔

جناب سپیکر: امیر رحمان صاحب! ان کے ساتھ بیٹھ کر مسئلے کا کوئی حل Sort out کر لیں۔

جناب امیر رحمان: بس ټهیک ده جی۔

Mr. Speaker: Mr. Amir Zada, MPA, to please move his call attention notice No. 487 in the House, Mr. Amir Zada Khan, MPA, please.

جناب امیر زادہ: شکریہ، جناب سپیکر۔ "میں آپ کی وساطت سے حکومت صوبہ سرحد کی توجہ اس اہم مسئلے کی طرف مبذول کرانا چاہتا ہوں کہ گورنمنٹ جہانزیب کالج سوات جو کہ ضلع بھر میں واحد معیاری پوسٹ گریجویٹ کالج ہے، اس میں گزشتہ چند سالوں سے ضلع سوات کے دور دراز علاقوں سے تعلق رکھنے والے طلباء کے داخلوں پر پابندی لگائی گئی ہے۔ مذکورہ کالج میں ایک مخصوص حلقے کے طلباء کو بغیر کسی

میرٹ کے داخلے دئے جارہے ہیں جب کہ ضلع کے دور دراز علاقوں سے تعلق رکھنے والے ذہین اور باصلاحیت طلباء کو داخلے سے محروم کر دیا گیا ہے۔اس ناانصافی پر مبنی پالیسی سے نہ صرف مستحق طلباء کو حق تلفی ہو رہی ہے بلکہ کالج کا تعلیمی معیار بھی بری طرح متاثر ہو رہا ہے، لہذا میری گزارش ہے کہ جہانزیب کالج کو ضلع بھر کے طلباء کے لئے اوپن میرٹ کالج قرار دیا جائے۔" زه لږ وضاحت کول غواړم.

جناب سپیکر: زما په خیال وضاحت خو په دیکښې پخپله ښه په تفصیل سره دے. چې په تفصیل سره دے نو د بهر خلقو له ئے څه Criteria ایښودے ده؟ مطلب دا دے چې لوکل خلقو ته ورکوی او بهر ته نه ورکوی، ستاسو دا مطلب دے چې د بهر خلقو ته دے هم ورکړی؟

جناب امیر زاده: Politically دا یو Decision شوې دے زمونږه یو سابقه وزیر صاحب صرف د خپلې حلقې د پاره دا کالج مخصوص کړے دے. دا تعلیم خو آئینی حق دے، د خلقو بنیادی حق دے. بجائے د دې چې کوم پسمانده علاقے دی، هغوې ته کوټه مخصوص کړی، هغوې ئے د میرټ د حق نه هم محروم کړی دی.

جناب سپیکر: ملک ظفر اعظم صاحب۔

وزیر قانون: جناب سپیکر صاحب! موجودہ پالیسی کے مطابق طلباء کے داخلے میں مقامی لوگوں کو یقیناً ترجیح دینے کی پالیسی اختیار کی گئی ہے اور دوسرے بچوں کو بھی داخلہ مل سکتا ہے بصورت کہ انہوں نے اے یا اے پلس ون حاصل کیا ہو تو اس صورت میں ان لوگوں کو بھی داخلہ مل سکتا ہے یا ان کے والدین پشاور میں نوکری کے سلسلے میں یا مزدوری کے سلسلے میں وہاں رہ رہے ہوں تو ان کو بھی ترجیحی بنیادوں پر۔۔۔۔۔

جناب سپیکر: بات گورنمنٹ جہانزیب کالج کے بارے میں ہے۔

وزیر قانون: میں گورنمنٹ کی پالیسی بیان کر رہا ہوں۔

جناب امیر زاده: جناب سپیکر! زما اختلاف دے جی.

وزیر قانون: یہ تو کال اٹنشن ہے میں تو صرف پالیسی کی بات کر رہا ہوں۔کال اٹینشن کے متعلق میں نے۔۔۔۔

جناب امیر زادہ: سر! یہ پالیسی نہیں ہے، میں بتاتا ہوں۔

جناب سپیکر: امیر زادہ خان لږ منسټر واورئ نو بیا به خبره اوکړو۔

وزیر قانون: جہانزیب کالج کے متعلق کال اٹنشن آئی ہوئی ہے تو امیر زادہ خان کو تقریباً ایک دو دن ہوئے ہیں ہم ان کے ساتھ بیٹھ کر سب کچھ بتا دیں گے کیونکہ کال اٹینشن تو آج انہوں نے پیش کی ہے۔

جناب سپیکر: امیر زادہ خان دوئ وائی چې کیبننو به او پالیسئ باندې به غور اوکړو چې څه گنجائش کیدې شی کوؤ به بیا۔

جناب امیر زادہ: سر! پالیسی نہیں ہے۔ یہی میں بتانا چاہتا ہوں۔ یہ غیر قانونی کام ہے۔ کل پشاور والے لوگ کہیں گے کہ پشاور یونیورسٹی میں صرف پشاور والوں کو داخلہ دیا جائے۔

جناب سپیکر: منسٹر صاحب تو یہی فرما رہے ہین کہ بیٹھ کر۔۔۔۔۔

جناب امیر زادہ: یہ پالیسی نہیں ہے سر۔ یہ ایڈمیشن پالیسی نہیں ہے، یہ غیر قانونی کام ہے۔

جناب پیر محمد خان: سپیکر صاحب! دا خبره مخکښې چهيړلے شوې وه يو ځلے ، په دې باندې Written پوره کارروائی شوې وه خو بیا هغه مارشل لاء راغله نو هغه څيز پاتے شو۔ دے پورې خبره تقریباً Agree شوې وه ، کیبنټ ته ما دا خبره پیش کړې وه چې جهانزیب کالج د اسلامیه کالج په شانتے کالج دے۔ په ملاکنډ ډویژن کښې د جهانزیب کالج داسې حیثیت دے لکه چې په صوبه کښې د اسلامیه کالج دے۔ دا تا سو د Open competition د پاره کیږدئ۔ باقی په بونیر کښې کالج دے ، په مټه کښې کالج دے ، په الپورئ کښې کالج دے ، پورن کښې ډگری کالج دے او نور په کبل کښې یا په دیر کښې، نو د هر ځائے هغه مقامی په خپل ځائے خو چې کوم ښه مارکس څوک واخلی او Open competition ته راځی نو جهانزیب کالج ته راځی ځکه چې په مینگوره کښې خپل جدا بل کالج هم شته (مداخلت)۔۔۔ډگری کالج په مینگوره کښې بل شته۔ جهانزیب کالج يو خو دا سابقه والئی سوات جوړ کړے وو او د هغه په نوم باندې دے ، د ده هغه حیثیت د اسلامیه کالج مقابل دے۔ نو لهذا دا Open competition ته پريږدوئ او باقی دے Localize وی، خیر دے۔ هغه لوکل خلقو ته دے نورو کښې داخله ملاویږی نو دا زما خیال دے چې د اسلامیه کالج غوندې فیصله دے په دیکښې اوکړی۔

جناب سپیکر: پلیز جی۔

وزیر قانون: جناب سپیکر! تقریباً۔۔۔۔

جناب سپیکر: جی حاجی جمشید۔

جناب جمشید خان: یو منټ جی۔ د جهانزیب کالج دا سې حیثیت دے جی لکه چې پیر محمد خان اووئیل۔ دا زمونږ د دې ټول ملاکنډ ډویژن او خصوصاً د دې ایکس ضلع سوات کالج دے چې مونږ ته پکښې خوا مخواه، بونیر ته پکښې هم Preference راکړے شی، په میرټ کښې هسې نه، په میرټ کښې، او که نه دغسې وی نو بیا خو هډو زما په حلقه کښې کالج نشته دے نو بیا زما هلکان به کوم ځائے کښې سبق وائی؟

جناب حبیب الرحمان: هسې جی، اجازت دے جی؟

جناب سپیکر: جی۔

جناب حبیب الرحمان: امیر زاده خان خبره دا وه، هغه خو وائی چې ډسټرکټ خبره ده یعنی کالام د ضلع سوات یوه حصه ده او په ضلع سوات کښې چې کوم دے نو د دوئ سره د میرے مور سلوک کیږی نو د ده مطلب دا دے چې په ضلع کښې جهانزیب کالج خو د دوئ مطلب دا دے چې Generalize کوی ئے چې د دوه درې ضلعو د پاره، خو د هغه خو خصوصی دا حق جوړیږی نو که په دغه کښې دغه نه وی نو زما خیال دے چې Legislation په دې باندې اوکړئ۔ خیر دے که په دغه کښې څه وی خو دا د هغوې سره زیاتے دے۔

جناب پیر محمد خان: د Legislation ضرورت پکښې نشته د دې دا اوپن میرټ ځکه مونږه وایو چې په جهانزیب کالج باندې زمونږه د ټولو دعویٰ ده ځکه چې زمونږه حصه ده، مونږه د سوات یوه حصه وو خو په شریکه، ستاسو او زمونږه په پیسو جوړ شوې دے۔ مطلب دا دے چې باچا زمونږه شریک وو او د هغه یو نوم دے او تاریخی حیثیت دے۔ ټهیک ده چې بادشاهی به ختمه شوې وی خو جهانزیب کالج نه شی ختمیدے ځکه چې هغه د هغه نوم چلیږی۔ نو دا بالکل Open competition پکار دے او یو تاریخی کالج دے نو د اسلامیه کالج غوندے په

Open competition په حیثیت باندې به ئے ساتی او د ټول ملاکنډ ډویژن د پاره۔

جناب سپیکر: اوشوه جی، هغوې جواب کړے دے۔ Next

جناب محمد امین: سپیکر صاحب! زما پکښې دا عرض دے۔

مولانا محمد عصمت اللہ: جناب سپیکرا! په دیکښې خو، که د باچا صاحب په وخت کښې جوړ شوې دے نو بیا خو پکښې مونږه هم راځو، یوائې د دوئ د پاره خو بیا نه دے۔

جناب محمد امین: سپیکر صاحب! زه یو عرض کوم۔

جناب سپیکر: نو بس په ټولو باندې غور کوئ کنه منسټر صاحب۔ Next, Dr. Zakirullah Khan, MPA, to please move his call attention notice No. 501, in the House. Mr. Dr. Zakirullah Khan, MPA.

ڈاکٹر ذاکراللہ خان: جناب سپیکر صاحب! شکریہ۔"میں اس معزز ایوان کی توجہ مفاد عامہ کے فوری اور اہم نوعیت کے ایک مسئلے کی طرف مبذول کروانا چاہتا ہوں اور وہ یہ کہ محکمہ جیل خانہ جات صوبہ سرحد میں دیگر محکموں کی طرح اہلکاروں کو مروجہ رولز یعنی Seniority cum fitness کے مطابق پروموشن دی جاتی تھی اور اس سال 2002 تک اسی Criteria کے مطابق ملازمین جیل خانہ جات کو پروموشن دلوائی جا چکی ہے مگر نومبر 2002 کو صرف محکمہ جیل خانہ جات کے لئے رولز میں ترمیم کے ذریعے Seniority cum fitness کے علاوہ امتحان پاس کرنے کی بلاجواز شرط لازمی قرار دے دی گئی ہے اور اس امتیازی سلوک کے نتیجے میں اہلکاران محکمہ جیل خانہ جات میں احساس محرومی اور بے چینی پائی جاتی ہے، لہذا ملازمین جیل خانہ جات کے ساتھ امتیازی سلوک ختم کیا جائے اور ان کو بھی دیگر محکموں کے ملازمین کی طرح Seniority cum fitness کے مطابق پروموشن دلوائی جائے اور 2002 سے قبل یعنی سابقہ طریقہ کار بحال کرکے پروموشن کے لئے محکمانہ امتحان پاس کرنے کی شرط سے مستثنیٰ قرار دیا جائے۔" شکریہ جی۔

جناب سپیکر: ملک ظفر اعظم صاحب۔

وزیر قانون: جناب والا! سب سے پہلی بات تو یہ ہے کہ پہلے وقتوں میں، تقریباً دس بارہ سال پہلے محکمہ جیل خانہ جات میں نوکری کے لئے بڑی مشکل سے لوگ جاتے تھے لیکن آج کل محکمے کی یہ کوشش ہوگی، میرے خیال میں کہ جو بھی بندہ آئے وہ تقریباً اپنے محکمے کا Exam اور اس کو کم از کم رولز اینڈ ریگولیشن کا پتہ ہونا چاہیئے۔ اسی طرح پروموشن رکوانے کے لئے، لیکن بحرحال میں ڈاکٹر ذاکراللہ خان کے سوال کو اہمیت دیئے بغیر بھی نہیں رہ سکتا۔ میں نے I G Prison سے آج اس کے متعلق معلومات حاصل کرنے کی کوشش کی سیکرٹری صاحب کے کمرے سے، لیکن وہ سیٹ پر نہیں تھے۔ میرے خیال میں اگر آئندہ ہفتے ان کو ٹائم ملے تو وہ I G Prison کے ساتھ اس مسئلے کو اٹھائیں اور اگر وہ مطمئن ہوجائیں تو ٹھیک ہے۔

Mr. Speaker: Next. Ms. Nasreen Khattak, MPA, to please move her Call Attention Notice No. 510, in the house. Ms. Nasreen Khattak, MPA, to Please.

محترمہ نسرین خٹک: شکریہ، جناب سپیکر صاحب۔ اس کال اٹنشن نوٹس کا تعلق Blind institute سے محروم افراد کے لئے ہے جو جی ٹی روڈ پر واقع تھا اور بصارت سے محروم افراد کے لئے وہ واحد ادارہ ہے۔ اور کچھ مہینے پہلے ان افراد کی جگہ منشیات کے عادی افراد کو وہاں پر Detoxification Centre میں بحال کیا گیا اور وہ چونکہ ایک ہی بلائنڈ انسٹیٹیوٹ تھا تو اس کی جگہ ابھی Rehabilitation of drugs addicts کو وہاں پر رکھا گیا۔ جناب سپیکر صاحب! بات صرف یہ نہیں ہے کہ اس انسٹیٹوٹ میں جو بصارت سے محروم افراد تھے، ان کو عارضی طور پر یا مستقل طور پر ہٹایا گیا ہے، بات بہت ٹیکنکل ہے بصارت سے محروم افراد کے لئے جو فرنیچر ہوتا ہے، وہ ایک خاص ترتیب کے ساتھ رکھا ہوا ہوتا ہے، ان کے جو آلات ہوتے ہیں، وہ بہت حساس ہوتے ہیں اور ان کو اگر چھوٹی سی بھی جریٹ یا زد لگ جائے تو وہ الف ی، د اور ج پڑھا جا سکتا ہے۔ لہذا بات صرف یہ نہیں تھی کہ پچاس لاکھ گرانٹ کی Utilization، ہم کب کہتے ہیں کہ منشیات کے افراد کی بحالی کے لئے کچھ نہ کریں، ہم سپورٹ کرتے ہیں حکومت کو اس چیز میں، میں بھرپور سپورٹ کرتی ہوں لیکن یہ جو Visually handicap blind institute ہے اس کے لئے میں یہ کہتی ہوں کہ ان کی سہولیات کے لئے مالی امداد ہو، ٹریننگ ہو یا جو کچھ بھی ہو، فی الفور اقدامات کرنے چاہئیں اور اس کے ساتھ ساتھ چونکہ میں نے اپنی آنکھوں کا عطیہ کیا ہوا ہے اور یہ ایک کار خیر ہے۔ (تالیاں) اگر جو بھی معزز ارکان اسمبلی، پریس بھی بیٹھی ہوئی ہے، Visitors gallery بھی، یہ ایک بہت نیک چیز

ہوتی ہے کہ زندگی میں ہم جو بھی کام کریں موت کے بعد ہماری آنکھیں کسی کے کام آسکیں تو یہ بہت بڑی بات ہوگی، جی۔

ڈاکٹر محمد سلیم: محترم جناب سپیکر صاحب۔۔۔۔۔

محترمہ نگہت یاسمین اورکزئی: اس سلسلے میں، میں بات کرنا چاہتی ہوں۔

جناب سپیکر: آپ بھی اپنی آنکھیں عطیہ کرنا چاہتی ہیں؟

محترمہ نگہت یاسمین اورکزئی: نہیں سر، میں۔۔۔۔۔

جناب سپیکر: نہیں، بات تو تب کریں گی، مطلب یہ ہے کہ جب آپ اپنی۔۔۔۔۔

محترمہ نگہت یاسمین اورکزئی: سر! مجھے تمہید تو باندھنے دیں نا سر۔

وزیر قانون: سر! ان کے بال Donate ہونے چاہئیں۔

(قہقہے)

محترمہ نگہت یاسمین اورکزئی: نہیں سر! میں اس سلسلے میں۔۔۔۔۔

جناب سپیکر: نگہت اورکزئی صاحبہ۔

محترمہ نگہت یاسمین اورکزئی: نسرین خٹک صاحبہ نے جو اپنی خوبصورت آنکھیں عطیہ کی ہیں تو یہ قابل مبارک باد ہیں، میں یہ سمجھتی ہوں یہ کہ۔۔۔۔۔

جناب سپیکر: لیکن وہ تو عینکیں استعمال کرتی ہیں۔

محترمہ نگہت یاسمین اورکزئی: سر! وہ اس لئے کہ نظر نہ لگ جائے۔ سر! میں یہ کہونگی کہ چونکہ یہ صوبے میں ایک واحد ادارہ ہے اور میں ایک تجویز یہ دینا چاہتی ہوں کہ صوبے میں ہر ڈویژن کی سطح پر۔۔۔۔۔

مولانا محمد عصمت اللہ: جناب سپیکر صاحب۔

جناب سپیکر: پلیز آرڈر۔ پلیز آرڈر۔ اس کے بعد جی۔

محترمہ نگہت یاسمین اورکزئی: جناب ڈویژن کی سطح پر ایک ادارہ نابیناؤں کے لئے قائم ہونا چاہیئے بلکہ میں یہ سمجھتی ہوں کہ پشاور میں یہ جو ادارہ ہے اس کو میٹرک سے بھی Above کے لئے، کالج کا درجہ دیا جائے

کیونکہ یہ نابینا افراد پھر باہر جاتے ہیں اور ان کو بڑی پرابلمز ہوتی ہیں اور دوسری بات یہ ہے کہ جو نشے کے عادی افراد ہیں ان کو یہاں سے ہسپتالوں کے مختلف وارڈز میں اگر شفٹ کر دیا جائے تو مہربانی ہوگی۔

جناب سپیکر: قلندر لودھی صاحب! قلندر لودھی صاحب۔

جناب قلندر خان لودھی: جناب سپیکر! یہ علماء کی اسمبلی ہے تو میں ان سے فتویٰ چاہوں گا کہ آیا یہ عطیہ دیا جاسکتا ہے اسلامی رو سے، اگر کوئی مولانا صاحب مہربانی کریں۔

جناب کاشف اعظم: ہم سب اس کی حمایت کرتے ہیں۔

مولانا امان اللہ: يره دا خوښه خبره نه ده-----

جناب سپیکر: مولانا عصمت اللہ صاحب۔

مولانا محمد عصمت اللہ: میرے خیال میں اس سلسلے میں، یہ دارالافتاء نہیں ہے، یہ اسمبلی ہے۔ قلندر لودھی صاحب اگر کسی معتمد ادارے سے فتویٰ طلب کریں تو یہ زیادہ بہتر اور صحیح حل ہو سکتا ہے۔

ملک ظفر اعظم (وزیر قانون): جناب! میرا خیال تھا کہ قلندر لودھی صاحب خود بھی اپنی آنکھیں عطیہ کریں گے۔

جناب سپیکر: میرے خیال میں آپ اس Blind institution کی بندش اور اس کے بارے میں محترمہ نسرین خٹک صاحبہ نے جو پوائنٹ اٹھایا ہے، اگر-----

جناب قلندر خان لودھی: ہم سب اس کی حمایت کرتے ہیں۔

Mr. Speaker: Jee. Minister concerned.

(شور)

ڈاکٹر محمد سلیم: پوائنٹ آف آرڈر۔

مولانا امان اللہ: جناب سپیکر صاحب! زه پرې لږه خبره کوم-----

جناب سپیکر: دا ټول ممبران پرې خبرې کوی، کال اټینشن نوټس دے۔

ڈاکٹر محمد سلیم: مونږه پرې یوه خبره کوؤ-----

سردار ممتاز حسین عباسی: جناب سپیکر! نسرین خٹک صاحبہ نے جو اپنی آنکھیں Donate کی ہیں اور جن اراکین نے ان کے اس جذبے کی قدر کرتے ہوئے ڈیسک بجائے، میں ان سے بھی التجاء کرتا ہوں کہ وہ بھی اپنی آنکھیں اس ادارے کے لئے Donate کر کے حقیقت میں ڈیسک بجائیں۔

ڈاکٹر محمد سلیم: جناب سپیکر صاحب! دا یوه ډیره اهم مسئله ده دوئ لکه محترمه نسرین خټک صاحبه د کال اېټنشن په شکل کښې پیش کړه که دا مسئله دا قرارداد په شکل کښې راشی او مونږه متفقه دا قرارداد منظور کړو نو دا به ډیره ښه خبره وی۔

جناب سپیکر: جی! زما په خپل خیال وخت ډیر کم دے د جمعې ورځ ده که تاسو منسټر صاحب پریږدئ او۔۔۔۔

جناب فیصل زمان: سر! اگر بنا دیں، قرارداد بھی تیار کر لیں۔

سردار ممتاز حسین عباسی: سر! اس کو قرارداد بنا دیں۔

جناب حشمت خان (وزیر زکواۃ و عشر): بِسۡمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحۡمَـٰنِ ٱلرَّحِيمِ۔ شکریه سپیکرا! Blind institute په Temporary بنیاد باندې مونږه Drugs addicts context جوړ کړو۔ هغه وخت کښې پرې هم بعض خلقو احتجاج اوکړو۔ هغوی ته مونږه اووئیل چې دا مونږه پبلک ته یوه Facility ورکوؤ او دا بالکل Temporary بنیاد باندې او د دې د پاره مونږه Permanent building او Permanent انتظام کوؤ او هم هغه شان مونږه د خپلې وعدے مطابق د گرمو د چهمیانونه مخکښې مخکښې هغه سنټر د هغه ځائے نه شفټ کړو خپل سوشل ویلفئر ډیپارټمنټ مو ورځئے دے ځوک هم چې غواړی، راشئی عملاً ئے اوگورئ د Blind institution هم هغه رنگے خپل کار کوی او هغه سنټر مونږ شفټ کړے دے۔ خپل سوشل ویلفئر ډیپارټمنټ ته مو شفټ کړے دے۔

(تالیاں)

وزیر قانون: جناب سپیکر! ہماری اسمبلی کے ممبران کو یہ پتہ تک نہیں اور قرارداد کا مطالبہ کرتے ہیں کہ وہ گرمیوں کی چھٹیوں سے پہلے۔۔۔۔

Mr. Speaker: Ji, Next.

محترمہ نسرین خٹک: جناب سپیکر صاحب! ایک بات میں کرنا چاہوں گی پلیز جی۔ یہ جو بھی قرارداد ہو گی وہ تو Simple ہو گی کہ Blind افراد کے لئے سہولیات فراہم کی جائیں بس۔

جناب سپیکر: وہ تو انہوں نے کہہ دیا ہے۔ آپ نے تو جو کال اٹنشن نوٹس۔۔۔۔۔

محترمہ نسرین خٹک: جی، میں نے یہ کہا تھا کہ اگر عارضی طور پر بھی وہاں پر منشیات کے افراد آئے ہیں تو وہاں پر ایک خاص ترتیب سے فرنیچر پڑا ہوتا ہے۔ میری بات ٹیکنکل تھی۔

جناب سپیکر: وہ تو ہو گیا، وہ تو خالی ہو گیا۔ آپ اس میں مزید کیا کہنا چاہتی ہیں۔ آپ کال اٹنشن کا جو نوٹس دیا ہے۔ میں آپ کی توجہ فوری اور مفاد عامہ کے ایک مسئلے کی جانب مبذول کروانا چاہتی ہوں اور وہ یہ کہ صوبائی حکومت نے پشاور کے واحد Blind institute کو جو کہ جی ٹی روڈ پر واقع تھا بند کر دیا ہے اور اس کی جگہ منشیات کے عادی مریضوں کی بحالی کا مرکز کھول دیا ہے اور نابینا افراد، سٹاف اور اساتذہ کے لئے کوئی خاطر خواہ بندوبست کیا ہے۔ تو وہ تو کہتے ہیں کہ۔۔۔۔۔

محترمہ نسرین خٹک: اگر ان کے لئے مزید سہولیات فراہم ہو جائیں تو یہ بہتر ہے نا۔

جناب سپیکر: مزید سہولیات۔

وزیر زکواۃ و عشر: دے Blind institute ته زه عملاً دوه ځله ورغلې یم دوه ځله ما Visit کړے دے ، هلته کښې د سپنسرئ کښې څه Deficiency وه، څه کمې وو، ما د هغې حکم ورکړے وو۔ مونږه ته د Mention کړی چې په هغې مونږ غور اوکړو۔

جناب سپیکر: تاسو دوئ ته Mention کړئ هغوې له به Facilities ورکړئ جی۔

Next Maulana Syed Irfanullah, MPA, to please move his Call Attention Notice No. 514, in the House. Maulana Syed Irfanullah, MPA, please.

مولانا عرفان اللہ: شکریہ جناب سپیکر صاحب۔ جناب سپیکر صاحب! آپ کی وساطت سے ایوان کی توجہ اس اہم مسئلے کی طرف مبذول کروانا چاہتا ہوں کہ موسم سرما میں سرکاری سکولز ایک گھنٹہ تاخیر سے شروع ہوتے ہیں، اس طرح تفریحی وقفہ ایک گھنٹہ کیا جاتا ہے اور یہ ایک پرانا طریقہ کار ہے جو اس وقت موزوں اور مناسب تھا اس لئے کہ اساتذہ دور دور سے آتے تھے اور طلباء بھی، نیز سکولوں کی تعداد بھی کم تھی۔ اب

ہر جگہ سکولز ہیں اساتذہ اکثر مقامی ہوتے ہیں، ٹرانسپورٹ کا انتظام ہر جگہ موجود ہے۔ لہذا طلباء اور اساتذہ کے قیمتی وقت کو بچا کر پرانا سسٹم تبدیل کر دیا جائے۔

جناب سپیکر: ملک ظفر اعظم صاحب۔

جناب پیر محمد خان: جناب سپیکر! دا خبره ډیره اهمه دوئ او کړه۔ زما خپل دے چې ظفر اعظم صاحب به آوریدلی وی۔ د دې مقصد دا دے چې یوه گھنټه د Recess د پاره چې په ژمی کښې وخت ورکوی، هسې وخت ضائع کیږی کہ دا یوه گھنټه د Recess دا ټائم دوئ ختم کړی او د دې په ځائے سحر د وخته راځی، یوه گھنټه، نو د وخته به هلکان چھټی کیږی او تکلیف ورته نه وی۔ دا ډیره مؤزون خبره ده سپیکر صاحب۔

جناب سپیکر: په Recess کښې خو دوئ وائی-----

مولانا محمد مجاہد خان الحسینی: دا د متعلقه کسانو نه تپوس کول پکار دی هغوې په دې باندې عمل کوی که نه؟ د خپل ځان نه فیصله ولې کوئ؟

جناب سپیکر: جی ملک ظفر اعظم صاحب، حافظ حشمت صاحب۔

جناب حشمت خان (وزیر زکواۃ وعشر): بِسۡمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحۡمَـٰنِ ٱلرَّحِيمِ۔ زه خپله د یو سکول اداره کښې پارټنر یمه۔ د سکول چې کوم ایجوکیشن Experts دی او ماہرین دی، دا خو هغوې په دې باندې سوچ بچار کړے دے، د هغې د پاره هغوې Timings ایښودئی دی۔ دا داسې وړه خبره نه ده چې دلته کښې مونږه په Directives باندې مونږه آرډر جاری کړو۔ دا خو ټول تاسو معزز ممبران یئ، په دې باندې یوهه ئیی د گرمئ د پاره خپل Timings دی، د سردئ د پاره خپل Timings دی اوس په هغې کښې تفریح وی، هغې کښې بیا د ماسپخین د جمع مونځ کوی دا خو ټول انتظام دے۔ دا داسې وړه خبره خو نه ده۔

مولانا نظام الدین: دا خو د انگریزانو د وختو خبره ده جی په دې سوچ پکار دے۔ دا څه ضروری خو نه ده چې یوه خبره-----

جناب محمد امین: دا جی ډیره اهمه خبره ده خصوصاً زمونږه چې کومې د غرونو علاقے دی، په هغې دا گھنټه Recess دا بالکل یو بې جا مشقت دے او جناب

منسٹر صاحب چې څنګه اوفرمائیل چې دے پخپله په یو اداري کښې پارټنر دے نو ما ته د دوئ اوفرمائی چې یره کوم پرائیویټ سکولونه دی، په هغې کښې کوم داسې یو اورډ Recess کیږی۔

جناب سپیکر: مفتی حسین احمد صاحب۔

مفتی مولانا حسین احمد: جناب سپیکر صاحب! دا یوه ډیره اهم مسئله ده۔ عام طور باندې د ې سکولونو نه مونږه ټول چې دے نو وتی یو او دا حالات مونږه کتلی دی او د حالاتو نه چشم پوشی نه دی کول پکار۔ تجربه هم یو شے دے نو دغه Recess چې کله ورکړے شی، د هغې بعد خو واړه هم سکول ته حاضری نه ورکوی، نو په دې سره تعلیمی ماحول هم خرابیږی او ډیر نقصان ترے کیږی نو په دې باندې غور پکار دے۔

جناب پیر محمد خان: سپیکر صاحب! یو خو لکه مولانا صاحب اووئیل چې دا واړه بیا هم نه راځی، دوئمه خبره دا ده چې مقامی هلکان خو به----

جناب سپیکر: منسٹر صاحب واورئ تاسو، ان کو سن لیں کہ کیا----

جناب پیر محمد خان: مقامی هلکان خو به کورته لاړ شی خو چې دلرو ځایونو کسان خو هسې یو گھنټه انتظار کوی۔

جناب سپیکر: بس ٹھیک ہے۔

سردار محمد ادریس (وزیر بلدیات و دیہی ترقی): جناب سپیکر! Recess کے بارے میں جیسا کہ پہلے سے طریقہ رائج ہے اور Recess بھی ضروری ہے بچوں کے لئے اور اس سلسلے میں ظاہر ہے محکمہ تعلیم والے بڑے وسیع پیمانے پر لوگوں سے مشورے بھی لے رہی ہیں اور سابقہ ہمارے ماہرین تعلیم سے، ماہر نفسیات سے بھی اور ایک جامع حکمت عملی اختیار کی جارہی ہے۔ بالخصوص تعلیم کے سلسلے میں، اس پوائنٹ پر، جس کی طرف انہوں نے توجہ دلائی ہے۔ اس پر بھی وہ غور کر لیں گے اور اس پر ان شاء اللہ تعالیٰ ڈیٹیل میں ڈسکشن کر لیں گے اور مختلف ماہرین تعلیم سے اور سائیکاٹرسٹ سے بھی کہ یہ ایک گھنٹہ ہم ختم کر دیں، یا آدھا گھنٹہ تاکہ اس سے منفی اثرات طالبعلوں پر مرتب نہ ہوں کیونکہ اگر درمیان میں وقفہ نہ ہو تو اس سے منفی اثرات بھی مرتب ہو سکتے ہیں لیکن یہ اچھی بات ہے اور اس پر ان شاء اللہ تعالیٰ غور کیا جا سکتا ہے۔

جناب سپیکر: اور ساتھ ساتھ یہ بھی عرض کریں کہ پرائیویٹ سکولوں اور کالجوں کو اس بات کا پابند کیا جائے کہ وہ کم از کم جمعے کے دن گیارہ بجے چھٹی دے دیا کریں تاکہ بچے نماز جمعہ سے محروم نہ ہوں۔

جناب جاوید خان مہمند: جناب سپیکر! جناب سپیکر۔۔۔۔۔

سید قلب حسن: جناب سپیکر صاحب!۔۔۔۔۔

جناب سپیکر: د دې نه روستو قلب حسن صاحب، د دې نه روستو۔

ڈاکٹر محمد ذاکر شاہ: سپیکر صاحب! زما خیال دے چې دا قانون که اسمبلی کښې هم جوړ شی نو بنه به وی، ځکه چې ساړهې باره بجې ټائم دے، د دې نه پس که سړے مونځ له ځی نو بیا ترې اکثر مونځ قضا شی۔

جناب سپیکر: اسمبلئ د پاره خو جوړ دے، جوړ دے۔

ڈاکٹر محمد ذاکر شاہ: گیاره بجې پکار د ه د جمعې په ورځ۔

جناب جاوید خان مہمند: جناب سپیکر! یو خبره کوم۔

مسودہ قانون شمال مغربی سرحدی صوبہ (طبّی امداد) فنڈ مجریہ 2003 کا متعارف کرایا جانا

Mr. Speaker: Item No. 8. The Honourable Minister for Health NWFP, to please introduce before the House the North West Frontier Province (Medical Relief) Fund Bill 2003. Honourable Minister for Health NWFP, please.

جناب عنایت اللہ (وزیر صحت): بِسۡمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحۡمَـٰنِ ٱلرَّحِيمِ۔

Thank you. Mr. Speaker! I beg to introduce the North West Frontier Province (Medical Relief) Endowment Fund Bill 2003.

Mr. Speaker: The Bill stands introduced.

جناب بشیر احمد بلور: سپیکر صاحب! مونږه به د دې بل مخالفت کوؤ۔ دا نوټ ځان سره واخلئ۔ We oppose that Bill.

جناب سپیکر: بنه جی بنه دا ستاسو حق دے۔ منسٹر صاحب لږ د دې Statement objects لږ که تاسو مطلب دا دے دغه خو دی خو۔۔۔۔

جناب عبدالاکبر خان: په Consideration stage به ئے هغوی اووائی کنه؟ Consideration stage کښې به ئے اووائی۔ مونږه به پرې هم خبره اوکړو، دوئ به پرې هم خبره کوی۔ اوس خو Introduce شو خالی۔

جناب سپیکر: جی صحیح ده۔ جی قلب حسن صاحب۔ سحر دے معزز ایوان اجازت ورکړے وو چې دے قرارداد پیش کړئ۔ قلب حسن صاحب۔

سید قلب حسن: شکریہ سپیکر صاحب! یہ اسمبلی صوبائی حکومت سے مطالبہ کرتی ہے کہ وہ مرکزی حکومت سے سفارش کرے کہ ایل پی جی گیس کی قیمتیں آئے روز بڑھ رہی ہیں۔ لہذا تمام کمپنیوں کو ایک ریٹ کا پابند کیا جائے کیونکہ رمضان کے مہینے میں کمپنیاں من مانیاں کرتی ہیں اور غریب عوام کو مشکلات کا سامنا ہوتا ہے۔ شکریہ۔

Mr. Speaker: Is it the desire of the House that the resolution, moved by the honourable Member Syed Qalb-e-Hassan, may be passed? Those who are in favour of it may say 'Yes' and those who are against it may say 'No'.

(The motion was carried)

Mr. Speaker: The "Ayes" have it. The resolution is passed unanimously.

Mr. Syed Qalb-e-Hassan: Thank you ji.

(تالیاں)

جناب پیر محمد خان: سپیکر صاحب! یوه اهمه خبره کوم څکه څنګ دا دے که تاسو چهټی اوکړئ نو څکه-----

جناب سپیکر: ہاں۔

جناب پیر محمد خان: دا شک دے که تاسو اسمبلی Prorogue کوئ نو په دې بنیاد یو اهم پوائنټ د حکومت په نوټس کښې راوستل غواړم۔ دا علاقه دربن چې ده، د دربند او د هری پور په مینځ کښې یو ځائے دے چې هغې ته چاندنی چوک وائی زما د علاقې نه په تربیلا ډیم باندې په لانچونو کښې خلق هری پور ته ځی، د سینکاړئ په غاړه غاړه کومه چې زما حلقه ده یا د کالا ډهاکه چې شوه نو دا د هری پور او د دربند په مینځ کښې چاندنی چوک ورته وائی په هغې کښې

ډاکوان ناست وی، ډاکے ورسره کوی نو دې طرف ته توجه راګرځوؤم، بیګاه هلته کښې خلقو د هری پور نه ما ته ټیلی فونونه اوکړل چې مونږه یو جرګه Delegation درځو، ما ورته وئیل چې تاسو هډو مه راځئ، خیر دے زه به د حکومت په نوټس کښې خبره راولم نو په دې وجه مې راوستل چې یره که په دې مینځ کښې بیا ډاکے کیږی نو د اوس نه ئے چې بندوبست اوکړئ چې د چاندنی چوک سره خلق محفوظ وی، د دې انتظام د اوکړی دوئ۔

<u>جناب سپیکر</u>: ملک ظفر اعظم صاحب، سردار ادریس صاحب یہ لاء اینڈ آرڈر کی سیچویشن کے بارے میں ہے۔

<u>سردار محمد ادریس (وزیر بلدیات و دیہی ترقی)</u>: جناب سپیکر! انہوں نے جو تربیلا میں ڈاکہ زنی کے بارے میں کہا ہے تو سارا سلسلہ ہو رہا ہے۔ میں ان کا شکریہ ادا کرتا ہوں کہ انہوں نے اس طرف توجہ دلائی ہے اور ان شاء اللہ تعالیٰ متعلقہ DIG کو اس بات کا ہم آج ان شاء اللہ پابند بنائیں گے تاکہ وہاں لاء اینڈ آرڈر کی سیچویشن میں امپرومنٹ ہو۔

<u>جناب جاوید خان مہمند</u>: جناب سپیکر! زما خبره پاتے شوه۔

<u>جناب نادر شاہ</u>: سپیکر صاحب! د جمعې ورځ او ساړھې باره بجې شوې۔

<u>Mr. Speaker</u>: ‘Order’: “In exercise of power conferred on me by clause (3) of Article 54, read with Article 127 of the constitution of the Islamic republic of Pakistan, I Bakht Jehan Khan, Speaker, Provincial Assembly of North West Frontier Province, do here by order that the Provincial Assembly of the North West Frontier Province shall stand prorogued on 3rd October 2003, till such date as shall hereafter be fixed by the competent Authority”.

اس فرمان کے رو سے میں اس اجلاس کو غیر معینہ مدت تک کے لئے ملتوی کرتا ہوں، برخاست کرتا ہوں، شکریہ۔

(اجلاس غیر معینہ مدت تک کے لئے ملتوی ہو گیا)